

W dokumencie zostały zawarte:

1. Treść projektu ustawy – str. 1-104
2. Uzasadnienie projektu – str. 105-153

Ustawa

z dnia

o zawodzie psychoterapeuty
oraz samorządzie zawodowym

Rozdział 1. Przepisy ogólne

- Art 1.** 1. Ustawa określa zasady i warunki wykonywania zawodu psychoterapeuty oraz zasady organizacji i działania samorządu zawodowego psychoterapeutów.
2. Zawód psychoterapeuty jest zawodem zaufania publicznego w rozumieniu art. 17 ust. 1 Konstytucji.
  3. Psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant wykonuje swój zawód samodzielnie. W wykonywaniu swoich obowiązków podlega jedynie ustawom, uchwałom organów samorządu zawodowego psychoterapeutów, zwanego dalej “samorządem”, zawodowym standardom i zasadom etycznym.
  4. Tytuł zawodowy “psychoterapeutka” i “psychoterapeuta” podlega ochronie prawnej.
  5. Zawód psychoterapeuty może wykonywać osoba, która spełnia wymagania określone niniejszą ustawą.
  6. Ilekroć w ustawie jest mowa o:
    - 1) psychoterapeucie, należy przez to rozumieć osobę stosującą psychoterapię, w szczególności psychoterapeutkę i psychoterapeutę, spełniających kryteria wymienione w niniejszej ustawie;
    - 2) psychoterapeucie aplikancie, należy przez to rozumieć osobę szkolącą się w zakresie psychoterapii, w szczególności psychoterapeutkę aplikantkę lub

- psychoterapeutę aplikanta, spełniających kryteria wymienione w niniejszej ustawie;
- 3) superwizorze, należy przez to rozumieć osobę prowadzącą superwizję, w szczególności superwizora lub superwizorkę, spełniających kryteria wymienione w niniejszej ustawie.
  - 4) superwizorze aplikancie, należy przez to rozumieć osobę szkolącą się w zakresie prowadzenia superwizji psychoterapii, w szczególności superwizorkę aplikantkę lub superwizora aplikanta, spełniających kryteria wymienione w niniejszej ustawie;
7. Ilekroć w przepisach odrębnych jest mowa o wykonywaniu psychoterapii przez specjalistę w dziedzinie psychoterapii, specjalistę w dziedzinie psychoterapii dzieci i młodzieży jest to równorzędne z wykonywaniem psychoterapii przez Psychoterapeutę na podstawie odpowiedniego certyfikatu, a co za tym idzie, każdą osobę z prawem do wykonywania zawodu psychoterapeuty na podstawie niniejszej ustawy.
8. Psychoterapia, o której mowa w ust. 2, udzielana w ramach rehabilitacji w rozumieniu art. 4 pkt 22 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, psychoterapia osób uzależnionych od alkoholu oraz psychoterapia członków rodzin, o której mowa w art. 22 ust. 2a ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest realizowana na zasadach określonych w tych ustawach.

Art. 2. 1. Wykonywanie zawodu psychoterapeuty polega na celowym i zamierzonym oddziaływaniu w obszarze funkcjonowania psychicznego, relacyjnego i społecznego osób z zaburzeniami psychicznymi lub zagrożonych ich wystąpieniem albo nawrotom, w celu poprawy jakości życia, redukcji objawów, rozwoju osobowości i kompetencji psychologicznych, polegającym na:

- 1) prowadzeniu konsultacji psychoterapeutycznych,
- 2) diagnozie psychoterapeutycznej,
- 3) kwalifikacji do odpowiedniej formy psychoterapii,
- 4) prowadzeniu psychoterapii,

w tym wykonywaniu czynności wymienionych w pkt 1-4 w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

2. Wykonywanie zawodu psychoterapeuty odbywa się poprzez prowadzenie psychoterapii w ramach modelu teoretycznego i standardów zawodowych i etycznych, stosowanych w podejściu psychoterapeutycznym, zawartym w jednej z pięciu grup podejść:

- 1) humanistyczno-doświadczeniowej,
- 2) integracyjnej oraz wielomodalnościowej,
- 3) poznawczej lub behawioralnej,
- 4) psychoanalitycznej oraz psychodynamicznej,
- 5) systemowej,

zwanej dalej "grupą podejść psychoterapeutycznych".

3. Grupa podejść psychoterapeutycznych składa się z poszczególnych podgrup podejść psychoterapeutycznych, zwanych dalej "podejściami psychoterapeutycznymi", utworzonych oraz przyporządkowanych do danej grupy podejść psychoterapeutycznych na podstawie uchwały Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów.

4. Za wykonywanie zawodu psychoterapeuty uważa się również:

- 1) prowadzenie przez psychoterapeutę badań naukowych w dziedzinie psychoterapii;
- 2) prowadzenie działalności dydaktycznej w zakresie psychoterapii;
- 3) prowadzenie superwizji procesów psychoterapii lub superwizji prowadzonych przez innego psychoterapeutę, polegającej na opiece merytorycznej, monitorowaniu i analizowaniu tych procesów;
- 4) prowadzenie działań edukacyjnych lub profilaktycznych w zakresie zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego i psychoterapii;
- 5) prowadzenie działalności polegającej na popularyzowaniu zachowań prozdrowotnych w zakresie zdrowia psychicznego;
- 6) wykonywanie pracy psychoterapeuty na stanowiskach administracyjnych, na których wykonuje się czynności związane z przygotowaniem lub organizowaniem psychoterapii;
- 7) pełnienie funkcji kierowniczych w jednostkach organizacyjnych zajmujących się psychoterapią.

Art. 3. Psychoterapeuta wykonuje swój zawód osobiście.

Art 4. 1. Psychoterapię można świadczyć na rzecz osób fizycznych: indywidualnie, par, rodzin i grupowo.

Art. 5. 1. Psychoterapeuta wykonuje swoje usługi w formach zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności:

- 1) w ramach stosunku pracy;
  - 2) na podstawie umowy cywilnoprawnej;
  - 3) na podstawie mianowania;
  - 4) w ramach działalności gospodarczej;
  - 5) w ramach spółki cywilnej;
  - 6) w ramach spółek prawa handlowego;
  - 7) w ramach wolontariatu.
2. Minimalne wynagrodzenie psychoterapeuty wykonującego zawód w ramach podmiotu leczniczego odpowiada współczynnikowi pracy dla minimalnego wynagrodzenia pracownika wykonującego zawód medyczny z wymaganym wyższym wykształceniem magisterskim i specjalizacją w rozumieniu ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. 2017 poz. 1473).
  3. Minimalne wynagrodzenie psychoterapeuty aplikanta wykonującego zawód w ramach podmiotu leczniczego odpowiada współczynnikowi pracy dla minimalnego wynagrodzenia pracownika wykonującego zawód medyczny z wymaganym wyższym wykształceniem magisterskim w rozumieniu ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. 2017 poz. 1473).

Art. 6. 1. Psychoterapeuci i psychoterapeuci aplikanci tworzą samorząd.

2. Samorząd posiada osobowość prawną, jest niezależny w wykonaniu swoich zadań i podlega wyłącznie przepisom prawa.
3. Psychoterapeuci i psychoterapeuci aplikanci przynależą do samorządu z mocy prawa.

Art. 7. Nadzór nad działalnością samorządu zawodowego sprawuje minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej w zakresie i formach określonych niniejszą ustawą.

Rozdział 2. Zasady wykonywania zawodu psychoterapeuty

Art. 8. 1. Prawo wykonywania zawodu psychoterapeuty powstaje z chwilą wpisania do Rejestru Psychoterapeutów. Wpisu dokonuje Regionalna Rada Psychoterapeutów właściwa ze względu na planowane miejsce wykonywania zawodu.

2. Wniosek o dokonanie wpisu do Rejestru Psychoterapeutów składa się niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 6 miesięcy od dnia ogłoszenia wyniku egzaminu certyfikującego.
3. Wniosek o dokonanie wpisu zawiera informacje wskazane w art 17 ust. 1 niniejszej ustawy.
4. Psychoterapeuta aplikant może rozpocząć prowadzenie psychoterapii po spełnieniu wymogów z art. 13 oraz uzyskaniu wpisu do Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów.
5. Osoba, która spełniła kryteria wpisu do Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów ma prawo złożyć wniosek o dokonanie wpisu do tego rejestru w terminie 3 lat od ukończenia drugiego roku akredytowanego szkolenia. Jeśli wniosek nie zostanie złożony w tym terminie, złożenie wniosku jest dopuszczalne po ponownym podjęciu akredytowanego szkolenia i ukończeniu drugiego roku szkolenia oraz spełnieniu warunków, o których mowa w art. 13.
6. Psychoterapeuta, wobec którego podjęto decyzję o dokonaniu wpisu do Rejestru Psychoterapeutów składa ślubowanie w języku polskim.
7. Rota ślubowania składanego przez psychoterapeutę ma następujące brzmienie:
„Przyjmując z szacunkiem i wdzięcznością dla moich Mistrzyń i Mistrzów nadany mi tytuł Psychoterapeuty/ Psychoterapeutki, w pełni świadomy/a związanych z nim obowiązków, ślubuję uroczyście w wykonywaniu zawodu psychoterapeuty/ psychoterapeutki kierować się zawsze dobrem osoby korzystającej z psychoterapii, obowiązki zawodowe wypełniać sumiennie i zgodnie z najlepszą wiedzą i przepisami prawa, zachować tajemnicę zawodową, postępować godnie i uczciwie, kierując się zasadami etyki psychoterapeuty a do koleżanek i kolegów psychoterapeutów odnosić

się z należytą im życzliwością, nie podważając zaufania do nich, jednak postępując bezstronnie i mając na względzie dobro osób korzystających z psychoterapii.”

8. Ślubowanie odbiera właściwa regionalna rada psychoterapeutów.

Art. 9. Regionalna rada psychoterapeutów wpisuje do Rejestru Psychoterapeutów osobę, która łącznie spełnia następujące warunki:

1. jest obywatelem polskim lub innego niż Rzeczpospolita Polska państwa;
2. posiada tytuł zawodowy lekarza lub tytuł zawodowy magistra albo spełnia warunki określone w art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów, zwanej dalej “ustawą o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów”;

LUB w sytuacji zawężenia kategorii wykształcenia bazowego proponujemy następujące brzmienie:

posiada tytuł zawodowy lekarza lub tytuł zawodowy magistra w dziedzinie nauk humanistycznych, społecznych, sztuki, medycznych i nauk o zdrowiu, rodzinie oraz w dyscyplinie nauk teologicznych, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych,

3. uzyskała certyfikat psychoterapeuty lub tytuł specjalisty psychoterapii lub specjalisty psychoterapii dzieci i młodzieży, zgodnie z odrębnymi przepisami;
4. posiada pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z pełni praw publicznych;
5. włada językiem polskim w mowie i piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu psychoterapeuty;
6. posiada stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu psychoterapeuty;
7. nie była karana za przestępstwo popełnione z winy umyślnej;
8. upłynął termin wymieniony w art. 116, jeżeli psychoterapeuta został pozbawiony prawa wykonywania zawodu i zostały spełnione warunki wymienione w ustawie;
9. wykazuje nienaganną postawę etyczną.

Art. 10. Uzyskanie certyfikatu psychoterapeuty, następuje w wyniku:

1. ukończenia minimum 4 letniego szkolenia w zakresie psychoterapii obejmującego łącznie minimum 1200 godzin szkoleniowych, dalej „godzin” na które składa się:

- a) odbycie szkolenia podyplomowego w akredytowanym podmiocie szkolącym, trwającego minimum 4 lata, potwierdzonego zaświadczeniem lub dyplomem ukończenia szkolenia, zawierającym informację o liczbie godzin poszczególnych elementów szkolenia,
  - b) psychoterapia lub doświadczenie własne,
  - c) superwizja,
  - d) staż;
2. ukończenia szkolenia z podstaw psychologii i medycyny mających zastosowanie w psychoterapii oraz zdanie egzaminu w tym zakresie albo uzyskanie zwolnienia z określonej części szkolenia lub egzaminu, na zasadach określonych przez Krajową Radę Psychoterapeutów;
  3. zdania egzaminu certyfikującego, zorganizowanego i przeprowadzonego przez akredytowany ośrodek egzaminacyjny.

Art. 11. 1. Regionalna rada psychoterapeutów wpisuje do Rejestru Psychoterapeutów informację o uzyskaniu przez psychoterapeutę każdego kolejnego certyfikatu wydanego przez akredytowany ośrodek egzaminacyjny.

2. Psychoterapeuta niezwłocznie, lecz nie później niż w ciągu 6 miesięcy od otrzymania informacji o uzyskaniu uprawnień potwierdzonych certyfikatem, o którym mowa w ust. 1, składa wniosek o wpis do właściwej regionalnej rady psychoterapeutów z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Jeżeli psychoterapeuta posiada certyfikaty przynależące do różnych podejść psychoterapeutycznych, określa, które z podejść psychoterapeutycznych są przez niego aktualnie stosowane.

Art. 12. Regionalna rada psychoterapeutów wpisuje do Rejestru Psychoterapeutów osobę, która posiada wykształcenie lub szkolenie zdobyte w innym kraju niż Rzeczpospolita Polska, jeżeli uznanie tego wykształcenia za równorzędne wynika z umów międzynarodowych lub prawa Unii Europejskiej, a w szczególności jeżeli uzyskany dyplom ukończenia studiów wyższych na podstawie odrębnych przepisów jest honorowany w Polsce i odpowiada tytułowi wymienionemu w art. 9 ust. 2 lub ukończone szkolenie jest porównywalne z wymaganiami art 9 ust. 3 oraz spełnia kryteria art. 9 ust. 1 oraz ust. 4-9.

- Art. 13.** 1. Tymczasowe prawo do wykonywania zawodu psychoterapeuty powstaje z chwilą wpisania do Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów.
2. Regionalna rada psychoterapeutów wpisuje do Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów osobę, która spełnia wymogi art 9 ust. 1-2 oraz 4-9, oraz która:
- 1) ukończyła drugi rok szkolenia w akredytowanym przez samorząd podmiocie szkolącym albo ukończyła drugi rok szkolenia psychoterapeutycznego, o którym mowa w art. 180, rozpoczętego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, albo ukończyła drugi rok szkolenia w ramach specjalizacji, o którym mowa w art. 9.3;
  - 2) posiada zaświadczenie o kontynuowaniu szkolenia wraz z opinią kierownika merytorycznego szkolenia lub podmiotu szkolącego, wskazującą na możliwość wykonywania zawodu albo zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, o którym mowa w pkt 1;
  - 3) posiada zaświadczenie od superwizora o możliwości rozpoczęcia superwizji;
  - 4) zdała egzamin z podstaw psychologii i medycyny, o którym mowa w art. 55 lub przysługuje jej zwolnienie z tego egzaminu na zasadach określonych przez Krajową Radę Psychoterapeutów.
3. Psychoterapeuta aplikant jest zobowiązany do stałego uczestniczenia w superwizji psychoterapii podczas wykonywania zawodu psychoterapeuty i zgłaszania tego faktu regionalnej radzie psychoterapeutów.
4. Psychoterapeuta aplikant jest zobowiązany raz w roku dostarczyć regionalnej radzie psychoterapeutów zaświadczenie o kontynuowaniu szkolenia oraz poinformować o uzyskaniu zaświadczenia o ukończeniu akredytowanego szkolenia.
5. Jeżeli psychoterapeuta aplikant, nie uzyskał certyfikatu psychoterapeuty lub tytułu specjalisty w dziedzinie psychoterapii lub psychoterapii dzieci i młodzieży w terminie 10 lat od dnia dokonania wpisu w Rejestrze Psychoterapeutów Aplikantów lub nie spełnia innych kryteriów i obowiązków określonych w niniejszym artykule, wpis ten jest wykreślany.

Art. 14. Wpisu do Rejestru Psychoterapeutów lub Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów dokonuje regionalna rada psychoterapeutów na wniosek zainteresowanego, właściwa dla miejsca wykonywania zawodu zainteresowanego.

Art.15. 1. Psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant jest obowiązany zawiadomić regionalną radę psychoterapeutów o podjęciu wykonywania zawodu, formie jego wykonywania, nazwie działalności gospodarczej lub spółki, o adresie miejsca wykonywania zawodu oraz podać adres do doręczeń.

2. Osoba wpisana do Rejestru Psychoterapeutów lub Psychoterapeutów Aplikantów jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić regionalną radę psychoterapeutów o zmianie danych, o których mowa w ust. 1, nie później niż w terminie 30 dni od dnia zaistnienia okoliczności stanowiących podstawę zmiany wpisu.

3. Zmiana właściwości miejscowej regionalnej rady psychoterapeutów lub złożenie wniosku o wykreślenie z rejestru psychoterapeutów lub psychoterapeutów aplikantów, nie wpływa na kontynuowanie postępowania dyscyplinarnego lub zmianę właściwości regionalnego sądu koleżeńskiego, względem wszczętego wcześniej postępowania.

Art. 16. Pisma w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy doręcza się zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, zwanym dalej "kodeksem postępowania administracyjnego."

Art. 17. 1. Rejestr Psychoterapeutów zawiera:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
- 2) numer PESEL, a w przypadku jego braku – cechy dokumentu potwierdzającego tożsamość: nazwę i numer dokumentu oraz kraj jego wydania;
- 3) obywatelstwo;
- 4) adres właściwy dla korespondencji;
- 5) formę wykonywania zawodu psychoterapeuty;
- 6) numer prawa do wykonywania zawodu;
- 7) numery certyfikatów psychoterapeuty i nazwę ośrodka egzaminacyjnego lub podmiotu wydającego lub informację dotyczącą posiadanej specjalizacji;

- 8) tytuły oraz numery dyplomów i zaświadczeń o ukończonych szkoleniach;
  - 9) informację o aktualnej przynależności do podejść psychoterapeutycznych stosowanych przez psychoterapeutę, które zadeklarował zgodnie z trwającym lub ukończonym szkoleniem;
  - 10) informację o ilości godzin i rodzaju doskonalenia zawodowego;
  - 11) informację o posiadaniu prawa wykonywania zawodu psychoterapeuty w innym państwie niż Rzeczpospolita Polska;
  - 12) datę rozpoczęcia wykonywania zawodu psychoterapeuty;
  - 13) informację o zaprzestaniu wykonywania zawodu psychoterapeuty;
  - 14) informację o zawieszeniu prawa wykonywania zawodu psychoterapeuty;
  - 15) informację o wygaśnięciu prawa wykonywania zawodu psychoterapeuty;
  - 16) informację o skreśleniu z Rejestru Psychoterapeutów;
  - 17) datę i oznaczenie orzeczenia wydanego przez sąd koleżeński;
  - 18) informację o tymczasowym zawieszeniu wykonywania zawodu;
  - 19) informację o prowadzeniu superwizji lub w pełnieniu funkcji kierowniczych w jednostkach organizacyjnych zajmujących się psychoterapią;
  - 20) informację o karach dyscyplinarnych, w tym o ich rodzaju, datach wykonania i zatarcia kary.
2. Rejestr Psychoterapeutów jest jawny w zakresie następujących danych i informacji dotyczących psychoterapeuty:
- 1) imienia i nazwiska;
  - 2) formy wykonywania zawodu psychoterapeuty;
  - 3) numeru prawa do wykonywania zawodu;
  - 4) numerów certyfikatów psychoterapeuty i nazw ośrodków egzaminacyjnych, które wydały certyfikaty;
  - 5) tytuły oraz numery dyplomów i zaświadczeń o ukończonych szkoleniach;
  - 6) informacji o aktualnie stosowanych podejściach psychoterapeutycznych.
3. W zakresie informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 13 - 19, Rejestr Psychoterapeutów jest jawny na wniosek podmiotów, które wykażą w tym interes prawny.

Art 18. 1. Rejestr Psychoterapeutów Aplikantów zawiera dane, wymienione w art. 17 ust. 1 z wyjątkiem pkt 6-7 oraz 11 a ponadto:

- 1) informację o czasowym prawie do wykonywania zawodu oraz termin do którego

obowiązuje;

- 2) dane superwizora, który superwizuje pracę psychoterapeuty aplikanta;
  - 3) dane podmiotu szkolącego, w którym szkoli się psychoterapeuta aplikant oraz termin złożenia ostatecznego zaświadczenia o kontynuowaniu lub ukończeniu szkolenia;
  - 4) informacje o uprawnieniach zawodowych nabytych za granicą.
2. W zakresie informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3 oraz art. 17 ust. 2 pkt 1,2,5, 8 i 9 Rejestr Psychoterapeutów Aplikantów jest jawny.
  3. Jawna jest również informacja o przynależności psychoterapeuty aplikanta do podejścia, w którym się szkoli się.
  4. W zakresie informacji, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 13- 19, Rejestr Psychoterapeutów Aplikantów jest jawny na wniosek podmiotów, które wykażą w tym interes prawny.

Art. 19. 1. Regionalna rada psychoterapeutów podejmuje uchwałę o dokonaniu wpisu do Rejestru Psychoterapeutów lub Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów, na wniosek zainteresowanego.

2. Wpis do Rejestru Psychoterapeutów i Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów podlega jednorazowej opłacie, której wysokość i sposób uiszczania ustala Krajowa Rada Psychoterapeutów w drodze uchwały.
3. Szczegółowy wzór wniosku o wpis do Rejestru Psychoterapeutów i Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów określa Krajowa Rada Psychoterapeutów.
4. Do wniosku o wpis do Rejestru Psychoterapeutów, osoba ubiegająca się o wpis jest obowiązana dołączyć:
  - 1) informację o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego opatrzoną datą nie wcześniejszą niż 30 dni przed złożeniem wniosku;
  - 2) potwierdzenie uiszczenia opłaty;
  - 3) dokumenty potwierdzające spełnianie warunków uzyskania wpisu do Rejestru Psychoterapeutów, o których mowa w art. 9 ust. 3 lub Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów, o których mowa w art. 13;
5. Cudzoziemiec, ubiegający się o wpis do Rejestru Psychoterapeutów i Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów zobowiązany jest dołączyć także:

- 1) dokument potwierdzający obywatelstwo tłumaczony na język polski przez tłumacza przysięgłego oraz wskazanie dokumentu, na podstawie którego cudzoziemiec niebędący obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej uzyskał prawo pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub innego dowodu potwierdzającego posiadanie przez cudzoziemca prawa pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli dotyczy;
  - 2) oryginał tłumaczony na język polski przez tłumacza przysięgłego lub notarialnie poświadczoną kopię zaświadczenia wydanego przez właściwe organy państwa lub państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, stwierdzające, że zgodnie z prawem wykonuje w tym państwie zawód psychoterapeuty oraz że w chwili składania oświadczenia nie obowiązuje go zakaz wykonywania zawodu psychoterapeuty, nawet tymczasowy;
  - 3) zaświadczenie o wykonywaniu zawodu psychoterapeuty przez co najmniej rok w okresie ostatnich dwóch lat albo dokument potwierdzający kwalifikacje zawodowe, w przypadku gdy zawód psychoterapeuty nie jest regulowany w państwie siedziby lub miejsca zamieszkania osoby ubiegającej się o wpis;
  - 4) oryginały tłumaczone na język polski przez tłumacza przysięgłego lub notarialnie poświadczoną kopię dokumentów potwierdzających kwalifikacje do wykonywania zawodu psychoterapeuty;
  - 5) pisemne oświadczenie o posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych oraz prawa do wykonywania zawodu psychoterapeuty w danym państwie.
6. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 5 pkt 5, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, zwana dalej "kodeksem karnym". Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.
7. W przypadku uzasadnionych wątpliwości dotyczących autentyczności zaświadczenia, dyplomów, świadectw lub innych dokumentów wydanych przez odpowiednie władze lub

organizacje państwa lub państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym Krajowa, Izba Psychoterapeutów może zwrócić się do odpowiednich władz lub organizacji tego państwa o potwierdzenie autentyczności dyplomów, świadectw lub innych dokumentów wydanych przez to państwo oraz o poświadczenie, że psychoterapeuta zamierzający wykonywać zawód na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uzyskał wykształcenie zgodne z przepisami obowiązującymi w tym państwie.

Art. 20. 1. Regionalna rada psychoterapeutów podejmuje uchwałę o dokonaniu lub odmowie dokonania wpisu do Rejestru Psychoterapeutów lub Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów w terminie 30 dni od złożenia wniosku przez wnioskodawcę.

2. W przypadku stwierdzenia, że wniosek zawiera braki formalne, regionalna rada psychoterapeutów wzywa wnioskodawcę do ich uzupełnienia w terminie 30 dni od dnia jego złożenia.
3. Jeżeli wnioskodawca nie uzupełni braków w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania do uzupełnienia, wniosek o wpis do Rejestru Psychoterapeutów lub Psychoterapeutów Aplikantów nie podlega rozpatrzeniu. Nie stanowi to jednak przeszkody do ponownego złożenia wniosku o wpis do Rejestru Psychoterapeutów lub Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów.
4. Od decyzji regionalnej rady psychoterapeutów, o którym mowa w ust. 1 przysługuje odwołanie do Krajowej Rady Psychoterapeutów w terminie 30 dni od daty doręczenia wnioskującemu uchwały.
5. Krajowa Rada Psychoterapeutów podejmuje uchwałę o dokonaniu lub odmowie dokonania wpisu do Rejestru Psychoterapeutów lub Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów w terminie 30 dni od daty wpływu odwołania, o którym mowa w ust. 4
6. Od decyzji Krajowej Rady Psychoterapeutów w terminie 30 dni zainteresowanemu służy odwołanie do sądu administracyjnego na zasadach określonych w ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.
7. W przypadku niedotrzymania terminu, o którym mowa w ust. 1, wnioskodawcy przysługuje prawo do wniesienia ponaglenia do Krajowej Rady Psychoterapeutów.

8. Krajowa Rada Psychoterapeutów w terminie 7 dni wydaje postanowienie, w którym wskazuje czy regionalna rada psychoterapeutów dopuściła się bezczynności, a w sytuacji stwierdzenia bezczynności zobowiązuje regionalną radę psychoterapeutów do załatwienia sprawy w wyznaczonym terminie. Krajowa Rada Psychoterapeutów stwierdzając bezczynność regionalnej rady psychoterapeutów zarządza wyjaśnienie przyczyn bezczynności a w razie potrzeby zarządza podjęcie środków zapobiegających bezczynności w przyszłości.
9. W przypadku niedotrzymania terminu, o którym mowa w ust. 5 i 8 wnioskodawcy przysługuje skarga na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Art 21. Regionalna rada psychoterapeutów na wniosek osoby wpisanej do rejestru, wydaje wypis skrócony lub pełnym w zakresie dotyczącym tej osoby. Za wydanie wypisu nie pobiera się opłat.

Art. 22. Krajowa Rada Psychoterapeutów w drodze uchwały określa szczegółowe zasady prowadzenia rejestrów wymienionych w ustawie.

Art. 23. 1. Organy prowadzące rejestry, wymienione w ustawie prostują z urzędu wpisy zawierające oczywiste błędy lub niezgodności ze stanem faktycznym.
2. Regionalne rady psychoterapeutów z urzędu usuwają wpisy o ukaraniu psychoterapeutów i psychoterapeutów aplikantów po zatarciu skazania.

Art. 24. Możliwość posługiwania się tytułem psychoteraputy powstaje z chwilą wpisu do Rejestru Psychoterapeutów, jednocześnie przewidując możliwość wystawienia zaświadczenia o prawie do wykonywania zawodu do czasu wydania przez właściwą radę regionalną dyplomu, poświadczającego prawo do wykonywania zawodu.

2. Właściwy Minister po zasięgnięciu opinii odpowiedniej Krajowej Rady, określa w drodze rozporządzenia wzór dyplomu poświadczającego prawo do wykonywania zawodu.

Art. 25. 1. Psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant ma prawo kształcić się i być egzaminowany w ramach standardów zawodowych wybranego przez siebie podejścia psychoterapeutycznego.

2. Psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant ma prawo do rozpatrywania jego sprawy przed sądem koleżeńskim, orzekającym w składzie złożonym z psychoterapeutów, należących do podejścia psychoterapeutycznego, które reprezentuje za wyjątkiem spraw, o których mowa w art. 106 ust. 4 pkt 3.

Art. 26. 1. Psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant wykonują swój zawód z należytą starannością, z poszanowaniem godności i intymności osoby korzystającej z psychoterapii, zgodnie ze wskazaniami aktualnej wiedzy, normami etycznymi i standardami zawodowymi podejścia psychoterapeutycznego, które reprezentuje.

2. Psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant nie narzucają osobie korzystającej z psychoterapii własnego paradygmatu światopoglądowego oraz zachowują neutralną postawę wobec cech indywidualnych, kontekstu kulturowego, społecznego, etnicznego, rodzinnego, relacyjnego i seksualnego, religijnego, preferencji oraz systemu wartości osoby korzystającej z psychoterapii.

3. Przy wykonywaniu zawodu psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant stosuje te metody psychoterapii i podejścia psychoterapeutyczne, w których uzyskał udokumentowaną wiedzę i umiejętności.

4. Obowiązkiem psychoterapeuty i psychoterapeuty aplikanta jest doskonalenie zawodowe mające na celu pogłębianie i aktualizowanie swojej wiedzy oraz umiejętności zawodowych z zakresu psychoterapii, a także z innych zakresów związanych z prowadzeniem psychoterapii, na zasadach określonych przez Krajową Radę Psychoterapeutów, ze szczególnym uwzględnieniem podejścia psychoterapeutycznego stosowanego przez psychoterapeutę.

Art 27. Psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant informuje osobę korzystającą z psychoterapii lub jej przedstawiciela ustawowego o planowanych działaniach, zakresie, warunkach i celu psychoterapii, wynagrodzeniu oraz standardach zawodowych prowadzenia psychoterapii.

Art. 28. 1. Psychoterapeuta wykonuje czynności zawodowe w bezpośrednim kontakcie lub z użyciem systemu teleinformatycznego lub innego systemu łączności.

2. Psychoterapia może być prowadzona z użyciem systemu teleinformatycznego lub innego systemu łączności, jeśli jest to zgodne z dobrem osoby korzystającej z psychoterapii i zasadami stosowanego podejścia psychoterapeutycznego.
3. Prowadzenie procesu psychoterapii w formie zdalnej, utrwalanie, wykorzystywanie w celach dydaktycznych i naukowych materiałów pochodzących z procesu psychoterapii lub superwizji umożliwiających rozpoznanie uczestników wymaga zgody osób, których to dotyczy.

Art. 29. 1. Psychoterapeuta może prowadzić psychoterapię jedynie za zgodą osoby korzystającej z psychoterapii lub jej przedstawiciela ustawowego.

2. W przypadku prowadzenia psychoterapii osoby małoletniej, która ukończyła 16 lat do jej podjęcia wymagane jest uzyskanie także jej zgody.
3. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, osoba korzystająca z psychoterapii może wyrazić zgodę na włączenie do procesu psychoterapii innej osoby, w szczególności osoby bliskiej.
4. Jeżeli w trakcie psychoterapii wskazane jest podjęcie współpracy z innym podmiotem lub specjalistą, psychoterapeuta po uzyskaniu zgody osoby korzystającej z psychoterapii lub jej przedstawiciela ustawowego, jest uprawniony do jej nawiązania.
5. W przypadku, w którym przedstawiciel ustawowy małoletniego, który ukończył 16 lat, wyrażającego zgodę na prowadzenie psychoterapii, nie wyraża zgody, o której mowa w ust. 1, zgodę na przyjęcie na psychoterapii wyraża sąd opiekuńczy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania małoletniego.
6. Osoba małoletnia, która ukończyła 16 lat, której dotychczasowe zachowanie wskazuje na to, że z powodu zaburzeń psychicznych zagraża bezpośrednio swojemu życiu lub zdrowiu albo życiu lub zdrowiu innych osób, może być przyjęta na psychoterapię bez zgody jej przedstawiciela ustawowego.
7. Psychoterapeuta ma obowiązek poinformować o rozpoczęciu psychoterapii w trybie wskazanym w ust. 6 sąd opiekuńczy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania małoletniego.

8. Na podstawie otrzymanego zawiadomienia sąd opiekuńczy, o którym mowa w ust. 7, wszczyna postępowanie dotyczące rozstrzygnięcia w sprawie kontynuacji psychoterapii bez zgody przedstawiciela ustawowego.
9. Psychoterapię można świadczyć bez zgody osoby korzystającej z psychoterapii w sytuacjach określonych przepisami kodeksu karnego, ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeksu postępowania karnego, zwanego dalej "kodeksem postępowania karnego", oraz w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, zwanej dalej "ustawą o ochronie zdrowia psychicznego".

Art 30. 1. Psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant może odmówić przyjęcia osoby do psychoterapii lub przerwać trwającą psychoterapię, w szczególności jeżeli przyjęcie lub jej dalsze prowadzenie byłoby niecelowe ze względu na dobro osoby korzystającej z psychoterapii lub istnieją uzasadnione wątpliwości co do możliwości osiągnięcia celu psychoterapii.

2. Jeżeli zaistnieją okoliczności, o których mowa w ust. 1, psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant udziela takiej osobie informacji o możliwości uzyskania odpowiedniej formy profesjonalnego wsparcia.

Art. 31. 1. Psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant mają obowiązek zachowania w tajemnicy informacji związanych z osobą korzystającą z psychoterapii, uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu psychoterapeuty.

2. Superwizor oraz osoby uczestniczące w superwizji grupowej mają obowiązek zachować informacje dotyczące prezentowanego procesu psychoterapeutycznego w tajemnicy. Materiał przygotowany do superwizji musi zostać zapisany w taki sposób, aby nie można było zidentyfikować osoby, której dotyczy z zastrzeżeniem art. 28 ust.3
3. Jeżeli w wykonywaniu czynności zawodowych przez psychoterapeutę lub psychoterapeutę aplikanta uczestniczą inne osoby, obowiązki wynikające z tego artykułu stosuje się odpowiednio do tych osób.
4. W dokumentacji dotyczącej badań lub przebiegu psychoterapii osoby, wobec której podjęto czynności wynikające z niniejszej ustawy, nie utrwała się oświadczeń obejmujących przyznanie się do popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary.

5. Nie wolno przesłuchiwać osób obowiązanych do zachowania tajemnicy, jako świadków na okoliczność wypowiedzi osoby, wobec której podjęto czynności wynikające z niniejszej ustawy, co do popełnienia przez nią czynu zabronionego pod groźbą kary. Artykuł 180 § 2 kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.
6. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie jest ograniczony w czasie.
7. Przepisu ust. 1-4 nie stosuje się jeżeli:
  - 1) istnieje poważne zagrożenie dla życia i zdrowia osoby korzystającej z psychoterapii lub dla życia i zdrowia innych osób;
  - 2) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji związanych z prowadzeniem psychoterapii o osobie korzystającej z psychoterapii innym osobom wykonującym zawód psychoterapeuty lub zawód medyczny, uczestniczącym w udzielaniu tych świadczeń;
  - 3) podjęte zostaje dochodzenie roszczeń przez bliskich, po śmierci osoby korzystającej z psychoterapii, po zwolnieniu z tajemnicy zawodowej przez sąd;
  - 4) psychoterapeuta stał się niezdolny do wykonywania swoich obowiązków i zachodzi konieczność objęcia osób korzystających z psychoterapii dalszą opieką psychoterapeutyczną przez innego psychoterapeutę; przekazaniu ulegają dane niezbędne do nawiązania kontaktu z osobą korzystającą z psychoterapii;
  - 5) osoba korzystająca z psychoterapii lub jej przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę na ujawnienie tajemnicy zawodowej przez psychoterapeutę po uprzednim poinformowaniu tych osób o skutkach ujawnienia tajemnicy zawodowej niekorzystnych dla tej osoby, lub tak stanowią odrębne przepisy.
9. W przypadkach, o których mowa w ust. 8, jeżeli psychoterapia dotyczyła większej liczby osób, w szczególności w przypadku terapii par, rodzinnej lub grupowej, psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant mają obowiązek zachowania w tajemnicy informacje dotyczące innych uczestników psychoterapii niż osoba, co do której zastosowano ust. 8

Art. 32. 1. Psychoterapeuta oraz psychoterapeuta aplikant podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności zawodowych.

2. Obowiązek ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy psychoterapeutów niewykonujących czynnie zawodu.
3. Minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Psychoterapeutów oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w ust. 1, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę wykonywanego zawodu oraz zakres realizowanych zadań.

Rozdział 3. Przetwarzanie danych osobowych

Art. 33 1. Psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant prowadzi dokumentację i zbiera dane osobowe w zakresie niezbędnym do wykonywania zawodu psychoterapeuty.

2. Psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant jest obowiązany przechowywać dokumentację, o której mowa w ust.1, przez okres 5 lat od zakończenia psychoterapii, z zastrzeżeniem przepisów dotyczących okresów przechowywania dokumentacji, w ramach wykonywania świadczeń opieki zdrowotnej w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.
3. Krajowa Rada Psychoterapeutów określa zasady prowadzenia i przechowywania dokumentacji, o której mowa w ust.1.

Rozdział 4. Szkolenie psychoterapeutów aplikantów i psychoterapeutów

Art 34. 1. Szkolenie akredytowane prowadzące do uzyskania tytułu zawodowego psychoterapeuty mogą prowadzić podmioty szkolące, które uzyskały akredytację do prowadzenia takiego szkolenia i zostały wpisane do Rejestru Podmiotów Szkolących.

2. Krajowa Rada Psychoterapeutów ma obowiązek wydania akredytacji na prowadzenie działalności w przedmiocie prowadzenia szkolenia w zakresie psychoterapii i wpisania do Rejestru Podmiotów Szkolących, podmiot który łącznie spełnia następujące warunki:
  - 1) zapewnia kadrę dydaktyczną, która daje rękojmię prowadzenia zajęć na wysokim poziomie merytorycznym i etycznym, złożoną z:

- a) minimum 3 superwizorów tworzących radę programową,
  - b) psychoterapeutów lub superwizorów w ilości odpowiadającej liczebności uczestników szkolenia akredytowanego;
- 2) zapewnia uczestnikom szkolenia możliwość uczestniczenia w zajęciach uzupełniających z psychologii i medycyny organizowanych przez samorząd lub w ramach podmiotu szkolącego;
  - 3) posiada program szkolenia, który uzyskał pozytywną opinię komisji ekspertów, składającej się z przedstawicieli ośrodka egzaminacyjnego, w którym absolwenci podmiotu szkolącego będą zdawali egzaminy. Komisja ekspertów ma obowiązek wysłuchania przedstawiciela podmiotu ubiegającego się o akredytację;
  - 4) posiada opracowany system weryfikacji kandydatów do szkolenia oraz monitorowania kształcenia i oceny psychoterapeutów aplikantów;
  - 5) posiada wewnętrzny system oceny jakości kształcenia;
  - 6) posiada regulacje antymobbingowe;
  - 7) prowadzi dokumentację, zgodnie z wytycznymi Krajowej Rady Psychoterapeutów;
  - 8) zapewnia warunki lokalowe i socjalne do prowadzenia zajęć;
  - 9) podmiotem szkolącym nie może być podmiot wpisany do rejestru ośrodków egzaminacyjnych;
  - 10) podmiot szkolący może uzyskać wpis do rejestru więcej niż jednego programu szkoleniowego;
  - 11) podmiot szkolący może prowadzić inną działalność edukacyjną w zakresie psychoterapii niż wymienioną w ust. 1, nie wymagającą akredytacji, w tym prowadzenie seminariów, wykładów, konferencji, sympozjów oraz szkoleń w zakresie psychoterapii, w tym dla osób, które uzyskały już prawo wykonywania zawodu.

3. Rada programowa, o której mowa w ust. 2 pkt 1 lit. a wybiera ze swojego grona przynajmniej jednego koordynatora merytorycznego szkolenia akredytowanego.

Art 35. 1. Krajowa Rada Psychoterapeutów podejmuje uchwałę o dokonaniu wpisu do Rejestru Podmiotów Szkolących w terminie 4 miesiące od dnia złożenia wniosku.

2. W przypadku stwierdzenia, że wniosek zawiera braki formalne, Krajowa Rada Psychoterapeutów wzywa do ich uzupełnienia w terminie 30 dni od dnia jego złożenia przez wnioskujący podmiot.
3. Jeżeli wnioskujący podmiot nie uzupełni braków w terminie 30 dni od dnia doręczenia wezwania do uzupełnienia, wniosek o wpis do Rejestru Podmiotów Szkolących nie podlega rozpatrzeniu. Nie stanowi to jednak przeszkody do ponownego złożenia wniosku o wpis do Rejestru Podmiotów Szkolących.
4. Uchwała Krajowej Rady Psychoterapeutów, o której mowa w ust. 1, zawiera uzasadnienie wskazujące na przyczyny uwzględnienia lub oddalenia wniosku.
5. Od uchwały Krajowej Rady Psychoterapeutów, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie. Wniosek należy złożyć w terminie 30 dni od dnia otrzymania uchwały.
6. Od ponownej uchwały Krajowej rady Psychoterapeutów, w terminie 30 dni od jej otrzymania, przysługuje odwołanie do sądu administracyjnego właściwego dla siedziby wnioskującego, na zasadach określonych w kodeksie postępowania administracyjnego.
7. W sytuacji niepodjęcia uchwały przez Krajowej Radę Psychoterapeutów w terminie 4 miesięcy od daty złożenia wniosku, zainteresowanemu podmiotowi służy skarga do sądu administracyjnego właściwego dla siedziby wnioskującego, na zasadach określonych w kodeksie postępowania administracyjnego.

Art 36. 1. Wniosek, o którym mowa w art. 35 zawiera:

- 1) nazwę podmiotu szkolącego,
  - 2) forma prowadzenia działalności,
  - 3) dane teleadresowe,
  - 4) numer NIP lub KRS,
  - 5) dane osobowe członków rady programowej,
  - 6) oświadczenie o zapewnieniu odpowiedniej kadry dydaktycznej,
  - 7) informację o ośrodku lub ośrodkach egzaminacyjnych, które będą przeprowadzać egzamin dla absolwentów akredytowanego szkolenia,
2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, dołącza się również:
- a) zakres i program merytoryczny szkolenia,
  - b) zasady naboru kandydatów,
  - c) opis systemu weryfikacji kandydatów do szkolenia,

- d) opis sposobu monitorowania kształcenia i oceny psychoterapeutów aplikantów,
- e) opis wewnętrznego systemu oceny jakości kształcenia,
- f) regulacje antymobbingowe,
- g) opis warunków lokalowych i socjalnych.

2. Wraz z wnioskiem o wpis do Rejestru Podmiotów Szkolących, wnoszący podmiot składa oświadczenie: "Oświadczam, że dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru podmiotów szkolących są kompletne i zgodne z prawdą. Znamy mi są warunki wykonywania działalności w zakresie szkolenia psychoterapeutów określone w ustawie".

3. Za złożenie wniosku o wpis do Rejestru Podmiotów Szkolących Krajowa Rada Psychoterapeutów pobiera opłatę w wysokości określonej w uchwale, która stanowi przychód Krajowej Rady Psychoterapeutów.

Art 37. 1. Krajowa Rada Psychoterapeutów wydając akredytację do szkolenia prowadzonego przez podmiot szkolący, określa w jakim ośrodku egzaminacyjnym absolwenci tego szkolenia mogą zdawać egzamin certyfikujący oraz do jakiego podejścia przynależą.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1 umieszczane są w rejestrze.

Art 38. Podmiot szkolący może wykonywać swoją działalność w formie:

- 1) działalności gospodarczej;
- 2) spółki cywilnej;
- 3) spółek prawa handlowego;
- 4) stowarzyszenia;
- 5) fundacji;
- 6) uczelni wyższej;
- 7) instytutu badawczego.

Art 39. 1. Rejestr Podmiotów Szkolących jest jawny. Ujawnione do publicznej wiadomości są:

- 1) nazwa podmiotu szkolącego,
- 2) dane teleadresowe,

- 3) numer NIP lub KRS,
  - 4) informacja, które ośrodki egzaminacyjne honorują dyplom wydawany przez podmiot szkolący oraz w jakim podejściu prowadzone jest szkolenie.
2. Podmiot szkolący zobowiązany jest informować Krajową Radę Psychoterapii o zmianie następujących danych:
- 1) nazwy podmiotu,
  - 2) adresu siedziby i miejsca wykonywania kształcenia,
  - 3) danych kontaktowych,
  - 4) formy organizacyjno-prawnej,
  - 5) numeru KRS lub NIP,
  - 6) programu kształcenia,
  - 7) szczegółowej formy naboru i monitorowania kształcenia psychoterapeutów aplikantów,
  - 8) szczegółowych danych członków rady programowej.
3. Jeżeli zaistnieje zmiana, o której mowa w ust. 2 pkt 5, Krajowa Rada Psychoterapeutów może wydać zgodę na przeniesienie akredytacji na inny właściwy podmiot.

Art. 40 1. Krajowa Rada Psychoterapeutów ma prawo kontroli podmiotu szkolącego akredytowanego do prowadzenia szkolenia z wymogami niniejszej ustawy, w szczególności w zakresie:

- 1) zgodności podanych danych ze stanem faktycznym,
  - 2) spełnienia warunków wymienionych w art. 34,
  - 3) prawidłowości prowadzonej dokumentacji dotyczącej przebiegu kształcenia,
  - 4) zapewnienia odpowiedniej jakości kształcenia.
2. Krajowa Rada Psychoterapeutów zawiadamia podmiot o zamiarze przeprowadzenia kontroli najpóźniej 14 dni przed planowaną kontrolą.
3. Kontrola jest przeprowadzana przez osoby upoważnione przez Krajową Radę Psychoterapeutów. Komisja przeprowadzająca kontrolę składa się z osób reprezentujących ośrodki lub ośrodki egzaminacyjne dla danego podmiotu szkolącego. Do osób przeprowadzających kontrolę stosuje się odpowiednio przepisy o wyłączeniu sędziego.

4. Osoby, o których mowa w ust. 3, wykonując czynności kontrolne, za okazaniem upoważnienia, mają prawo:
  - 1) wstępu do pomieszczeń dydaktycznych, z wyłączeniem pomieszczeń, w których prowadzone są zajęcia dotyczące doświadczenia własnego lub superwizji;
  - 2) udziału w zajęciach w charakterze obserwatora, z wyłączeniem zajęć dotyczących doświadczenia własnego i superwizji;
  - 3) wglądu do prowadzonej przez organizatora kształcenia dokumentacji przebiegu kształcenia z wyjątkiem dokumentacji dotyczącej doświadczenia własnego lub superwizji uczestników;
  - 4) żądania od organizatora kształcenia ustnych i pisemnych wyjaśnień;
  - 5) badania opinii uczestników kształcenia i kadry dydaktycznej.
5. Z przeprowadzonych czynności kontrolnych sporządza się protokół, który powinien zawierać:
  - 1) nazwę i adres siedziby podmiotu szkolącego;
  - 2) miejsce odbywania kształcenia;
  - 3) datę rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych;
  - 4) imiona i nazwiska osób wykonujących te czynności;
  - 5) opis stanu faktycznego;
  - 6) stwierdzone nieprawidłowości;
  - 7) wnioski osób wykonujących czynności kontrolne;
  - 8) datę i miejsce sporządzenia protokołu;
  - 9) informację o braku zastrzeżeń;
  - 10) informację o odmowie podpisania protokołu przez kierownika merytorycznego podmiotu szkolącego wraz z informacją o przyczynie tej odmowy.
6. Protokół podpisują osoby wykonujące czynności kontrolne oraz kierownik merytoryczny podmiotu szkolącego.
7. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika merytorycznego podmiotu szkolącego nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez osoby wykonujące czynności kontrolne.
8. Jeden egzemplarz protokołu przekazuje się kierownikowi merytorycznemu podmiotu szkolącego.

9. Osoby wykonujące czynności kontrolne są obowiązane do zachowania w tajemnicy informacji na temat organizacji i prowadzenia kształcenia oraz wyników prowadzonego postępowania.
10. Podmiot szkolący w terminie 14 dni od dnia otrzymania protokołu, ma prawo do wniesienia zastrzeżeń co do sposobu przeprowadzenia czynności kontrolnych oraz ustaleń zawartych w protokole.
11. Jeżeli po sporządzeniu protokołu, a przed jego podpisaniem, kierownik merytoryczny podmiotu szkolącego zgłosi umotywowane zastrzeżenia co do faktów stwierdzonych w trakcie kontroli i opisanych w protokole, osoby wykonujące czynności kontrolne są obowiązane zbadać dodatkowo te fakty i uzupełnić protokół.
12. Jeżeli kontrola, o której mowa w ust. 1 wykaże uchybienia w działalności podmiotu szkolącego, Krajowa Rada Psychoterapeutów wydaje podmiotowi szkolącemu zalecenia pokontrolne, mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i określa termin ich wykonania.

Art 41. 1. Jeżeli podmiot szkolący został skreślony z Rejestru Podmiotów Szkolących w trakcie prowadzenia szkolenia akredytowanego, Krajowa Rada Psychoterapeutów w porozumieniu z ośrodkiem egzaminacyjnym i innymi podmiotami szkolącymi w tym podejściu psychoterapeutycznym, podejmuje uchwałę zabezpieczającą możliwość kontynuowania szkolenia przez uczestników lub psychoterapeutów aplikantów.

2. Psychoterapeuci aplikanci, którzy ukończyli szkolenie w podmiocie szkolącym, który stracił akredytację, zachowują prawo do przystąpienia do egzaminu certyfikującego w ośrodku egzaminacyjnym, który honorował dyplom tego podmiotu szkolącego, w momencie ukończenia szkolenia przez psychoterapeutę aplikanta.

Art 42. 1. Krajowa Rada Psychoterapeutów odmawia wpisu do Rejestru Podmiotów Szkolących, w sytuacji gdy:

- 1) wydano prawomocne orzeczenie zakazujące wnioskodawcy wykonywania działalności objętej wpisem;
- 2) podmiot szkolący wykreślono z Rejestru Podmiotów Szkolących na podstawie ust. 2 pkt. 3-6 w okresie 3 lat poprzedzających złożenie wniosku;
- 3) podmiot szkolący nie spełnia warunków określonych w art. 34.

2. Podmiot szkolący zostaje wykreślony z Rejestru Podmiotów Szkolących w sytuacji:
- 1) utraty możliwości prowadzenia szkolenia psychoterapeutów zgodnie z wymogami określonymi w niniejszej ustawie;
  - 2) wykreślenia z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub Krajowego Rejestru Sądowego, likwidacji lub ogłoszenia upadłości podmiotu szkolącego;
  - 3) wydania prawomocnego orzeczenia zakazującego podmiotowi szkolącemu kształcenia psychoterapeutów;
  - 4) rażącego naruszenia warunków wykonywania działalności objętej wpisem;
  - 5) złożenia fałszywego oświadczenia, o którym mowa w art. 36;
  - 6) niezastosowania się do zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 40;
  - 7) złożenia przez podmiot szkolący wniosku o wykreślenie z Rejestru Podmiotów Szkolących.

Art. 43. 1. Podmiot szkolący, który uzyskał akredytację jest zobowiązany do składania sprawozdania z działalności objętej akredytacją, potwierdzającego że nadal spełnia warunki określone niniejszą ustawą co 5 lat.

2. Krajowa Rada Psychoterapeutów określi wzór sprawozdania, o którym mowa w ust. 1
3. Krajowa Rada Psychoterapeutów może dokonać kontroli podmiotu szkolącego na zasadach określonych w art. 40 na okoliczność zgodności sprawozdania ze stanem faktycznym.

Art 44. 1. Ośrodek stażowy, w którym psychoterapeuta aplikant odbywa staż, musi spełnić następujące kryteria:

- 1) ośrodek powinien prowadzić psychoterapię od 3 lat;
- 2) w ramach ośrodka powinien działać zespół psychoterapeutyczny, który regularnie odbywa zebrania kliniczne;
- 3) w zespole psychoterapeutycznym odbywają się regularne superwizje prowadzone przez minimum jednego superwizora;
- 4) w skład zespołu psychoterapeutycznego wchodzi minimum dwóch psychoterapeutów z prawem do wykonywania zawodu;

- 5) ośrodek zapewnia psychoterapeucie aplikantowi możliwość zapoznania się z procedurami diagnostyki, metodami interwencji psychoterapeutycznych i oceny efektów stosowania psychoterapii;
  - 6) zapewnia psychoterapeucie aplikantowi możliwość prowadzenia, przez czas trwania stażu, psychoterapii nie mniej niż jednej osoby, pod opieką merytoryczną psychoterapeuty z prawem do wykonywania zawodu i pod superwizją;
  - 7) ośrodek prowadzi dokumentację dotyczącą odbywania staży i wydaje stosowne zaświadczenie psychoterapeucie aplikantowi w terminie 14 dni od zakończenia stażu;
  - 8) daje rękojmię prawidłowego przeprowadzenia programu stażowego.
2. Staż można odbyć w dowolnej formie prawnej, w szczególności w formie:
    - 1) wolontariatu,
    - 2) umowy o pracę,
    - 3) umowy cywilnoprawnej,
    - 4) w ramach kontraktu.
  3. Ośrodek stażowy we wniosku do Krajowej Rady Psychoterapeutów podaje informacje o:
    - 1) nazwie,
    - 2) adresie wykonywania działalności,
    - 3) danych kontaktowych,
    - 4) formie wykonywania działalności,
    - 5) podejściu psychoterapeutycznym w jakim stosowana jest psychoterapia,
    - 6) formach psychoterapii realizowanych w ośrodku stażowym oraz zasadach ich realizowania,
    - 7) współpracy ośrodka stażowego z akredytowanym podmiotem szkolącym w rozumieniu niniejszej ustawy, jeżeli dotyczy.
  4. Kierownik ośrodka stażowego zgłasza do Krajowej Rady Psychoterapeutów informację o zmianie danych wymienionych w ust. 3
  5. Kierownik ośrodka stażowego składa wobec Krajowej Rady Psychoterapeutów oświadczenie o treści: "Oświadczam, że dane zawarte we wniosku o wpis do Rejestru Ośrodków Stażowych są kompletne i zgodne z prawdą. Znane mi są warunki wykonywania działalności w zakresie prowadzenia stażu dla

psychoterapeutów określone w ustawie o zawodzie psychoterapeuty oraz samorządzie zawodowym z dnia ..... Ośrodek spełnia wymagane kryteria”.

6. Jeżeli ośrodek stażowy nie spełnia warunków określonych w niniejszym artykule Krajowa Rada Psychoterapeutów podejmuje uchwałę o odmowie wpisu do Rejestru Ośrodków Stażowych.
7. Jeśli ośrodek stażowy nie spełnia warunków określonych niniejszym artykule przez okres 6 miesięcy, Krajowa Rada Psychoterapeutów podejmuje uchwałę o wykreśleniu takiego ośrodka stażowego z Rejestru Ośrodków Stażowych.
8. Staż może zostać odbyty w innym ośrodku stażowym niż wpisany do Rejestru Ośrodków Stażowych, jeżeli ośrodek ten spełnia kryteria wymienione w niniejszej ustawie, a osoba odbywająca staż uzyska od kierownika placówki oświadczenie potwierdzające, iż ośrodek stażowy spełnia te kryteria.

Art. 45. 1. Egzamin certyfikujący prowadzą ośrodki egzaminacyjne, akredytowane przez Krajową Radę Psychoterapii.

2. Krajowa Rada Psychoterapii ma obowiązek wpisać do Rejestru Ośrodków Egzaminacyjnych stowarzyszenie psychoterapeutów, sekcję psychoterapii w towarzystwie zrzeszającym psychologów lub psychiatrów lub związek stowarzyszeń psychoterapeutów:
  - 1) w skład którego wchodzi członkowie samorządu psychoterapeutów;
  - 2) jest niezależne od innych organizacji lub struktur złożonych z osób nie przynależących do samorządu psychoterapeutów;
  - 3) którego łącznie celami statutowymi są:
    - a) dbałość o standardy zawodowe i etyczne w psychoterapii,
    - b) prowadzenie aktywnej działalności edukacyjnej lub naukowej w dziedzinie psychoterapii,
    - c) dbanie o rozwój środowiska psychoterapeutów;
  - 4) prowadzi swoją działalność od minimum 3 lat;
  - 5) daje rękojmię prawidłowego przeprowadzenia egzaminu certyfikującego;
  - 6) zapewnia kadrę egzaminującą o kwalifikacjach odpowiednich dla danego rodzaju kształcenia i egzaminu, wystarczającą do utworzenia minimum dwóch komisji egzaminacyjnych, złożonych z superwizorów;

- 7) posiada pozytywną opinię komisji ekspertów, składającej się z superwizorów podejścia psychoterapeutycznego, wskazanego we wniosku. Komisja ekspertów ma obowiązek wysłuchania przedstawiciela podmiotu ubiegającego się o akredytację;
  - 8) posiada opracowany system wymogów egzaminacyjnych zgodnych z niniejszą ustawą i standardami zawodowymi podejścia psychoterapeutycznego i danego typu szkolenia;
  - 9) posiada wewnętrzny system oceny jakości egzaminowania;
  - 10) prowadzi dokumentację, zgodnie z wytycznymi Krajowej Rady Psychoterapeutów;
  - 11) zapewnia odpowiednie warunki do przeprowadzenia egzaminu.
3. Ograniczenie wskazane w ust. 2 pkt 1 i 2 nie dotyczy sekcji psychoterapii w towarzystwach zrzeszających psychologów lub psychiatrów.
4. Krajowa Rada Psychoterapii wpisuje podmiot do Rejestru Ośrodków Egzaminacyjnych na wniosek podmiotu zainteresowanego.

Art 46. 1. Wniosek, o którym mowa w art. 45 ust. 4 zawiera:

- 1) nazwę podmiotu,
  - 2) dane teleadresowe,
  - 3) numer KRS,
  - 4) oświadczenie o zapewnieniu kadry egzaminującej wskazuje podejście lub podejścia psychoterapeutyczne w obrębie których egzaminuje.
2. Do wniosku dołącza się:
- 1) kryteria, które powinny stosować podmioty szkolące podczas naboru na szkolenie,
  - 2) wymagania dla podmiotów szkolących,
  - 3) kryteria dopuszczenia do egzaminu certyfikującego,
  - 4) system wymogów egzaminacyjnych zgodnych z niniejszą ustawą i standardami zawodowymi podejścia psychoterapeutycznego i danego typu szkolenia, w tym. wymagań dotyczących szkolenia teoretycznego, terapii lub doświadczenia własnego, superwizji oraz staży,
  - 5) informacje, o których mowa w art. 47

- 6) wewnętrzny system oceny jakości egzaminowania,
  - 7) zasady prowadzenia dokumentacji, zgodnie z wytycznymi Krajowej Rady Psychoterapeutów,
  - 8) oświadczenie o posiadania warunków do prowadzenia egzaminu.
2. Wraz z wnioskiem o wpis do Rejestru Ośrodków Egzaminacyjnych, zainteresowany podmiot wnosi opłatę, której wysokość określa Krajowa Rada Psychoterapeutów. Opłata stanowi przychód Krajowej Rady Psychoterapeutów.
  3. Przepis art 35, 40 i 42 ustawy stosuje się odpowiednio z zastrzeżeniem, że osoby wykonujące kontrolę ośrodka egzaminacyjnego powołane są spośród osób rekomendowanych przez przedstawicieli podejścia psychoterapeutycznego, do którego przynależy ośrodek.

Art 47.1 Wnioskodawca, we wniosku o akredytację na status ośrodka egzaminacyjnego wskazuje inne ośrodki egzaminacyjne, stowarzyszenia psychoterapeutów zagraniczne lub międzynarodowe, z których wywodzący się psychoterapeuci i superwizorzy mają taki sam status jak psychoterapeuci i superwizorzy wnioskodawcy.

2. Standardy przygotowania merytorycznego osób wymienionych w ust. 1 muszą być zgodne ze standardami wynikającymi z niniejszej ustawy i wymaganiami stosowanymi przez wnioskodawcę. Wnioskodawca odpowiada za weryfikację tych standardów.
3. Zaświadczenia i rekomendacje wydane w procesie szkolenia lub kształcenia ustawicznego przez psychoterapeutów lub superwizorów wywodzących się z podmiotów wskazanych przez wnioskodawcę mają taki sam status jak zaświadczenia i rekomendacje wydane przez psychoterapeutów i superwizorów wnioskodawcy. Mogą oni zasiadać w komisjach egzaminacyjnych lub prowadzić zajęcia w podmiotach szkolących, jeżeli spełniają odpowiednio wymagania dla kadry szkolącej i egzaminatorów wynikające z niniejszej ustawy.

Art 48 1. Rejestr Ośrodków Egzaminacyjnych jest jawny. Ujawnione do publicznej wiadomości są:

- 1) nazwa ośrodka egzaminacyjnego,
  - 2) dane teleadresowe,
  - 3) numer KRS,
  - 4) informacja o honorowanych podmiotach szkolących oraz podejściu psychoterapeutycznym.
2. Ośrodek egzaminacyjny zobowiązany jest poinformować Krajową Radę Psychoterapii o zmianie następujących danych:
- 1) nazwy ośrodka,
  - 2) adresu siedziby i warunków wykonywania egzaminów,
  - 3) danych kontaktowych,
  - 4) informacji o niespełnianiu wymogów określonych w art. 45.2 oraz o terminie i sposobie uzupełnienia braków, nie później niż w terminie 3 miesięcy.
3. Termin, o którym mowa w ust. 2 pkt 4 może być przedłużony o kolejne 3 miesiące przez Krajową Radę Psychoterapeutów. Niespełnienie wymogów w tym terminie skutkuje skreśleniem z Rejestru Ośrodków Egzaminacyjnych.

Art 49 1. Krajowa Rada Psychoterapeutów wydając akredytację dla ośrodka egzaminacyjnego określa:

- 1) listę podmiotów szkolących, których absolwenci mogą ubiegać się o egzamin w danym ośrodku egzaminacyjnym;
  - 2) podejście psychoterapeutyczne, do którego może przynależeć psychoterapeuta, który uzyskał certyfikat danego ośrodka.
2. Informacje, o których mowa w ust. 1 są wprowadzane do Rejestru Ośrodków Egzaminacyjnych.

Art. 50. Art. 43 stosuje się odpowiednio do ośrodka egzaminacyjnego.

Art 51. 1. W przypadku, gdy w danym roku akademickim dla akredytowanych podmiotów szkolących nie będzie przypisanego do nich akredytowanego ośrodka egzaminacyjnego, Krajowa Rada Psychoterapeutów powołuje komisję egzaminacyjną w zastępstwie tego ośrodka.

2. Przepisy dotyczące ośrodków egzaminacyjnych stosuje się odpowiednio do komisji egzaminacyjnej.
3. Z chwilą akredytowania odpowiedniego ośrodka egzaminacyjnego komisja egzaminacyjna zostaje rozwiązana.

Art 52. 1. Nabór na szkolenie przygotowujące do wykonywania zawodu psychoterapeuty prowadzi akredytowany podmiot szkolący.

2. Postępowanie kwalifikacyjne wskazane w ust. 1 polega na zbadaniu:
  - 1) predyspozycji osobowościowych i dojrzałości kandydata;
  - 2) motywacji kandydata do wykonywania zawodu psychoterapeuty;
  - 3) spełniania wymogów wskazanych w art. 9, z wyłączeniem ust. 3.
3. Postępowanie kwalifikacyjne może polegać również na sprawdzeniu wiedzy kandydata lub jego umiejętności i dotychczasowego doświadczenia zawodowego, które może obejmować określone rodzaje doświadczenia klinicznego lub pomocowego.
4. Jeżeli standardy zawodowe danego podejścia psychoterapeutycznego wymagają dodatkowej wiedzy lub umiejętności, może to być przedmiotem weryfikacji kandydata do danego typu szkolenia
5. Szczegółowe warunki, o których mowa w ust. 3 i 4 określa ośrodek egzaminacyjny we wniosku o akredytację.
3. Procedura kwalifikacyjna może w szczególności polegać na:
  - 1) przeprowadzeniu rozmowy kwalifikacyjnej;
  - 2) wypełnieniu formularza kwalifikacyjnego;
  - 3) zweryfikowaniu dokumentów potwierdzających zdobyte wykształcenie lub doświadczenie;
  - 4) okazaniu dokumentu tożsamości i przyjęciu oświadczenia o niekaralności z winy umyślnej, posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych i posiadaniu praw publicznych wraz z podpisaniem klauzuli “Jestem świadomy/ świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny”;
  - 5) przeprowadzeniu testu z wiedzy;
  - 6) przeprowadzeniu ćwiczeń weryfikujących predyspozycje i umiejętności;
  - 7) organizowaniu zgrupowania poprzedzającego rozpoczęcie szkolenia.

4. Postępowanie kwalifikacyjne odbywa się na zasadach wynikających ze standardów zawodowych danego podejścia psychoterapeutycznego z poszanowaniem zasad etycznych oraz godności kandydata.
5. Podmioty wnioskujące o akredytację programu szkoleniowego określają jakie procedury kwalifikacyjne są stosowane podczas naboru do szkolenia.

Art. 53. 1. Celem szkolenia w psychoterapii jest przygotowanie do należytego, samodzielnego wykonywania zawodu psychoterapeuty, zgodnie z standardami zawodowymi i etycznymi podejść psychoterapeutycznych przynależących do grup podejść psychoterapeutycznych.

2. Wymagana wiedza i umiejętności praktyczne obejmują:
  - 1) znajomość i umiejętność praktycznego zastosowania teorii i narzędzi pracy charakterystycznych dla podejścia psychoterapeutycznego wybranego przez podmiot szkolący zgodnie z aktualną wiedzą i standardami zawodowymi;
  - 2) konceptualizację problemów osób zgłaszających się do psychoterapii, w tym umiejętność stawiania diagnozy psychoterapeutycznej;
  - 3) umiejętność współpracy z innymi specjalistami i instytucjami;
  - 4) interpretację technik diagnostycznych i narzędzi używanych przez innych specjalistów pomocnych w procesie diagnozy i prowadzenia psychoterapii;
  - 5) konsultowanie i zawieranie kontraktu psychoterapeutycznego;
  - 6) prowadzenie procesu psychoterapii;
  - 7) zdolność do autoanalizy własnej postawy, cech osobowości, reakcji i funkcjonowania w relacji psychoterapeutycznej;
  - 8) umiejętność korzystania z superwizji;
  - 9) umiejętność podsumowania i zakończenia procesu psychoterapii;
  - 10) znajomość i stosowanie się do zasad etycznych;
  - 11) znajomość wybranych aspektów prawa.

Art. 54. 1. Szkolenie akredytowane, przygotowujące do uzyskania certyfikatu psychoterapeuty spełnia wymogi, o których mowa w art. 10.

2. Szkolenie obejmuje w szczególności:

- 1) minimum 400 godzin akredytowanego szkolenia w zakresie psychoterapii, zgodnego ze standardami zawodowymi podejścia psychoterapeutycznego;
- 2) psychoterapię własną w wymiarze minimum 250 godzin psychoterapii własnej lub doświadczenia własnego, przy czym w przypadku podejścia poznawczo - behawioralnego minimum 100 godzin;
- 3) staż kliniczny w wymiarze minimum 360 godzin;
- 4) superwizję zgodną z wymaganiami ośrodka egzaminacyjnego w wymiarze minimum 150 godzin;
- 5) zajęcia z podstaw psychologii - minimum 80 godzin;
- 6) zajęcia z podstaw medycyny - minimum 70 godzin.

3. Ośrodek egzaminacyjny we wniosku o uzyskanie akredytacji może ustalić wyższą niż wymienione w ust. 2 pkt 2 wymaganą ilość godzin psychoterapii własnej lub doświadczenia własnego oraz określić minimalną częstotliwość sesji w tygodniu lub formę psychoterapii lub doświadczenia własnego oraz wyższą ilość godzin, o których mowa w ust. 2 pkt. 3) lub 4), zgodnie ze standardami zawodowymi danego podejścia psychoterapeutycznego.

Art 55. 1. Szczegółowe wytyczne dla akredytowanych programów szkoleniowych uwzględniające wymogi ośrodka egzaminacyjnego określa Krajowa Rada Psychoterapeutów.

2. Szkolenie z podstaw psychologii i medycyny może być prowadzone bezpośrednio przez samorząd lub delegowane na podmioty szkolące. Zajęcia mogą być prowadzone stacjonarnie lub z użyciem systemu teleinformatycznego:

- 1) w zakresie szkolenia uzupełniającego z psychologii zajęcia prowadzone są przez osobę posiadającą stopień magistra z psychologii - specjalistę psychologii klinicznej;
- 2) w zakresie szkolenia uzupełniającego z psychiatrii zajęcia prowadzone są przez lekarza medycyny posiadającego specjalizację w dziedzinie psychiatrii.

3. Egzamin z podstaw psychologii i medycyny przeprowadzany jest w formie testowej przez regionalne izby psychoterapeutów.
4. Krajowa Rada Psychoterapeutów w drodze uchwały określa szczegółowe zasady zwolnienia z obowiązku uczestniczenia w zajęciach z podstaw psychologii i medycyny lub uczestniczenia w zajęciach i zdawania egzaminu dla osób, których wykształcenie bazowe potwierdza nabycie wymaganej wiedzy z tego zakresu.
5. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 4 możliwe jest na podstawie:
  - 1) karty okresowych osiągnięć studenta
  - 2) indeksu
  - 3) suplementu do dyplomu
  - 4) zaświadczenia wydanego przez dziekanat uczelni
6. Krajowa Rada Psychoterapeutów zatwierdza szczegółowy zakres merytoryczny modułów z podstaw psychologii i medycyny oraz pytania testowe do egzaminu z psychologii i medycyny. W celu opracowania powyższych zagadnień powołuje Komisję Ekspertów, składającą się z osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1-2.
  - 1) Moduł z psychologii obejmuje min 80 h w tym następujące zagadnienia:
    - a) Psychologia emocji i procesów poznawczych,
    - b) Podstawy psychologii klinicznej i diagnozy psychologicznej,
    - c) Podstawy psychologii rozwojowej,
    - d) Psychologia stresu,
    - e) Psychosomatyka,
    - f) Wybrane aspekty neuropsychologii,
    - g) Podstawy teorii osobowości i różnic indywidualnych.
  - 2) Moduł z medycyny obejmuje min 70 h w tym następujące zagadnienia:
    - a) Podstawy psychiatrii i psychopatologii,
    - b) Elementy diagnozy psychiatrycznej,
    - c) Podstawy psychofarmakologii,
    - d) Interakcja psychofarmakologii z psychoterapią.

Art 56. 1. Formy i metody zdobywania wiedzy teoretycznej oraz nabywania i doskonalenia umiejętności praktycznych obejmują w szczególności:

- 1) dla zakresu teoretycznego: moduły, kursy, seminaria, warsztaty, wykłady, inne

- metody uzyskiwania wiedzy, w tym czynne uczestnictwo w konferencjach i seminariach naukowych, publikacje naukowe;
- 2) dla zakresu praktycznego: ćwiczenia, warsztaty, staże, praktyki, moduły, kursy, seminaria;
  - 3) praktykę psychoterapii pod superwizją;
  - 4) psychoterapię lub inne doświadczenie własne, umożliwiające uzyskanie wiedzy o własnym funkcjonowaniu w zakresie: poznawania cech osobowości, sposobów przeżywania oraz analizy funkcjonowania w relacji psychoterapeutycznej.
2. Krajowa Rada Psychoterapeutów określa maksymalną liczbę osób w grupach szkoleniowych i superwizyjnych.
  3. Szkolenie prowadzone przez podmioty szkolące składa się z form szkoleniowych umożliwiających bierny i aktywny udział uczestników w grupach, których liczebność pozwala na nabycie wiedzy i umiejętności odpowiednich dla standardów zawodowych danego podejścia psychoterapeutycznego.
  4. Dopuszcza się przyznanie urlopu w szkoleniu prowadzonym przez podmiot szkolący. Zgodę wydaje kierownik podmiotu szkolącego.
  5. Szkolenie z psychoterapii akredytowane w podmiocie szkolącym prowadzone jest w sposób dający rękojmię efektywnego przekazywania wiedzy i umiejętności.
  6. Kierownik podmiotu szkolącego za pisemną zgodą prowadzącego zajęcia może przepisać zaliczenie przedmiotu, zrealizowanego w ramach wykształcenia bazowego lub szkolenia w innym podmiocie szkolącym. Przepisanie odbywa się na podstawie:
    - 1) karty okresowych osiągnięć studenta lub uczestnika szkolenia akredytowanego w podmiocie szkolącym
    - 2) indeksu
    - 3) suplementu do dyplomu
    - 4) zaświadczenia wydanego przez dziekanat uczelni lub kierownika podmiotu szkolącego
  7. Psychoterapeuta aplikant przygotowuje się do wykonywania zawodu pod kierunkiem superwizora. Dopuszcza się zmianę superwizora.
  8. Zmiana superwizora lub podmiotu szkolącego wymaga przedłożenia zaświadczenia regionalnej radzie psychoterapeutów w terminie 30 dni od powstania zmiany.

Art. 57. 1. Formy oraz metody bieżącej ewaluacji wiedzy teoretycznej i umiejętności uczestników szkolenia akredytowanego obejmują w szczególności prezentację opisu procesu psychoterapii, sprawdzian, test, egzamin teoretyczny lub praktyczny, cząstkowy lub końcowy przeprowadzany przez podmiot szkolący.

2. Podmiot szkolący prowadzi dokumentację związaną z organizacją i przebiegiem szkolenia w zakresie psychoterapii, w szczególności:

- 1) protokoły postępowania kwalifikacyjnego;
- 2) regulaminy organizacyjne szkolenia;
- 3) dokumentację osobową uczestników szkolenia akredytowanego, zawierającą informacje o formach zaliczania wiedzy i rozwoju, umiejętności nabywanych w czasie szkolenia w zakresie psychoterapii oraz ocenę predyspozycji do wykonywania zawodu psychoterapeuty.

Art. 58. 1. Osoby zakwalifikowane do szkolenia psychoterapeutycznego, nieposiadające doświadczenia klinicznego, przed wpisem do Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów odbywają praktyki zawodowe w ośrodkach prowadzących różne formy pomocy psychologicznej lub psychoterapii, w szczególności na oddziałach ogólnopsychiatrycznych, oddziałach dziennych psychiatrycznych, w poradniach zdrowia psychicznego, stowarzyszeniach, fundacjach, świetlicach socjoterapeutycznych, placówkach opiekuńczych, ośrodkach interwencji kryzysowych.

2. Krajowa Rada Psychoterapeutów określa zasady zwolnienia z konieczności odbywania stażu osób, których doświadczenie kliniczne uznane jest za równoważne z odbyciem stażu.

Art 59. Psychoterapeucie aplikantowi, który zakończył określony element szkolenia, w szczególności szkolenie teoretyczne, superwizję, staż, psychoterapię, wydaje się zaświadczenie o jego ukończeniu lub rekomendację w terminie 14 dni od ukończenia danego elementu szkolenia.

Art 60. 1. Egzamin certyfikujący przeprowadzany jest przez komisję egzaminacyjną powołaną przez ośrodek egzaminacyjny w składzie minimum 3 superwizorów.

2. Komisja egzaminacyjna czuwa nad prawidłowym przebiegiem egzaminu.
Przewodniczący komisji kieruje jej pracami i reprezentuje ją na zewnątrz.
3. Członkiem komisji egzaminacyjnej nie może być osoba będąca dla egzaminowanego:
  - 1) jego małżonkiem;
  - 2) osobą pozostającą z nim w stosunku:
    - a) pokrewieństwa albo powinowactwa do drugiego stopnia,
    - b) przysposobienia,
    - c) osobą pozostającą z nim we wspólnym pożyciu,
    - d) osobą pozostającą wobec niego w stosunku zależności służbowej lub zawodowej, w szczególności jeżeli prowadziła zajęcia w ramach szkolenia akredytowanego, superwizję, terapię lub inny rodzaj doświadczenia własnego.
4. Powody wyłączenia nie ustają mimo ustania małżeństwa, rozwiązania stosunku przysposobienia oraz ustania stosunku zależności służbowej lub zawodowej.
5. Na egzaminie mogą być obecni obserwatorzy z ramienia samorządu.
6. Członkowie komisji kwalifikacyjnej przed rozpoczęciem egzaminu występnego składają pisemne oświadczenia, iż nie pozostają z kandydatem zakwalifikowanym do egzaminu certyfikującego w stosunku, o którym mowa w ust. 3.
7. Wygaśnięcie członkostwa członka komisji kwalifikacyjnej następuje z chwilą:
  - 1) złożenia rezygnacji przez członka komisji;
  - 2) wystąpienia okoliczności wymienionych w ust. 3 powyżej;
  - 3) zawieszenia lub skreślenia psychoterapeuty z Rejestru Psychoterapeutów;
  - 4) orzeczenie kara dyscyplinarnej wymienionej w art. 116 pkt 4-7.

Art. 61. Wniosek do ośrodka egzaminacyjnego o przystąpienie do egzaminu certyfikującego zawiera:

- 1) podanie o dopuszczenie do egzaminu certyfikującego;
- 2) imię i nazwisko zainteresowanego;
- 3) dane teleadresowe;
- 4) kserokopię dyplomu ukończenia studiów wyższych;

- 5) kserokopię dyplomu ukończenia akredytowanego szkolenia, prowadzonego przez podmiot szkolący;
- 6) rekomendację superwizora, jeżeli jest wymagana, niezależnie od dyplomu, o którym mowa w pkt 5, zawierającą informację o ilości odbytych godzin superwizji i pozytywnej opinii superwizora;
- 7) zaświadczenie o psychoterapii własnej lub doświadczeniu własnym, jeżeli nie są przeprowadzane w podmiocie szkoleniowym, którego ukończenie potwierdza dyplom, o którym mowa w pkt 5;
- 8) zaświadczenie o odbytym stażu, jeżeli jest wymagany;
- 9) zaświadczenie o zdanym egzaminie z modułów: podstawy psychologii i podstawy medycyny, jeżeli jest wymagane;
- 10) zaświadczenie o braku zaległości w płaceniu składek członkowskich na rzecz samorządu;
- 11) potwierdzenie uiszczenia opłaty egzaminacyjnej.

Art. 62. 1. Sekretarz ośrodka egzaminacyjnego sprawdza zgodność złożonych dokumentów z wymogami określonymi przez ośrodek egzaminacyjny, zgodnymi z zakresem akredytacji ośrodka.

2. Sekretarz wybierany jest spośród superwizorów z ośrodka egzaminacyjnego.
3. Jeżeli złożona dokumentacja nie zawiera braków, sekretarz wydaje postanowienie o dopuszczeniu do egzaminu certyfikującego oraz informuje o tym fakcie zainteresowanego wraz z informacją o trybie przeprowadzenia egzaminu.
4. Jeżeli dokumentacja zawiera braki formalne, sekretarz wzywa do jej uzupełnienia w terminie 14 dni od doręczenia zawiadomienia o konieczności usunięcia braków.
5. Jeżeli wniosek nie spełnia kryteriów z art. 61 lub braki, o których mowa w ust. 4 nie zostały uzupełnione, sekretarz wydaje postanowienie o odmowie dopuszczenia do egzaminu certyfikującego.
6. Na postanowienia wydane przez sekretarza przysługuje odwołanie do ośrodka egzaminacyjnego w terminie 14 dni od otrzymania postanowienia.

Art. 63. Egzamin może polegać na przedstawieniu lub obronie pracy dyplomowej opisującej pracę kliniczną psychoterapeuty, sprawdzeniu wiedzy teoretycznej oraz

umiejętności praktycznego jej aplikowania, konceptualizowania charakteru trudności pacjenta, rozumienia przebiegu procesu terapeutycznego oraz stosowanych metod psychoterapeutycznych, zgodnych z standardami zawodowymi i aktualną wiedzą, stosowaną w danym podejściu psychoterapeutycznym.

Art 64. Po uzyskaniu pozytywnego wyniku egzaminu ośrodek egzaminacyjny wydaje w terminie 30 dni certyfikat, który stanowi podstawę wpisu do Rejestru Psychoterapeutów.

Art 65. W przypadku negatywnego wyniku egzaminu, komisja egzaminacyjna sporządza uzasadnienie w terminie 14 dni od dnia podania wyniku. Od negatywnego wyniku egzaminu certyfikującego przysługuje odwołanie, które rozpatruje inna komisja egzaminacyjna w danym ośrodku egzaminacyjnym. Odwołanie składane jest do ośrodka egzaminacyjnego w terminie 14 dni od otrzymania informacji o wyniku egzaminu wraz z uzasadnieniem.

Art 66. Ośrodek egzaminacyjny w regulaminie lub uchwale określa, które zaświadczenia i dyplomy uprawniają do otrzymania certyfikatu bez konieczności zdawania egzaminu certyfikującego. Prawo otrzymania certyfikatu bez konieczności zdawania egzaminu certyfikującego przysługuje psychoterapeutom, którzy uzyskali prawo wykonywania zawodu psychoterapeuty.

Art 67. Doskonalenie zawodowe polega w szczególności na:

- 1) czynnym i biernym udziale w superwizjach psychoterapii indywidualnych lub grupowych;
- 2) czynnym i biernym uczestnictwie w szkoleniach, warsztatach, seminariach, konferencjach naukowych lub innych formach kształcenia zawodowego organizowanych przez samorząd, stowarzyszenia, sekcję psychoterapii w stowarzyszeniach lub związki stowarzyszeń, posiadające status ośrodków egzaminacyjnych, podmioty posiadające status podmiotów szkolących lub inne podmioty określone przez samorząd.

Art. 68. Krajowa Rada Psychoterapeutów na podstawie opinii komisji ekspertów określa szczegółowe wymagania doskonalenia zawodowego.

Art 69. Zasady uzyskania certyfikatu na superwizora określa ośrodek egzaminacyjny.

Art 70. Osoba zakwalifikowana na szkolenie superwizorskie uzyskuje status superwizora aplikanta.

Art. 71. 1. Regionalna rada psychoterapeutów wpisuje do Rejestru Superwizorów osobę, która:

- 1) posiada prawo do wykonywania zawodu minimum od 5 lat;
  - 2) uzyskała co najmniej jedną rekomendację od certyfikowanego superwizora;
  - 3) ukończyła minimum 160 godzin szkolenia superwizorskiego;
  - 4) zdała egzamin na superwizora w ośrodku egzaminacyjnym;
  - 5) niezwłocznie, lecz nie później niż w ciągu 6 miesięcy od otrzymania informacji o uzyskaniu uprawnień złożyła wniosek o wpis do Rejestru Superwizorów;
2. Regionalna rada psychoterapeutów wpisuje superwizora aplikanta do Rejestru Superwizorów na jego wniosek złożony niezwłocznie, lecz nie później niż w ciągu 6 miesięcy od otrzymania informacji o przyjęciu na szkolenie, dodając adnotację „aplikant”.
3. Przepisy o wpisie do Rejestru Psychoterapeutów oraz art. 51 stosuje się odpowiednio.

Art. 72. 1. Wniosek o wpis do Rejestru Superwizorów zawiera:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;
  - 2) numer PESEL, a w przypadku jego braku – cechy dokumentu potwierdzającego tożsamość: nazwę i numer dokumentu oraz kraj jego wydania;
  - 3) adres do korespondencji;
  - 4) numer prawa wykonywania zawodu;
  - 5) numer certyfikatu superwizora.
2. Do wniosku dołącza się załącznik w postaci uzyskanego certyfikatu superwizora.

Art. 73. 1. Rejestr Superwizorów zawiera:

- 1) imię (imiona) i nazwisko;

- 2) numer PESEL, a w przypadku jego braku – cechy dokumentu potwierdzającego tożsamość: nazwę i numer dokumentu oraz kraj jego wydania;
  - 3) obywatelstwo;
  - 4) adres do korespondencji;
  - 5) numer prawa wykonywania zawodu;
  - 6) informację o statusie superwizora aplikanta;
  - 7) numery certyfikatów superwizora;
  - 8) informację o prawie prowadzenia superwizji w innym państwie niż Rzeczpospolita Polska;
  - 9) datę nabycia prawa do prowadzenia superwizji;
  - 10) informację o zaprzestaniu prowadzenia superwizji;
  - 11) informację o zawieszeniu prawa do prowadzenia superwizji;
  - 12) informację o tymczasowym zawieszeniu prawa do prowadzenia superwizji;
  - 13) informację o skreśleniu z Rejestru Superwizorów;
  - 14) datę i oznaczenie orzeczenia wydanego przez sąd koleżeński, w zakresie prawa do prowadzenia superwizji;
  - 15) datę wykonania i zatarcia kary, o której mowa w pkt 11-13;
  - 16) informację o wygaśnięciu prawa wykonywania zawodu psychoterapeuty.
2. Rejestr jest jawny w zakresie danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 oraz 5-7.
  3. W zakresie informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 11-15, rejestr jest jawny dla podmiotów, które wykażą w tym interes prawny, na ich wniosek.

Rozdział 5. Samorząd zawodowy psychoterapeutów

Art 74. Samorząd zawodowy psychoterapeutów:

1. reprezentuje zawód psychoterapeuty i ochronę jego interesu;
2. reprezentuje przedstawicieli zawodu przed organami publicznymi, obywatelami, podmiotami prowadzącymi działalność związaną z ochroną zdrowia;
3. współpracuje ze stowarzyszeniami i innymi podmiotami zrzeszającymi psychoterapeutów oraz podmiotami zrzeszającymi specjalistów związanych z profilaktyką i ochroną zdrowia, uczelniami wyższymi oraz innymi podmiotami badawczymi w kraju i za granicą;

4. opiniuje akty prawne dotyczące zawodu psychoterapeuty i samorządu oraz dotyczące profilaktyki i ochrony zdrowia, a w szczególności zdrowia psychicznego i psychoterapii;
5. może występować z wnioskami do Trybunału Konstytucyjnego, jeżeli akt normatywny dotyczy spraw objętych zakresem działania samorządu lub wykonywania zawodu psychoterapeuty;
6. zajmuje stanowisko w sprawach stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa oraz polityki państwa dotyczącej organizacji ochrony zdrowia psychicznego i zawodu psychoterapeuty;
7. występuje w obronie indywidualnych i zbiorowych interesów członków samorządu oraz godności zawodowej;
8. sprawuje pieczę nad należytym wykonywaniem zawodu w interesie publicznym i dla jego ochrony;
9. uchwała kodeks etyczny zawodu psychoterapeuty;
10. sprawuje orzecznictwo dyscyplinarne w sprawach o naruszenia kodeksu etycznego, przestrzegania godności zawodu, obowiązków i standardów zawodowych.

Art. 75 1. Samorząd wykonuje swoje zadania w szczególności poprzez:

- 1) przyznawanie prawa wykonywania zawodu;
- 2) prowadzenie rejestrów i list:
  - a) psychoterapeutów,
  - b) psychoterapeutów aplikantów,
  - c) superwizorów,
  - d) sędziów sądów koleżeńskich według podejścia psychoterapeutycznego,
  - e) monitorowania kształcenia,
  - f) ośrodków egzaminacyjnych,
  - g) podmiotów szkolących,
  - h) ośrodków stażowych;
- 3) akredytowanie i weryfikowanie podmiotów szkolących i ośrodków egzaminacyjnych;

- 4) ustalanie szczegółowych zasad naboru, kształcenia i egzaminowania psychoterapeutów, superwizorów na zasadach wynikających z ustawy;
- 5) działanie na rzecz stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez psychoterapeutów i psychoterapeutów aplikantów;
- 6) prowadzenie działalności edukacyjnej i naukowej;
- 7) udzielanie informacji na temat zasad związanych z wykonywaniem zawodu psychoterapeuty;
- 8) realizację zadań techniczno-organizacyjnych, w tym również prowadzenie systemu informatycznego;
- 9) zarządzanie majątkiem własnym;
- 10) organizowanie pomocy dla psychoterapeutów i ich rodzin.

Art. 76. 1. Jednostkami organizacyjnymi samorządu są Krajowa Rada Psychoterapeutów oraz właściwe regionalne rady psychoterapeutów.

2. Organami samorządu na szczeblu krajowym są:

- 1) Krajowy Zjazd Psychoterapeutów,
- 2) Krajowa Rada Psychoterapeutów,
- 3) Krajowa Komisja Rewizyjna,
- 4) Krajowy Sąd Koleżeński,
- 5) Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej,
- 6) Rzecznik Praw Psychoterapeuty.

3. Organami Samorządu na szczeblu regionalnym są:

- 1) regionalny zjazd psychoterapeutów,
- 2) regionalna rada psychoterapeutów,
- 3) regionalna komisja rewizyjna,
- 4) regionalny sąd koleżeński,
- 5) regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej.

Art. 77. 1. Siedzibą Krajowej Izby Psychoterapeutów jest miasto stołeczne Warszawa.

2. Regionalną radę psychoterapeutów stanowią psychoterapeuci i psychoterapeuci aplikanci wykonujący zawód na terenie izby, której zasięg terytorialny oraz siedzibę

określa Krajowa Rada Psychoterapeutów, biorąc pod uwagę w szczególności podział administracyjny kraju.

- Art. 78.** 1. Organy izb psychoterapeutów pochodzą z wyboru.
2. Wybory do Rady Psychoterapeutów, Komisji Rewizyjnej, na stanowisko Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, Rzecznika Praw Psychoterapeuty są równe i odbywają się w głosowaniu tajnym, przy nieograniczonej liczbie kandydatów.
  3. Kadencja organów samorządu trwa 5 lat, jednakże są one obowiązane działać do czasu ukonstytuowania się nowo wybranych organów.
  4. W Krajowej Radzie Psychoterapeutów, Krajowej Komisji Rewizyjnej oraz w regionalnych radach psychoterapeutów i komisjach rewizyjnych nie można sprawować tej samej funkcji dłużej niż dwie kadencje. Nie można być członkiem wymienionych organów dłużej niż trzy kadencje. Nie dotyczy to sędziów Sądu Koleżeńskiego, Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, regionalnych sądów koleżeńskich i rzeczników odpowiedzialności zawodowej oraz ich zastępców.
  5. Rzecznik Praw Psychoterapeuty i jego zastępcy nie mogą sprawować funkcji dłużej niż trzy kadencje.
  6. Poszczególni członkowie organów samorządu mogą być odwołani przed upływem kadencji przez organ, który ich wybrał. Odwołania dokonuje się w głosowaniu równym i tajnym.
  7. Odwołanie następuje kwalifikowaną większością 2/3 ważnie oddanych głosów, pod warunkiem, że łączna liczba oddanych głosów jest nie mniejsza od połowy ogólnej liczby członków organu, który dokonał wyboru.
  8. Mandatu członka ustawowego organu samorządu na szczeblu krajowym lub regionalnym nie można łączyć z innym mandatem, z wyjątkiem Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów i regionalnych zjazdów psychoterapeutów.
  9. Członkowie Krajowej Rady Psychoterapeutów, Krajowej Komisji Rewizyjnej, Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej i Rzecznik Praw Psychoterapeuty nie mogą być delegatami do Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów oraz regionalnych zjazdów psychoterapeutów.

10. Członkowie regionalnych rad psychoterapeutów, komisji rewizyjnych, regionalni rzecznicy odpowiedzialności zawodowej nie mogą być delegatami do regionalnych zjazdów psychoterapeutów oraz członkami organów na szczeblu krajowym.

11. Sędziowie Krajowego Sądu Koleżeńskiego oraz regionalnych sądów koleżeńskich mogą pełnić inne funkcje w organach samorządu z zachowaniem zasad ust. 8-10, z wyłączeniem funkcji rzecznika odpowiedzialności zawodowej na szczeblu regionalnym i krajowym.

12. Mandat członka organu samorządu wygasa wraz z rozpoczęciem kadencji nowo wybranego organu. Mandat wygasa również w skutek:

- 1) zrzeczenia się mandatu,
- 2) śmierci,
- 3) skreślenia z Rejestru Psychoterapeutów,
- 4) odwołania przez organ, który dokonał wyboru,
- 5) orzeczono jedną z kar wymienionych w art. 116 ust. 4-7, za wyjątkiem upomnienia i nagany,
- 6) wydania postanowienia o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia prawa wykonywaniu zawodu.

13. Skreślenie, o którym mowa w ust. 12 pkt 3, nie skutkuje wygaśnięciem mandatu członka organu na szczeblu krajowym, jeżeli powodem skreślenia jest wpisanie do rejestru innej regionalnej izby psychoterapeutów.

14. W przypadku wygaśnięcia mandatu przed terminem, na miejsce członka organu izby wstępuje kandydat, który w wyborach do tego organu uzyskał kolejną największą liczbę głosów, a nie utracił do momentu jego wyboru biernego prawa wyborczego.

15. W przypadku wygaśnięcia mandatu Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej lub Rzecznika Praw Psychoterapeuty przed upływem kadencji lub braku możliwości sprawowania funkcji do czasu wyboru nowego rzecznika funkcję tę pełni jeden z zastępców wyznaczony przez Krajową Radę Psychoterapeutów.

16. W przypadku wygaśnięcia mandatu regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej przed upływem kadencji lub braku możliwości sprawowania funkcji do czasu wyboru nowego rzecznika, funkcję tę pełni jeden z zastępców wyznaczony przez daną regionalną radę psychoterapeutów.

Art. 79. Dopuszcza się przeprowadzanie posiedzeń organów samorządu wyłącznie lub częściowo z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego lub innego systemu łączności umożliwiającego bezpośrednie porozumiewanie się na odległość.

Art. 80. 1. Czynne prawo wyborcze w wyborach do organów samorządu mają psychoterapeuci i psychoterapeuci aplikanci, którzy ukończyli szkolenie akredytowane w podmiocie szkolącym z wyjątkiem osób, wobec których:

- 1) orzeczono karę zawieszenia w prawach wykonywania zawodu przez okres 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia;
  - 2) wobec których sąd wydał prawomocne orzeczenie o zastosowaniu środka karnego określonego w art. 39 pkt 1–2a kodeksu karnego;
  - 3) nastąpiło skazanie prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo - do czasu zatarcia kary.
2. Bierne prawo wyborcze w wyborach do organów regionalnej izby psychoterapeutów mają psychoterapeuci danej izby.
  3. Bierne prawo wyborcze w wyborach do organów samorządu na szczeblu krajowym mają psychoterapeuci.
  4. Bierne prawo wyborcze na sędziego regionalnego sądu koleżeńskiego oraz regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej ma psychoterapeuta, który minimum od 5 lat posiada prawo wykonywania zawodu.
  5. Bierne prawo wyborcze na sędziego Krajowego Sądu Koleżeńskiego oraz Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej przysługuje superwizorom.
  6. Bierne prawo wyborcze nie przysługuje osobom, wobec których:
    - 1) orzeczono karę zawieszenia prawa do prowadzenia superwizji, zawieszenia w prawach wykonywania zawodu lub zakaz pełnienia funkcji kierowniczych przez okres 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia;
    - 2) wydano postanowienie o zastosowaniu środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w wykonywaniu zawodu - do czasu, na który środek ten został orzeczony.

Art 81. 1. Na wniosek przewodniczących organów samorządu oraz regionalnych rzeczników odpowiedzialności zawodowej i Rzecznika Praw Psychoterapeuty,

pracodawca ma obowiązek zwolnić od pracy członków organów samorządu lub osoby wykonujące czynności na rzecz organów samorządu, bez prawa do wynagrodzenia, na czas wykonywania czynności członka organu samorządu lub na czas wykonywania czynności na rzecz organów samorządu.

2. W przypadku urlopu pracownika w związku z czynnościami opisanymi w niniejszym artykule ma zastosowanie art. 41 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, zwanego dalej "kodeksem pracy". Okresu tego urlopu nie wlicza się do urlopu wypoczynkowego w rozumieniu art. 152 kodeksu pracy.
3. Krajowa Rada Psychoterapeutów określa zasady i tryb zwrotu poniesionych kosztów, uzasadnionych wydatków, delegacji członków organów samorządu i osób wykonujących czynności na rzecz organów samorządu.

Art 82. 1. Wybory do regionalnych zjazdów psychoterapeutów przeprowadza właściwa miejscowo regionalna rada psychoterapeutów.

2. Regionalna rada psychoterapeutów powołuje komisje wyborcze i ogłasza wynik wyborów.
3. Członkiem komisji wyborczej nie może być członek innego organu samorządu.

Art 83. 1. Przeciwko ważności wyborów może być wniesiony protest z zarzutem naruszenia przepisów ustawy lub niewłaściwego ustalenia wyników wyborów.

2. Protest przeciwko ważności wyborów może wnieść każdy członek danej regionalnej izby psychoterapeutów, w której przeprowadzane są wybory.
3. Protest wnosi się na piśmie do Krajowego Sądu Koleżeńskiego, za pośrednictwem danej regionalnej rady psychoterapeutów, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez regionalną radę psychoterapeutów.
4. Członkowie organów Krajowej Izby Psychoterapeutów mogą wnieść protest przeciwko ważności wyborów na szczeblu krajowym do Krajowego Sądu Koleżeńskiego, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Krajową Radę Psychoterapeutów. Protest wnosi się za pośrednictwem Krajowej Rady Psychoterapeutów.

5. Sąd koleżeński, wydając postanowienie o nieważności wyborów, stwierdza jednocześnie wygaśnięcie odpowiedniego mandatu i przekazuje postanowienie wnoszącemu protest oraz odpowiedniej radzie psychoterapeutów.
6. W sprawach dotyczących wyborów orzeka Krajowy Sąd Koleżeński.

Art. 84. 1. Uchwały organów samorządu podejmowane są zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy członków danego organu, w tym przewodniczącego. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

2. Uchwała Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów dotycząca uchwalenia lub zmiany statutu lub kodeksu etycznego, powołania nowego podejścia psychoterapeutycznego podejmowana jest większością $\frac{2}{3}$ głosów, w obecności minimum połowy delegatów Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów.
3. Uchwały w sprawach osobowych i akredytowania podmiotów szkolących i ośrodków egzaminacyjnych zapadają w głosowaniu tajnym.
4. Osoba, której dotyczy uchwała, nie uczestniczy w głosowaniu nad tą uchwałą.
5. Osoba reprezentująca podmiot lub ośrodek, którego dotyczy uchwała, nie uczestniczy w głosowaniu nad tą uchwałą.
6. Delegaci grupy podejść psychoterapeutycznych lub podejścia psychoterapeutycznego mogą zgłosić zdanie odrębne do uchwały wyrażającej opinię lub stanowisko samorządu.

Art. 85. 1. Minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej sprawuje nadzór nad działalnością samorządu w niezbędnym zakresie.

2. Minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej może zaskarżyć do Sądu Najwyższego uchwałę organu krajowej lub regionalnej izby psychoterapeutów pod zarzutem niezgodności z prawem w terminie 3 miesięcy od dnia jej otrzymania, a w sytuacji rażącego naruszenia prawa w terminie 6 miesięcy. Skargę wniesioną po tym terminie pozostawia się bez rozpoznania.
3. Sąd Najwyższy utrzymuje zaskarżoną uchwałę w mocy bądź ją uchyla i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu organowi samorządu, ustalając wytyczne co do sposobu jej załatwienia.

4. Krajowa Rada Psychoterapeutów z własnej inicjatywy uchyla uchwałę organów samorządu sprzeczną z prawem, kodeksem etycznym, statutem, uchwałami i regulaminami samorządu, w terminie 6 miesięcy od daty jej doręczenia i przekazuje sprawę właściwemu organowi samorządu do ponownego rozpatrzenia, ustalając wytyczne co do sposobu jej załatwienia.
5. Minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej, w celu realizacji uprawnień, o którym mowa w ust. 2, ma prawo zwrócić się do organu krajowej lub regionalnej izby psychoterapeutów o przekazanie podjętej przez ten organ uchwały. Wskazany przez Ministra organ, przekazuje uchwałę w terminie 14 dni od dnia doręczenia wystąpienia ministra właściwego do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej.
6. Minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej może zwrócić się do Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów, Krajowej Rady Psychoterapeutów, regionalnego zjazdu psychoterapeutów lub regionalnej rady psychoterapeutów o podjęcie uchwały w sprawie należącej do właściwości samorządu.
7. Wniosek, o którym mowa w ust. 6, powinien rozpatrzyć najbliższy Krajowy Zjazd Psychoterapeutów albo regionalny zjazd psychoterapeutów, a Krajowa Rada Psychoterapeutów albo regionalna rada psychoterapeutów – w terminie miesiąca od dnia jego wpływu.
8. Przepisów niniejszego artykułu nie stosuje się do uchwał:
  - 1) podejmowanych w postępowaniu w zakresie odpowiedzialności zawodowej psychoterapeutów;
  - 2) do których na podstawie odrębnych przepisów stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego odnoszące się do decyzji administracyjnych.

Art. 86. Krajowa Izba Psychoterapeutów i regionalne izby psychoterapeutów mają prawo do używania urzędowej pieczęci, o której mowa w art. 16c ust. 1 ustawy 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej o pieczęciach państwowych.

Rozdział 6. Krajowa Izba Psychoterapeutów

Art 87. Najwyższą władzą Krajowej Izby Psychoterapeutów jest Krajowy Zjazd Psychoterapeutów.

Art 88. 1. W Krajowym Zjeździe Psychoterapeutów biorą udział delegaci wybrani przez Regionalne Zjazdy Psychoterapeutów oraz z głosem doradczym niebędący delegatami członkowie ustępujących organów Krajowej Izby Psychoterapeutów.

2. Liczba delegatów z poszczególnych regionalnych izb psychoterapeutów wynosi 10 osób, w tym po dwóch z każdej grupy podejść psychoterapeutycznych. Jeżeli w skład grupy podejść psychoterapeutycznych, wchodzi więcej niż jedno podejście psychoterapeutyczne, każdy z dwóch delegatów do Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów powinien przynależeć do innego podejścia psychoterapeutycznego. Jeżeli z podejścia psychoterapeutycznego w danej izbie regionalnej nie zgłosił się kandydat na delegata do Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów lub zgłoszony kandydat nie uzyskał głosów, mandaty te pozostają nieobsadzone a Krajowy Zjazd obraduje w pomniejszonym składzie.
3. Krajowy Zjazd Psychoterapeutów zwołuje Krajowa Rada Psychoterapeutów co roku, w tym co 5 lat zjazd sprawozdawczo-wyborczy.

Art 89. Do zadań Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów należy:

1. uchwalanie kodeksu etycznego zawodu psychoterapeuty i zasad wykonywania zawodu psychoterapeuty;
2. uchwalanie statutu i regulaminów samorządu, w tym regulaminu dotyczącego wyborów i postępowania mediacyjnego;
3. wybieranie członków Krajowej Rady Psychoterapeutów, Krajowej Komisji Rewizyjnej, Krajowego Sądu Koleżeńskiego, Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, Rzecznika Praw Psychoterapeutów;
4. wybieranie kandydatów rekomendowanych przez samorząd na stanowisko konsultanta krajowego w dziedzinie psychoterapii oraz psychoterapii dzieci i młodzieży;

5. uchwalanie regulaminu organów Krajowej Izby Psychoterapeutów i ramowych regulaminów organów regionalnych izb psychoterapeutów;
6. rozpatrywanie uchwał zgłoszonych przez co najmniej $\frac{1}{3}$ liczby delegatów danej grupy podejść lub 10 osób z ogółu delegatów;
7. głosowanie nad ustanowieniem nowego podejścia psychoterapeutycznego i przypisaniem go do określonej grupy podejść;
8. przyjęcie sprawozdania z działalności oraz uchwalanie absolutorium dla Krajowej Rady Psychoterapeutów i Krajowej Komisji Rewizyjnej;
9. przyjęcie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności Krajowego Sądu Koleżeńskiego, Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej, Rzecznika Praw Psychoterapeuty;
10. wytyczanie kierunku działania samorządu;
11. wytyczanie kierunku działania Krajowej Izby Psychoterapeutów;
12. określanie podstawowych zasad tworzenia funduszków i gospodarowania majątkiem samorządu w szczególności wykaz funkcji, których pełnienie może być wynagradzane.

Art 90. 1. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Psychoterapeutów zwołuje Krajowa Rada Psychoterapeutów:

- 1) z własnej inicjatywy;
  - 2) na wniosek Krajowej Komisji Rewizyjnej;
  - 3) na wniosek co najmniej $\frac{1}{3}$ regionalnych rad psychoterapeutów;
  - 4) na wniosek Rzecznika Praw Psychoterapeutów.
2. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Psychoterapeutów zwołuje się w ciągu 3 miesięcy od dnia wpłynięcia wniosku.
  3. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Psychoterapeutów obraduje wyłącznie nad sprawami, do których został zwołany.
  4. W przypadku zwołania Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów, delegatami na ten zjazd są osoby wybrane zgodnie z art. 88 ustawy w danej kadencji.

Art 91. W przypadku, w którym Krajowa Rada Psychoterapeutów nie zwoła Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów lub Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów w

odpowiednim terminie, zwołania dokonuje minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej.

Art 92. 1. Krajową Radę Psychoterapeutów stanowią członkowie wybrani przez Krajowy Zjazd Psychoterapeutów, po dwóch z każdej grupy podejść psychoterapeutycznych.

2. Jeżeli w skład grupy podejść psychoterapeutycznych wchodzi więcej niż jedno podejście psychoterapeutyczne, każdy z dwóch członków reprezentujących tę grupę w Krajowej Radzie Psychoterapeutów powinien przynależeć do innego podejścia psychoterapeutycznego.
3. Oświadczenia woli w imieniu Krajowej Izby Psychoterapeutów, w sprawach nie przekraczających zwykłego zarządu, składa przewodniczący razem z wiceprzewodniczącym lub skarbnikiem lub sekretarzem.
4. W przypadku spraw przekraczających zakres zwykłego zarządu Krajowa Rada Psychoterapeutów składa oświadczenia po uprzednim podjęciu uchwały.
5. Krajowa Rada Psychoterapeutów zbiera się nie rzadziej niż raz na kwartał.
6. Krajowa Rada Psychoterapeutów wybiera spośród członków, wybranych przez Krajowy Zjazd Psychoterapeutów: przewodniczącego, 4 wiceprzewodniczących, z których każdy reprezentuje inną grupę podejść psychoterapeutycznych oraz sekretarza, skarbnika.
7. Na stanowisko przewodniczącego Krajowa Rada Psychoterapeutów wybiera co roku wiceprzewodniczącego reprezentującego tę grupę podejść psychoterapeutycznych, która nie była reprezentowana w ciągu ostatnich czterech lat. Ustępujący przewodniczący staje się wiceprzewodniczącym.
8. W razie wygaśnięcia mandatu przewodniczącego lub wiceprzewodniczących Krajowej Rady Psychoterapeutów przed upływem kadencji w jego miejsce wstępuje drugi przedstawiciel tej samej grupy podejść psychoterapeutycznych, wybrany przez Krajowy Zjazd Psychoterapeutów.
9. Przewodniczący Krajowej Rady Psychoterapeutów kieruje pracą Rady i przewodniczy jej obradom.
10. Członkom Krajowej Komisji Rewizyjnej, Prezesowi Krajowego Sądu Koleżeńskiego, Krajowemu Rzecznikowi Odpowiedzialności Zawodowej oraz Rzecznikowi Praw

Psychoterapeutów służy prawo udziału w posiedzeniach Krajowej Rady Psychoterapeutów z głosem doradczym.

11. Do udziału w posiedzeniach Krajowej Rady Psychoterapeutów mogą być zapraszane inne osoby, w szczególności przedstawiciele komisji ekspertów oraz regionalnych izb psychoterapeutów.

Art 93. 1. Do zakresu działania Krajowej Rady Psychoterapeutów należy:

- 1) realizacja funkcji i zadań samorządu, w szczególności art. 74 ustawy z wyłączeniem ust. 9 i 10;
- 2) wykonywanie uchwał Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów;
- 3) przygotowanie projektu statutu samorządu i kodeksu etycznego, w porozumieniu z komisją ekspertów;
- 4) przygotowywanie projektów uchwał oraz regulaminów dla Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów, a w szczególności regulaminów:
  - a) działalności samorządu i jego organów,
  - b) prowadzenia rejestrów oraz szczegółowych zasad wpisu oraz skreślenia z rejestrów,
  - c) organizowania wyborów do organów samorządu;
- 5) podejmowanie uchwał w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań Rady
- 6) zapewnienie właściwych standardów wykonywania zawodu psychoterapeuty poprzez:
  - a) uchwalanie szczegółowych zasad naboru, kształcenia, egzaminowania psychoterapeutów oraz szczegółowych zasad wykonywania zawodu psychoterapeuty, w porozumieniu z komisją ekspertów do spraw opracowania szczegółowego programu kształcenia w określonym podejściu psychoterapeutycznym,
  - b) powoływanie komisji ekspertów,
  - c) przeprowadzanie konsultacji ze środowiskiem reprezentowanym przez organizacje zrzeszające psychoterapeutów, w tym organizacje określonego podejścia, w sprawach istotnych dla tego środowiska,
  - d) podejmowanie decyzji w sprawach wymienionych w art. 94 ustawy,

- e) prowadzenie Rejestru Podmiotów Szkolących, Rejestru Ośrodków Egzaminacyjnych i Rejestrów Ośrodków Stażowych oraz listy sędziów na szczeblu krajowym,
  - f) określanie zasad prowadzenia działalności edukacyjnej i naukowej,
  - g) analizowanie, opiniowanie i proponowanie kierunków rozwoju wykonywania zawodu psychoterapeuty we współpracy z komisjami ekspertów,
  - h) udzielanie informacji w kwestii zasad wykonywania zawodu psychoterapeuty;
- 7) powoływanie innych komisji do określonych przez Radę spraw;
  - 8) uchwalanie i realizacja budżetu samorządu;
  - 9) określanie wysokości składki członkowskiej i wysokości opłat dla podmiotów szkolących;
  - 10) zarządzanie majątkiem samorządu, w szczególności ustalanie zasad, zakresu prowadzenia działalności gospodarczej przez samorząd oraz nadzór nad jej wykonywaniem;
  - 11) ustalanie zasad rozdysponowania środków pieniężnych pomiędzy Krajową Izbą Psychoterapeutów i poszczególne regionalne izby psychoterapeutów;
  - 12) rozpatrywanie wniosków Krajowej Komisji Rewizyjnej;
  - 13) koordynowanie działalności regionalnych izb psychoterapeutów oraz sprawowanie nadzoru nad ich działalnością;
  - 14) uchylanie uchwał organów samorządu sprzecznych z prawem lub uchwałami i regulaminami samorządu;
  - 15) zwracanie się do regionalnych rad psychoterapeutów o podjęcie uchwał w określonej sprawie należącej do zakresu działania danej rady;
  - 16) zwracanie się do Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów, regionalnego zjazdu psychoterapeutów o podjęcie uchwały w sprawie należącej do ich właściwości. Wniosek powinien być rozpatrzony na najbliższym zjeździe psychoterapeutów;
  - 17) rozpatrywanie odwołań od uchwał regionalnych rad psychoterapeutów;
  - 18) ustalanie zasięgu terytorialnego izb regionalnych oraz ich siedziby;
  - 19) przygotowanie sprawozdania z działalności dla Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów;

- 20) zwoływanie Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów;
  - 21) współpracowanie z ministrem właściwym do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej;
  - 22) przygotowywanie corocznego sprawozdania z działalności dla ministra właściwego do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej;
  - 23) informowanie ministra właściwego do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej na jego wniosek o podjętych uchwałach.
  - 24) określenie zadań techniczno-organizacyjnych, w tym prowadzenie systemu teleinformatycznego rejestrów, o których mowa w ustawie.
2. Regionalna rada psychoterapeutów rozpatruje wniosek, o którym mowa w ust. 1 pkt 15 w ciągu miesiąca od dnia doręczenia wniosku

Art. 94. 1. Komisje ekspertów tworzy się dla każdego podejścia psychoterapeutycznego, spośród superwizorów rekomendowanych przez przedstawicieli określonego podejścia lub ośrodka egzaminacyjnego, których doświadczenie zawodowe daje rękojmię prawidłowego:

- 1) opracowania programu szkolenia,
  - 2) opracowania szczegółowych standardów dla podmiotów szkolących, ośrodków egzaminacyjnych i stażowych,
  - 3) opracowania kryteriów naboru, kształcenia i egzaminowania,
  - 4) zaopiniowania programu szkolenia, podmiotu szkolącego lub powołania ośrodka egzaminacyjnego,
  - 5) określenia zasad i warunków doskonalenia zawodowego w danym podejściu psychoterapeutycznym.
2. Wybór rekomendowanych kandydatów powinien być przeprowadzony w sposób transparentny i obiektywny, zapewniający odpowiednią reprezentację wszystkich psychoterapeutów należących do danego podejścia psychoterapeutycznego lub ośrodka egzaminacyjnego.
3. Krajowa Rada Psychoterapeutów podejmuje uchwałę w sprawach wymienionych w ust. 1 uwzględniając opinię komisji ekspertów.
4. Komisja ekspertów ds. spraw wymienionych w ust. 1 składa się z co najmniej 5 osób.
5. Krajowy Zjazd Psychoterapeutów uchwała regulamin działania komisji ekspertów.

6. W przypadku wydawania opinii potrzebnej do procedury akredytacji programu szkoleniowego, podmiotu szkolącego lub ośrodka egzaminacyjnego, komisję ekspertów powołuje się spośród osób, które nie reprezentują podmiotów, ubiegających się o akredytację.
7. W przypadku powołania komisji ekspertów do innych spraw niż wymienione w ust. 1, komisja składa się z minimum 3 osób.
8. Do członków komisji ekspertów zastosowanie mają odpowiednio regulacje dotyczące konfliktu interesu określone dla sędziów sądu koleżeńskiego.

Art 95. Krajowa Rada Psychoterapeutów może powołać Rzecznika Prasowego Samorządu.

Art. 96. 1. Krajowa Komisja Rewizyjna składa się z 5 członków po jednym z każdej grupy podejść psychoterapeutycznych.

2. Krajowa Komisja Rewizyjna dokonuje spośród członków Komisji wyboru przewodniczącego.
3. Krajowa Komisja Rewizyjna:
  - 1) opiniuje sprawozdanie finansowe Krajowej Rady Psychoterapeutów oraz kontroluje jej działalność w zakresie gospodarności, rzetelności oraz prawidłowości wypełniania jej funkcji;
  - 2) przedstawia sprawozdania z działalności kontrolnej Krajowemu Zjazdowi Psychoterapeutów;
  - 3) przedstawia Krajowemu Zjazdowi Psychoterapeutów opinię dotyczącą sprawozdań Krajowej Rady Psychoterapeutów z wykonania budżetu w okresie kadencji i na tej podstawie składa wnioski w sprawie udzielenia absolutorium Krajowej Radzie Psychoterapeutów;
  - 4) kontroluje wykonywanie przez Krajową Radę Psychoterapeutów, uchwał Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów;
  - 5) sprawuje nadzór nad działalnością regionalnych komisji rewizyjnych;
4. Przewodniczący Krajowej Komisji Rewizyjnej informuje Krajową Radę Psychoterapeutów o wynikach przeprowadzonych kontroli.

5. Członkowie Krajowej Komisji Rewizyjnej mają prawo uczestniczenia w posiedzeniach Krajowej Rady Psychoterapeutów.

Rozdział 7. Regionalne Izby Psychoterapeutów

Art. 97. 1. Regionalny zjazd psychoterapeutów jest najwyższym organem każdej regionalnej izby psychoterapeutów.

2. Regionalny zjazd psychoterapeutów zwołuje regionalna rada psychoterapeutów.
3. W zjeździe biorą udział delegaci wybrani przez uprawnionych do głosowania członków regionalnej izby psychoterapeutów.
4. Regionalny zjazd psychoterapeutów składa się delegatów reprezentujących każdą z grup podejść psychoterapeutycznych. Liczba mandatów dla delegatów musi być taka sama w przypadku każdej z grupy podejść psychoterapeutycznych.
5. Jeżeli grupa podejść psychoterapeutycznych składa się z więcej niż jednego podejścia psychoterapeutycznego, wtedy każdemu z podejść przysługuje taka sama liczba mandatów w obrębie grupy. Jeżeli nie ma możliwości aby dokonać równego podziału, wtedy pozostający mandat otrzymuje osoba z największą liczbą głosów w grupie. Jeżeli kandydatów jest mniej niż przysługujących mandatów dla danego podejścia, lub zgłoszony kandydat nie uzyskał głosów, zjazd obraduje w pomniejszonym o nieobsadzone mandaty składzie.
6. Szczegółową liczbę delegatów dla zjazdów regionalnych określa Krajowy Zjazd Psychoterapeutów z zachowaniem zasady z ust. 4.
7. W wyborach delegatów do regionalnego zjazdu psychoterapeutów regionalna rada psychoterapeutów określa zasięg terytorialny okręgów wyborczych oraz powołuje komisje wyborcze.
8. Regionalny zjazd psychoterapeutów odbywa się co rok, w tym co 5 lat zjazd sprawozdawczo - wyborczy.

Art. 98. Do zadań regionalnego zjazdu psychoterapeutów należy:

1. podejmowanie uchwał w sprawach objętych zakresem działania regionalnej izby psychoterapeutów;
2. ustalanie zasad gospodarki finansowej regionalnej izby psychoterapeutów;

3. wybieranie członków regionalnej rady psychoterapeutów, regionalnej komisji rewizyjnej, regionalnego sądu koleżeńskiego,
4. wybieranie regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej,
5. przyjmowanie sprawozdania z działalności oraz na koniec kadencji uchwalanie absolutorium dla regionalnej rady psychoterapeutów i dla regionalnej komisji rewizyjnej;
6. przyjmowanie i zatwierdzanie sprawozdania regionalnego sądu koleżeńskiego, regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej;
7. uchwalanie szczegółowych regulaminów organów regionalnej izby psychoterapeutów;
8. uchwalanie programu działania regionalnej izby psychoterapeutów;
9. wybieranie delegatów na Krajowy Zjazd Psychoterapeutów;
10. określenie wykazu funkcji w regionalnej izbie psychoterapeutów, które mogą być wynagradzane.

Art. 99. 1. Nadzwyczajny regionalny zjazd psychoterapeutów zwołuje dana regionalna rada psychoterapeutów:

- 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na wniosek Krajowej Rady Psychoterapeutów,
  - 3) na wniosek regionalnej komisji rewizyjnej
  - 4) na wniosek co najmniej $\frac{1}{3}$ członków regionalnej izby psychoterapeutów,
  - 5) na wniosek Rzecznika Praw Psychoterapeutów.
2. Nadzwyczajny regionalny zjazd psychoterapeutów jest zwoływany w ciągu 2 miesięcy od złożenia wniosku i obraduje wyłącznie nad sprawami, do których został zwołany.
3. W przypadku zwołania nadzwyczajnego regionalnego zjazdu psychoterapeutów, delegatami na ten zjazd są osoby wybrane zgodnie z art. 97 w danej kadencji.

Art 100. W przypadku niezwołania regionalnego zjazdu psychoterapeutów lub nadzwyczajnego regionalnego zjazdu psychoterapeutów przez regionalną radę psychoterapeutów w odpowiednim terminie zwołania dokonuje Krajowa Rada Psychoterapeutów.

- Art. 101.** 1. Regionalną radę psychoterapeutów stanowią członkowie wybrani przez regionalny zjazd psychoterapeutów, po dwóch z każdej grupy podejść psychoterapeutycznych. Przepis art. 92 ust. 2 stosuje się odpowiednio.
2. Oświadczenia woli w imieniu regionalnej izby psychoterapeutów w sprawach nie przekraczających zwykłego zarządu składa przewodniczący wraz z wiceprzewodniczącym lub skarbnikiem lub sekretarzem regionalnej rady psychoterapeutów.
  3. W przypadku spraw przekraczających zakres zwykłego zarządu regionalna rada psychoterapeutów składa oświadczenia po uprzednim podjęciu uchwały.
  4. Regionalna rada psychoterapeutów zbiera się nie rzadziej niż raz na kwartał.
  5. Regionalna rada psychoterapeutów wybiera spośród swoich członków: przewodniczącego, 4 wiceprzewodniczących, z których każdy reprezentuje inną grupę podejść oraz sekretarza, skarbnika.
  6. Na stanowisko przewodniczącego regionalna rada psychoterapeutów wybiera co roku wiceprzewodniczącego reprezentującego tę grupę podejść psychoterapeutycznych, która nie była reprezentowana w ciągu ostatnich czterech lat. Ustępujący przewodniczący staje się wiceprzewodniczącym.
  7. W razie wygaśnięcia mandatu przewodniczącego lub wiceprzewodniczących Krajowej Rady Psychoterapeutów przed upływem kadencji, w jego miejsce wstępuje drugi przedstawiciel danej grupy podejść, wybrany przez regionalny zjazd psychoterapeutów.
  8. Przewodniczący regionalnej rady psychoterapeutów kieruje jej pracami i przewodniczy jej obradom.
  9. Członkom regionalnej komisji rewizyjnej, prezesowi regionalnego sądu koleżeńkiego, regionalnemu rzecznikowi odpowiedzialności zawodowej oraz Rzecznikowi Praw Psychoterapeutów służy prawo udziału w posiedzeniach regionalnej rady psychoterapeutów z głosem doradczym.
  10. Do udziału w posiedzeniach regionalnej rady psychoterapeutów mogą być zapraszane inne osoby, w szczególności przedstawiciele komisji ekspertów.

Art. 102. Do zakresu działania regionalnej rady psychoterapeutów należy realizowanie funkcji i zadań samorządu na szczeblu regionalnym oraz spraw, których ustawa nie zastrzega dla innych organów samorządu, a w szczególności:

1. wykonywanie uchwał Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów oraz regionalnych zjazdów psychoterapeutów;
2. wykonywanie uchwał i zadań zleconych przez Krajową Radę Psychoterapeutów;
3. przygotowanie projektu szczegółowych regulaminów organów samorządu na szczeblu regionalnym;
4. zapewnienie właściwych standardów wykonywania zawodu psychoterapeuty poprzez:
  - 1) prowadzenie list i rejestrów,
  - 2) organizowanie i monitorowanie doskonalenia zawodowego psychoterapeutów,
  - 3) prowadzenie działalności edukacyjnej i naukowej.
5. powoływanie komisji do określonych przez radę spraw;
6. uchwalanie budżetu danej regionalnej izby psychoterapeutów;
7. zarządzanie majątkiem izby, w szczególności pobranie i ewidencjonowanie składek członkowskich;
8. podejmowanie uchwał w zakresie niezbędnym do wykonywania zadań rady regionalnej;
9. kierowanie bieżącymi pracami regionalnej izby psychoterapeutów;
10. rozpatrywanie wniosków regionalnej komisji rewizyjnej;
11. prowadzenie działalności informacyjnej;
12. przygotowywanie projektów uchwał dla regionalnego zjazdu psychoterapeutów;
13. przygotowanie sprawozdania z działalności dla regionalnego zjazdu psychoterapeutów;
14. zwoływanie regionalnego zjazdu psychoterapeutów.

Art. 103. Od uchwały regionalnej rady psychoterapeutów w sprawach indywidualnych przysługuje zainteresowanemu odwołanie do Krajowej Rady Psychoterapeutów.

Art. 104. 1. Regionalna komisja rewizyjna składa się z 5 członków, po jednym z każdej grupy podejść psychoterapeutycznych.

2. Do zakresu działania regionalnej komisji rewizyjnej należy opiniowanie sprawozdania finansowego regionalnej rady psychoterapeutów oraz kontrolowanie jej działalności w zakresie gospodarności, rzetelności, prawidłowości wypełniania jej funkcji oraz wykonania uchwał Krajowej Rady Psychoterapeutów, Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów oraz regionalnych zjazdów psychoterapeutów.
3. Rada regionalnej izby psychoterapeutów na żądanie regionalnej komisji rewizyjnej ma obowiązek złożyć wyjaśnienia w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia żądania.
4. Członkowie regionalnej komisji rewizyjnej mają prawo uczestniczenia w posiedzeniach regionalnej rady psychoterapeutów.

Rozdział 8. Rzecznik Praw Psychoterapeuty

Art. 105. 1. Rzecznik Praw Psychoterapeuty powołuje zastępców po jednym z każdego podejścia psychoterapeutycznego, tak aby Rzecznik oraz każdy z zastępców pochodził z innego podejścia.

2. Rzecznik Praw Psychoterapeuty jest niezależny i niezawisły w zakresie swoich obowiązków i podlega jedynie ustawom.
3. Jeżeli Rzecznik Praw Psychoterapeuty poweźmie informację o naruszeniu praw psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta może z urzędu lub na wniosek:
  - 1) zająć się sprawą,
  - 2) udzielić wskazówek wnioskodawcy co do dalszego postępowania,
  - 3) przekazać sprawę do rozwiązania odpowiedniej instytucji,
  - 4) nie podjąć sprawy, jeżeli stwierdzi, że nie leży ona w zakresie jego kompetencji,
  - 5) jeżeli nie doszło do naruszenia praw, wyjaśnić wnioskodawcy przyczynę takiego stanu rzeczy.
4. Wniosek do Rzecznika Praw Psychoterapeuty nie musi posiadać specjalnej formy, lecz powinien zawierać oznaczenie wnioskodawcy, a także określać przedmiot sprawy.
5. Wniosek, o którym mowa w ust. 4 można złożyć w formie ustnej, pisemnej lub drogą elektroniczną.

6. Rzecznik Praw Psychoterapeuty:

- 1) udziela psychoterapeutom i psychoterapeutom aplikantom informacji dotyczących postępowania dyscyplinarnego oraz praw i obowiązków wynikających z niniejszej ustawy oraz przepisów odrębnych. Rzecznik Praw Psychoterapeuty może w tej sprawie zasięgnąć opinii adwokata lub radcy prawnego.
- 2) zbiera informacje o naruszeniach praw psychoterapeutów, w szczególności naruszenia art. 1 oraz art. 25, sytuacji mobbingu oraz innych wymienionych w niniejszej ustawie bądź przepisach odrębnych;
- 3) wnioskuje do odpowiednich organów o podjęcie działań zmierzających do usunięcia naruszeń praw psychoterapeutów i psychoterapeutów aplikantów, w szczególności może:
  - a) zażądać rozpoczęcia postępowania przygotowawczego przez uprawnionego oskarżyciela o przestępstwa ścigane z urzędu,
  - b) przystąpić do postępowania w sądach koleżeńskich samorządu,
  - c) przystąpić do postępowania w sądach powszechnych i administracyjnych w sprawach dotyczących wykonywania zawodu lub naruszenia praw psychoterapeuty;
- 4) składa sprawozdanie Krajowemu Zjazdowi Psychoterapeutów.
- 5) może składać wnioski i sugestie do Krajowej Rady Psychoterapeutów dotyczące udoskonalania działania organów samorządu, opiniowania aktów prawnych lub ubiegania się o zmianę prawa w zakresie dotyczącym praw psychoterapeutów.

7. W przypadku powzięcia informacji o naruszeniach, o których mowa w ust. 6 pkt 2 Rzecznik Praw Psychoterapeuty może zwracać się do osób lub instytucji, w których doszło do naruszenia praw psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta z wnioskiem o udzielenie wyjaśnień w tej sprawie. Odpowiedź powinna zostać udzielona w terminie 30 dni od złożenia wniosku.

8. W celu realizacji działań, o których mowa w niniejszym artykule Rzecznik Praw Psychoterapeuty może powołać komisję ekspertów oraz konsultantów do wyznaczonych przez Rzecznika spraw.

Rozdział 9. Sąd koleżeński psychoterapeutów

Art. 106. 1. W sprawach dotyczących orzeczenia o niezdolności psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta do wykonywania zawodu oraz w zakresie odpowiedzialności zawodowej, orzekają:

- 1) regionalne sądy koleżeńskie,
  - 2) Krajowy Sąd Koleżeński.
2. Regionalny sąd koleżeński rozpoznaje sprawy wymienione w ust. 1 oraz inne sprawy przewidziane przepisami niniejszej ustawy jako sąd pierwszej instancji, za wyjątkiem spraw określonych w art. 118 oraz rozpoznawania zażalenia, o którym mowa w art. 124. Odwołanie od postanowienia o umorzeniu postępowania wydanego przez regionalny sąd koleżeński, rozpoznaje ten sam sąd w innym trzyosobowym składzie.
3. Regionalny sąd koleżeński wyznaczony przez Krajowy Sąd Koleżeński rozpoznaje sprawę, w której obwinionym jest Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej lub jego zastępca.
4. Krajowy Sąd Koleżeński rozpoznaje:
- 1) jako sąd drugiej instancji, sprawy rozpoznawane w pierwszej instancji przez regionalne sądy koleżeńskie;
  - 2) jako sąd pierwszej instancji, sprawy dyscyplinarne członków Krajowej Rady Psychoterapeutów, Krajowej Komisji Rewizyjnej, Rzecznika Praw Psychoterapeuty i jego zastępców oraz regionalnych rad psychoterapeutów,

- regionalnych komisji rewizyjnych, regionalnych sądów koleżeńskich i regionalnych rzeczników odpowiedzialności zawodowej i ich zastępców;
- 3) jako sąd pierwszej instancji, sprawy dotyczące sporów pomiędzy przedstawicielami odrębnych podejść psychoterapeutycznych, w związku z czynami naruszającymi zasady etyki lub godności zawodowej;
  - 4) jako sąd pierwszej instancji, inne sprawy przewidziane przepisami ustawy.
5. Sąd koleżeński orzeka w składzie trzyosobowym. Przewodniczącym składu orzekającego jest superwizor wskazany przez prezesa sądu, z zachowaniem zasad wymienionych w ust. 10 i 11.
  6. Prezes sądu koleżeńskiego jest wybierany przez sędziów danego sądu koleżeńskiego, zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy sędziów tego sądu.
  7. Odwołania od orzeczeń wydanych przez Krajowy Sąd Koleżeński w pierwszej instancji, rozpoznaje ten sam sąd w innym pięcioosobowym składzie.
  8. Liczbę sędziów potrzebnych do sprawnego prowadzenia spraw określają właściwe miejscowo regionalne zjazdy psychoterapeutów i Zjazd Krajowej Izby Psychoterapeutów dla Krajowego Sądu Koleżeńskiego, jednak nie mniej niż po 6 sędziów z każdego podejścia psychoterapeutycznego na szczeblu regionalnym i nie mniej niż 10 sędziów z każdego podejścia na szczeblu krajowym.
  9. Prezes sądu koleżeńskiego tworzy listę sędziów z podziałem według podejść psychoterapeutycznych. Kolejność sędziów na liście wyznacza się poprzez losowanie. W przypadku powołania sędziów podczas kolejnego zjazdu psychoterapeutów, nowi sędziowie dopisywani są do istniejącej listy w losowej kolejności.
  10. Sędziów powołanych do orzekania w sprawie wyznacza prezes sądu koleżeńskiego w kolejności według wpływu sprawy, według listy sędziów podejścia psychoterapeutycznego reprezentowanego przez obwinionego w postępowaniu dyscyplinarnym, na dzień popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.
  11. W sprawach innych niż dyscyplinarne, sędziów powołanych do orzekania wyznacza prezes sądu koleżeńskiego w kolejności według wpływu sprawy, według listy sędziów podejścia psychoterapeutycznego aktualnego dla uczestnika postępowania w dniu wszczęcia postępowania.

12. Odstępstwo od kolejności wymienionej w ust. 10 i 11 jest dopuszczalne tylko z powodu choroby sędziego lub z innej ważnej przyczyny, co należy zaznaczyć w zarządzeniu prezesa sądu koleżeńskiego o wyznaczeniu rozprawy.
13. W sprawach wymienionych w ust. 4 pkt 4, sędziów powołanych do orzekania w sprawie wyznacza prezes sądu koleżeńskiego w kolejności według wpływu sprawy spośród sędziów Krajowego Sądu Koleżeńskiego, po jednym z każdej grupy podejść psychoterapeutycznych, spośród wszystkich sędziów Krajowego Sądu Koleżeńskiego. Odstąpienie od powołania sędziego do składu sądującego dopuszczalne jest tylko z powodu choroby sędziego lub z innej ważnej przyczyny, co należy zaznaczyć w zarządzeniu prezesa sądu o wyznaczeniu rozprawy.
14. W sprawach wymienionych w ust. 4 pkt 3. sędziów powołanych do orzekania w sprawie wyznacza prezes sądu koleżeńskiego w kolejności według wpływu sprawy spośród sędziów Krajowego Sądu Koleżeńskiego, po jednym z każdej grupy podejść, z uwzględnieniem podejść reprezentowanych przez strony. Odstąpienie od powołania sędziego do składu sądującego dopuszczalne jest tylko z powodu choroby sędziego lub z innej ważnej przyczyny, co należy zaznaczyć w zarządzeniu prezesa sądu o wyznaczeniu rozprawy.

Art. 107. 1. Sędzia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli:

- 1) sprawa dotyczy tego sędziego bezpośrednio;
- 2) jest małżonkiem strony lub pokrzywdzonego albo ich obrońcy, pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego albo pozostaje we wspólnym pożyciu z jedną z tych osób;
- 3) jest krewnym lub powinowatym w linii prostej, a w linii bocznej aż do stopnia pomiędzy dziećmi rodzeństwa osób wymienionych w pkt 2 albo jest związany z jedną z tych osób węzłem przysposobienia, opieki lub kurateli;
- 4) był świadkiem przewinienia, o który sprawa się toczy, albo w tej samej sprawie był przesłuchany w charakterze świadka lub występował jako biegły;
- 5) brał udział w sprawie jako rzecznik odpowiedzialności zawodowej, obrońca, pełnomocnik, przedstawiciel ustawowy strony;
- 6) brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia lub wydał zaskarżone postanowienie;

- 7) brał udział w wydaniu orzeczenia, które zostało uchylone;
  - 8) prowadził mediację;
  - 9) prowadził psychoterapię lub inną formę doświadczenia własnego, superwizję, szkolenie lub egzamin obwinionego.
2. Powody wyłączenia trwają mimo ustania uzasadniającego je małżeństwa, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kuratelii lub czynności wymienionych w ust. 1 pkt. 9.
  3. Sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia objętego wnioskiem o wznowienie postępowania, nie może orzekać co do tego wniosku.

Art. 108. 1. Sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.

2. Wniosek o wyłączenie sędziego, zgłoszony na podstawie ust. 1 po rozpoczęciu przewodu sądowego, pozostawia się bez rozpoznania, chyba że przyczyna wyłączenia powstała lub stała się stronie wiadoma dopiero po rozpoczęciu przewodu.

Art. 109. Wniosek o wyłączenie sędziego oparty na tych samych podstawach faktycznych co wniosek wcześniej rozpoznany pozostawia się bez rozpoznania.

Art. 110. 1. Wyłączenie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony.

2. Jeżeli sędzia uznaje, że zachodzi przyczyna wyłączająca go składając oświadczenie na piśmie do akt, a na jego miejsce wstępuję inny sędzia.
3. Sędzia, co do którego zgłoszono wniosek o wyłączenie, może złożyć do akt stosowne oświadczenie na piśmie.
4. Z chwilą wyłączenia sędziego czynności procesowe dokonane z jego udziałem po złożeniu wniosku stają się bezskuteczne.
5. Poza wypadkiem określonym w ust. 2 o wyłączeniu orzeka sąd, przed którym toczy się postępowanie; w składzie orzekającym w kwestii wyłączenia nie może brać udziału sędzia, którego dotyczy wyłączenie. W razie niemożności utworzenia takiego

składu sądu, w kwestii wyłączenia orzeka prezes sądu przed którym toczy się postępowanie.

Art 111. 1. Sąd koleżeński jest w zakresie orzekania niezawisły i podlega jedynie przepisom obowiązującego prawa.

2. Sąd koleżeński rozstrzyga samodzielnie nasuwające się zagadnienia prawne i orzeka na mocy przekonania opartego na swobodnej ocenie całokształtu dowodów, uwzględniając okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść stron.

Art 112. 1. Właściwy do rozpoznania sprawy jest sąd koleżeński regionalnej izby psychoterapeutów, do której przynależy psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant w chwili wszczęcia postępowania, za wyjątkiem spraw przekazanych niniejszą ustawą do właściwości Krajowego Sądu Koleżeńskiego.

2. Jeżeli przewinienie objęte jedną sprawą popełniło dwóch lub więcej psychoterapeutów lub psychoterapeutów aplikantów, właściwy jest sąd, w którego obszarze popełniono przewinienie, a jeśli tego miejsca nie da się ustalić, sąd koleżeński, w którym najpierw wszczęto postępowanie.
3. Spory o właściwość miejscową, jeżeli jej ustalenie zgodnie z ust. 1 lub 2 nie jest możliwe rozstrzyga Krajowy Sąd Koleżeński.
4. W razie gdy właściwy sąd nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy lub podjąć innej czynności albo gdy wymagają tego względy celowości, Krajowy Sąd Koleżeński wyznaczy inny sąd koleżeński do rozpoznania sprawy w całości lub w części.
5. Wyznaczenie, o którym mowa w ust. 4 następuje na wniosek sądu właściwego albo też na wniosek właściwego organu lub osoby zainteresowanej, po wysłuchaniu w razie potrzeby innych osób zainteresowanych.
6. W przypadku uzasadnionych wątpliwości co do przydzielenia składu sędziowskiego zgodnie z podejściem właściwym dla danej sprawy, decyzję o przydzieleniu sprawy podejmuje prezes sądu po konsultacji z komisją ekspertów, powołaną przez regionalną radę psychoterapeutów lub Krajową Radę Psychoterapeutów, w zależności od właściwości sprawy.

Art 113. Sądy Koleżeńskie sporządzając sprawozdanie z działalności, uwzględniają dane dotyczące okoliczności sprzyjających popełnianiu przewinień dyscyplinarnych oraz rekomendacje dotyczące zapobiegania przewinieniom dyscyplinarnym oraz umacniania poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego.

Rozdział 10. Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej

Art 114. 1. Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej powołuje zastępców minimum po jednym z każdego podejścia psychoterapeutycznego.

2. Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej lub jego zastępca, reprezentujący to samo podejście co osoba, wobec której dokonano zgłoszenia o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego lub obwiniony, prowadzi postępowanie wyjaśniające i występuje przed sądem jako oskarżyciel.
3. Przepisy o wyłączeniu sędziego stosuje się odpowiednio do Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej i jego zastępców.
4. W przypadku wyłączenia Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej lub jego zastępcy, jego czynności podejmuje inny zastępca, z tej samej grupy podejść. Jeżeli nie jest to możliwe w ramach danej Izby Regionalnej, Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej wskazuje innego rzecznika przynależącego do tej samej grupy podejść, do prowadzenia postępowania wyjaśniającego lub podjęcia czynności oskarżyciela.
5. Przepisy odnoszące się do Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej stosuje się odpowiednio do regionalnych rzeczników odpowiedzialności zawodowej.

Rozdział 11. Odpowiedzialność dyscyplinarna

Art. 115. Psychoterapeuci i psychoterapeuci aplikanci podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za:

1. czyny niezgodne z prawem powszechnie obowiązującym, pozostające w związku z wykonywaniem zawodu;
2. czyny naruszające zasady etyki lub godności zawodowej;
3. naruszenie obowiązków i standardów zawodowych.

Art. 116. 1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
  - 2) nagana;
  - 3) kara pieniężna;
  - 4) zawieszenie prawa do prowadzenia superwizji;
  - 5) zawieszenie prawa do wykonywania zawodu psychoterapeuty na czas od trzech miesięcy do pięciu lat;
  - 6) skreślenie z Rejestru Psychoterapeutów albo z Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów lub Superwizorów Psychoterapii;
  - 7) zakaz pełnienia funkcji kierowniczych w jednostkach organizacyjnych zajmujących się psychoterapią na okres od roku do pięciu lat.
2. Obok kary nagany i kary pieniężnej można orzec dodatkowo zakaz prowadzenia superwizji na czas od jednego roku do pięciu lat, nakaz pracy pod superwizją w wymiarze od 30 do 100 godzin lub nakaz podjęcia własnej psychoterapii.
  3. W przypadku orzeczenia kary zawieszenia w czynnościach zawodowych lub skreślenia z Rejestru Psychoterapeutów, kara może być warunkowo zawieszona na okres do 5 lat, pod warunkiem poddania się własnej psychoterapii lub psychoterapii uzależnień oraz pracy pod stałą superwizją, z częstotliwością wyznaczoną przez właściwy sąd koleżeński.
  4. Psychoterapeuta co pół roku przedstawia sądowi koleżeńskiemu zaświadczenie o uczestniczeniu we wskazanej przez sąd formie psychoterapii lub superwizji.
  5. Przed upływem czasu warunkowego zawieszenia kary, psychoterapeuta przedstawia sądowi koleżeńskiemu rekomendację od superwizora oraz zaświadczenie o odbyciu psychoterapii lub psychoterapii uzależnień. W przypadku negatywnej rekomendacji od superwizora, jej braku lub niezrealizowania psychoterapii lub psychoterapii uzależnień sąd wydaje zarządzenie wykonania zawieszony kary. Wydanie zarządzenia może nastąpić nie później niż w ciągu 6 miesięcy od zakończenia okresu próby.
  6. Przepis ust. 3 można zastosować tylko wobec psychoterapeutów, wobec których dotychczas nie orzeczono kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu lub skreślenia z Rejestru Psychoterapeutów.
  7. Karę pieniężną wymierza się w granicach od jednokrotnego do trzykrotnego

minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu obowiązującego w dacie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego.

8. Kara skreślenia z Rejestru Psychoterapeutów pociąga za sobą brak prawa ubiegania się o ponowny wpis do Rejestru Psychoterapeutów przez okres 10 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary.
9. Kara skreślenia z Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów pociąga za sobą brak prawa ubiegania się o ponowny wpis do Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów przez okres 5 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary.
10. Sąd orzekając karę wymienioną w ust. 1 pkt 4 i 5 może dodatkowo orzec karę przewidzianą w ust. 1 pkt 7
11. Obok kary dyscyplinarnej można orzec dodatkowo obowiązek przeproszenia pokrzywdzonego wraz z określeniem odpowiedniego ze względu na okoliczności sprawy sposobu wykonania tego obowiązku.
12. Bieg kary rozpoczyna się z dniem uprawomocnienia się orzeczenia.
13. Na poczet kary zawieszenia prawa wykonywania zawodu zalicza się okres tymczasowego zawieszenia prawa wykonywania zawodu.
14. Na poczet kary zawieszenia prawa do prowadzenia superwizji zalicza się okres tymczasowego zawieszenia prawa prowadzenia superwizji.
15. Na poczet kary zakaz pełnienia funkcji kierowniczych w jednostkach organizacyjnych zajmujących się psychoterapią zalicza się okres tymczasowego zawieszenia w możliwości pełnienia funkcji kierowniczych w jednostkach organizacyjnych zajmujących się psychoterapią.

Art. 117. 1. W razie jednoczesnego ukarania za kilka przewinień dyscyplinarnych, sąd koleżeński wymierza karę za poszczególne przewinienia, a następnie orzeka karę łączną.

2. Przy orzekaniu kary łącznej stosuje się następujące zasady:
  - 1) w razie orzeczenia kary upomnienia i nagany stosuje się łączną karę nagany;
  - 2) kary upomnienia i nagany nie podlegają łączeniu z karą pieniężną;

- 3) przy karach pieniężnych łączna kara pieniężna nie może przekraczać sumy tych kar i nie może być niższa od najwyższej z orzeczonych kar pieniężnych;
  - 4) kara zawieszenia w czynnościach zawodowych nie podlega łączeniu z karami upomnienia, nagany i karą pieniężną;
  - 5) przy orzeczonych za kilka przewinień karach rodzajowo różnych i karze skreślenia z Rejestru Psychoterapeutów albo Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów wymierza się karę łączną w postaci skreślenia z właściwego rejestru, a w przypadku orzeczonych równocześnie kar pieniężnych karę tę orzeka się na zasadach przewidzianych w pkt 3.
3. W przypadku, gdy obwiniony popełnił dwa lub więcej przewinień dyscyplinarnych, zanim zapadło pierwsze, choćby nieprawomocne orzeczenie co do któregośkolwiek z nich, wydaje się orzeczenie łączne, o ile kary podlegają łączeniu.

- Art. 118.** 1. Jeżeli przewinienie dyscyplinarne jest mniejszej wagi albo w świetle okoliczności sprawy będzie to wystarczającym środkiem dyscyplinującym psychoterapeutę lub psychoterapeutę aplikanta, bez potrzeby wymierzenia kary dyscyplinarnej, przewodniczący lub wiceprzewodniczący właściwej regionalnej izby psychoterapeutów, reprezentujący tę samą grupę podejść psychoterapeutycznych co obwiniony, na wniosek Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej albo przewodniczącego składu sędziowskiego rozpatrującego sprawę w pierwszej instancji, może poprzestać na udzieleniu pouczenia. Rzecznik lub przewodniczący składu sędziowskiego, występuje z wnioskiem o udzielenie pouczenia po uprawomocnieniu się postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego albo o umorzeniu tego postępowania.
2. Udzielając pouczenia przewodniczący albo wiceprzewodniczący może jednocześnie zobowiązać psychoterapeutę albo psychoterapeutę aplikanta do przeproszenia pokrzywdzonego lub do innego stosownego postępowania.
  3. Psychoterapeucie i psychoterapeucie aplikantowi służy prawo odwołania od pouczenia, o którym mowa w ust. 1, do właściwego sądu koleżeńskiego w terminie 7 dni od udzielenia pouczenia.
  4. Od postanowienia sądu koleżeńskiego w sprawie odwołania, o którym mowa w ust. 3, nie przysługuje środek zaskarżenia.

Art 119. Postępowanie dyscyplinarne o ten sam czyn toczy się niezależnie od postępowania cywilnego, karnego, postępowania o wykroczenie lub postępowania dyscyplinarnego w jednostce organizacyjnej, której przepisy szczególne regulują takie postępowanie. Może być jednak zawieszona do czasu ukończenia postępowania.

Art 120. 1. Stronami w dochodzeniu są obwiniony i pokrzywdzony, a w postępowaniu przed sądem dyscyplinarnym – oskarżyciel, obwiniony i pokrzywdzony.

2. Oskarżycielami w postępowaniu przed sądem koleżeńskim są właściwy rzecznik odpowiedzialności zawodowej oraz w przypadku Krajowego Sądu Koleżeńkiego Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej, a także ich zastępcy, wykonujący czynności przez nich zlecone.
3. Obwinionym jest psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant, co do którego wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów.
4. Pokrzywdzonym jest osoba, której dobro prawne zostało naruszone postępowaniem psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta określonym w art 115.
5. W przypadku śmierci pokrzywdzonego, jego prawa w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, w tym prawo dostępu do informacji oraz dokumentacji, mogą wykonywać małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.
6. W przypadku gdy organ prowadzący postępowanie dysponuje informacjami o osobach, o których mowa w ust. 5, powinien pouczyć o przysługujących uprawnieniach co najmniej jedną z nich.
7. Pokrzywdzony może ustanowić nie więcej niż dwóch pełnomocników spośród psychoterapeutów, adwokatów lub radców prawnych.
8. Obwiniony może ustanowić nie więcej niż 2 obrońców z wyboru spośród psychoterapeutów, adwokatów lub radców prawnych.
9. W przypadku gdy zachodzi uzasadniona wątpliwość co do poczytalności obwinionego i nie ma on obrońcy z wyboru, właściwy sąd koleżeński ustanawia mu

obrońcę z urzędu spośród psychoterapeutów, adwokatów lub radców prawnych. Na etapie prowadzenia dochodzenia sąd koleżeński ustanawia obrońcę na wniosek Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej.

10. Jeżeli organ prowadzący postępowanie uzna za niezbędne ustanowienie obrońcy ze względu na okoliczności utrudniające obronę, właściwy sąd koleżeński ustanawia obwinionemu obrońcę z urzędu spośród psychoterapeutów, adwokatów lub radców prawnych.

Art 121. Postępowanie dyscyplinarne obejmuje:

1. postępowanie wyjaśniające;
2. postępowanie przed sądem koleżeńskim;
3. postępowanie wykonawcze.

Art 122. 1. Właściwy regionalny rzecznik odpowiedzialności zawodowej prowadzi postępowanie na podstawie zgłoszenia podejrzenia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego lub z urzędu.

2. W przypadku spraw rozpoznawanych w pierwszej instancji w Krajowym Sądzie Koleżeńskim, postępowanie wyjaśniające prowadzi Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej.
3. Minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej może polecić wszczęcie postępowania wyjaśniającego albo postępowania przed sądem koleżeńskim przeciwko psychoterapeucie albo psychoterapeucie aplikantowi.
4. W przypadku określonym w ust. 2 ministrowi przysługują prawa strony.
5. Nie wszczyna się postępowania a wszczęte umarza jeżeli:
  - 1) czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia;
  - 2) czyn nie stanowi przewinienia zawodowego albo ustawy stanowią, że obwiniony nie popełnia przewinienia zawodowego;
  - 3) od czasu popełnienia przewinienia dyscyplinarnego upłynęły 3 lata;
  - 4) obwiniony zmarł;
  - 5) postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej psychoterapeuty co do tego samego czynu, tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone albo wcześniej wszczęte toczy się;

- 6) ustawa stanowi, że obwiniony nie podlega karze.
6. Bieg przedawnienia do wszczęcia postępowania przerywa każda czynność podjęta przez właściwego rzecznika odpowiedzialności zawodowej.
7. Jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne następuje dopiero z upływem okresu przedawnienia karalności przestępstwa.
8. W razie śmierci osoby, wobec której toczy się postępowanie, przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego toczy się ono nadal, jeżeli zażąda tego w terminie 2 miesięcy od dnia zgonu obwinionego jego osoba najbliższa, w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego.

Art 123. Zgłoszenie podejrzenia popełnienia przewinienia dyscyplinarnego zawiera oznaczenie osoby zgłaszającej oraz określenie przedmiotu naruszenia i jego okoliczności.

Art 124. 1. Pokrzywdzonemu przysługuje zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego, a stronom – na postanowienie o jego umorzeniu.

2. Uprawnionym do złożenia zażalenia przysługuje prawo przejrzania akt.
3. Stronom przysługuje zażalenie na odmowę przejrzania akt sprawy.
4. Zażalenie, o którym mowa w ust. 1 i 3 wnosi się do właściwego regionalnego sądu koleżeńskiego, a w przypadku gdy postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydał Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej, zażalenie wnosi się do Krajowego Sądu Koleżeńskiego, w terminie 14 dni od dnia otrzymania odpisu postanowienia.

Art 125. 1. Właściwy regionalny sąd koleżeński może podtrzymać lub uchylić postanowienie, na które wniesiono zażalenie i przekazać postępowanie wyjaśniające do dalszego prowadzenia przez:

- 1) tego samego rzecznika odpowiedzialności zawodowej lub jego zastępcę,
- 2) innego wybranego rzecznika odpowiedzialności zawodowej lub jego zastępcę.
2. Krajowy Sąd Koleżeński może podtrzymać lub uchylić postanowienie, na które wniesiono zażalenie i przekazać postępowanie do dalszego prowadzenia przez Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej lub jego zastępcę.

3. Uchylając postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego albo odmowie jego wszczęcia, organ uchylający postanowienie wskazuje powody uchylecia, a w miarę potrzeby także okoliczności, które należy wyjaśnić, lub czynności, które należy przeprowadzić. Wskazania te są wiążące dla rzecznika odpowiedzialności zawodowej lub jego zastępcy.

Art.126. 1. Właściwy rzecznik odpowiedzialności zawodowej przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego przeprowadza postępowanie wyjaśniające polegające na zebraniu możliwie najpełniejszego materiału dowodowego. Postępowanie wyjaśniające powinno zostać wszczęte nie później niż w ciągu miesiąca od dnia wpłynięcia zawiadomienia o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego.

2. Jeżeli zawiadomienie o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego wpłynęło do Krajowej Izby Psychoterapeutów, regionalnej izby psychoterapeutów lub innego organu samorządu lub nastąpiło powzięcie o nim wiedzy przez te organy, mają one obowiązek przekazania zgłoszenia do właściwego miejscowo rzecznika odpowiedzialności zawodowej w terminie 14 dni od dnia wpłynięcia zawiadomienia.
3. W toku postępowania wyjaśniającego rzecznik odpowiedzialności zawodowej powinien dążyć do szczegółowego wyjaśnienia sprawy. W tym celu może przesłuchiwać pokrzywdzonego i inne osoby w charakterze świadków, powoływać i przesłuchiwać biegłych lub specjalistów, jak również przeprowadzać inne dowody. W przypadkach niecierpiących zwłoki, w szczególności wtedy, gdy mogłoby to spowodować zatarcie śladów lub dowodów przewinienia zawodowego, rzecznik odpowiedzialności zawodowej może przesłuchiwać psychoterapeutę w charakterze obwinionego, przed wydaniem postanowienia o przedstawieniu zarzutów, jeżeli zachodzą warunki do sporządzenia takiego postanowienia.
4. Celem postępowania wyjaśniającego jest ustalenie, czy został popełniony czyn mogący stanowić przewinienie dyscyplinarne, wyjaśnienie okoliczności sprawy, a w przypadku stwierdzenia znamion przewinienia dyscyplinarnego – ustalenie obwinionego oraz zebranie, zabezpieczenie i utrwalenie w niezbędnym zakresie dowodów dla sądu koleżeńskiego.
5. Postępowanie wyjaśniające prowadzone przez rzecznika odpowiedzialności zawodowej powinno być zakończone w ciągu 6 miesięcy od dnia uzyskania

informacji o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego.

6. W uzasadnionym przypadku Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej może przedłużyć okres postępowania wyjaśniającego na dalszy czas określony, nie dłuższy niż 6 miesięcy.
7. W przypadku niezakończenia postępowania wyjaśniającego w terminie roku, akta sprawy przekazuje się Krajowemu Sądowi Koleżeńskiemu, który może przedłużyć postępowanie wyjaśniające na dalszy czas określony.
8. Stronom przysługuje prawo złożenia do Krajowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej zażalenia na przewlekłość postępowania prowadzonego przez danego regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej.
9. Krajowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej, po otrzymaniu zażalenia na przewlekłość postępowania, może:
  - 1) wydać postanowienie o przejęciu postępowania wyjaśniającego;
  - 2) oddalić zażalenie;
  - 3) przekazać rzecznikowi odpowiedzialności zawodowej prowadzącemu postępowanie, wytyczne co do sposobu jego prowadzenia,
  - 4) przekazać postępowanie do dalszego prowadzenia przez wskazanego regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej.

Art 127. 1. W przypadku gdy zebrane dowody wskazują z dużym prawdopodobieństwem, że psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant, którego dotyczy postępowanie, lub obwiniony popełnił ciężkie przewinienie zawodowe, a rodzaj tego przewinienia wskazuje, że wykonywanie przez obwinionego zawodu psychoterapeuty zagraża bezpieczeństwu osób korzystających z psychoterapii lub grozi popełnieniem kolejnego przewinienia zawodowego, sąd koleżeński, na wniosek rzecznika odpowiedzialności zawodowej, wydaje postanowienie o tymczasowym zawieszeniu prawa wykonywania zawodu, zawieszeniu w prowadzeniu superwizji lub zakaz pełnienia funkcji kierowniczych w jednostkach organizacyjnych zajmujących się psychoterapią przez obwinionego na okres do roku.

2. Postanowienie jest natychmiast wykonalne.
3. Obwiniony i jego obrońca mają prawo obecności na posiedzeniu sądu koleżeńskiego, którego przedmiotem jest wydanie postanowienia.

4. Postanowienie niezwłocznie przekazuje się stronom i właściwej regionalnej radzie psychoterapeutów.
5. Jeżeli do upływu okresu zawieszenia albo ograniczenia, o których mowa w ust. 1, w sprawie zawieszzonego psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta nie zapadnie prawomocne orzeczenie sądu koleżeńskiego, sąd z urzędu bada zasadność dalszego tymczasowego zawieszenia albo ograniczenia.
6. Na postanowienie obwinionemu przysługuje zażalenie w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia. Zażalenie wnosi się do Krajowego Sądu Koleżeńskiego za pośrednictwem regionalnego sądu koleżeńskiego, który wydał postanowienie. Zażalenie nie wstrzymuje natychmiastowej wykonalności postanowienia. Przepis art 136 stosuje się odpowiednio.

Art 128. 1. Jeżeli istnieją podstawy do sporządzenia wniosku o ukaranie, rzecznik odpowiedzialności zawodowej zawiadamia obwinionego i jego obrońców o terminie końcowego zaznajomienia z materiałami postępowania wyjaśniającego wraz z pouczeniem o możliwości uprzedniego przejrzania akt.

2. W terminie 14 dni od dnia zaznajomienia obwinionego z materiałami postępowania wyjaśniającego może on składać wnioski o uzupełnienie postępowania.
3. Termin na zaznajomienie się obwinionego z materiałami postępowania powinien być tak wyznaczony, aby od doręczenia zawiadomienia o nim obwinionemu i jego obrońcom upłynęło co najmniej 14 dni.
4. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy nie wstrzymuje dalszego postępowania.
5. Jeżeli nie zachodzi potrzeba uzupełnienia postępowania wyjaśniającego, rzecznik odpowiedzialności zawodowej wydaje postanowienie o jego zakończeniu.
6. Rzecznik odpowiedzialności zawodowej, w terminie 14 dni od dnia wydania postanowienia o zakończeniu postępowania wyjaśniającego, składa do właściwego sądu koleżeńskiego wnioski o ukaranie.

Art 129. 1. Wniosek o ukaranie powinien zawierać:

- 1) imię i nazwisko oraz numer prawa wykonywania zawodu obwinionego;
- 2) dokładne określenie zarzucanego przewinienia zawodowego, ze wskazaniem

czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz skutków z niego wynikających;

- 3) imiona i nazwiska oraz adresy świadków, którzy mają być wezwani na rozprawę, jak również inne dowody;
  - 4) uzasadnienie wniosku.
2. O skierowaniu wniosku do właściwego sądu koleżeńskiego rzecznik odpowiedzialności zawodowej zawiadamia pokrzywdzonego, obwinionego i właściwą regionalną radę psychoterapeutów.

Art 130. 1. Postępowanie przed sądem koleżeńskim wszczyna się na wniosek o ukaranie złożony przez właściwego rzecznika odpowiedzialności zawodowej lub jego zastępcę, który reprezentuje podejście psychoterapeutyczne takie jak obwiniony.

2. Postępowanie dyscyplinarne prowadzone przed sądem koleżeńskim ma na celu pociągnięcie do odpowiedzialności sprawcy przewinienia dyscyplinarnego.
3. Nie można pociągnąć do odpowiedzialności zawodowej obwinionego, dopóki popełnienie przewinienia zawodowego nie zostało udowodnione i stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu.
4. Wszelkie wątpliwości, których w postępowaniu dyscyplinarnym nie da się usunąć, należy tłumaczyć na korzyść obwinionego.
5. Organy prowadzące postępowanie dyscyplinarne kształtują swoje przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.
6. Prawomocne rozstrzygnięcie sądu kształtujące prawo lub stosunek prawny jest wiążące dla organów prowadzących postępowanie z zakresu odpowiedzialności zawodowej.

Art 131. 1. W razie stwierdzenia po rozpoczęciu przewodu sądowego okoliczności wymienionych w art. 122 ust. 5 pkt 3-5 sąd koleżeński umarza postępowania.

2. W razie ujawnienia okoliczności wymienionych w art. 122 ust. 5 pkt 1-2, sąd koleżeński wydaje orzeczenie uniewinniające obwinionego, chyba, że obwiniony w chwili popełnienia czynu był niepoczytalny. W takiej sytuacji sąd koleżeński umarza postępowanie.

3. Sąd koleżeński może umorzyć postępowanie w przypadku przewinienia mniejszej wagi albo jeżeli orzeczenie wobec obwinionego kary byłoby oczywiście niecelowe ze względu na rodzaj i wysokość kary prawomocnie orzeczonej za ten sam czy w innym postępowaniu przewidzianym przez ustawy, a interes pokrzywdzonego temu się nie sprzeciwia.

Art 132. 1. Rozstrzygnięcia organów prowadzących postępowanie dyscyplinarne opierają się na ustaleniach faktycznych. Dowody przeprowadza się na wniosek stron albo z urzędu.

2. Jeżeli stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymaga wiadomości specjalnych, zasięga się opinii biegłego lub specjalisty.
3. W celu wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego obwinionego powołuje się dwóch biegłych lekarzy psychiatrów.
4. Nie stanowi naruszenia tajemnicy zawodowej składanie przez psychoterapeutę lub psychoterapeutę aplikanta zeznań i wyjaśnień w zakresie okoliczności objętych postępowaniem przed rzecznikiem odpowiedzialności zawodowej lub w trakcie postępowania przed sądem koleżeńskim w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej psychoterapeuty.

Art 133. 1. Postępowanie przed sądem koleżeńskim odbywa się na rozprawie jawnej.

2. Sąd koleżeński wyłącza jawność rozprawy w całości lub części, jeżeli jawność mogłaby:
  - 1) naruszyć tajemnicę zawodową;
  - 2) wywołać zakłócenie spokoju publicznego;
  - 3) obrażać dobre obyczaje;
  - 4) ujawnić okoliczności, które ze względu na ważny interes państwa powinny być zachowane w tajemnicy;
  - 5) naruszyć ważny interes prywatny lub publiczny.

Art. 134. 1. W toku postępowania dyscyplinarnego, za zgodą obwinionego, pisma mogą być doręczane także za pośrednictwem poczty elektronicznej. W takim przypadku dowodem doręczenia jest potwierdzenie transmisji danych.

2. Niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na rozprawie, posiedzeniu lub na wezwaniu rzecznika odpowiedzialności zawodowej nie wstrzymuje rozpoznania sprawy lub przeprowadzenia czynności, chyba że należyście usprawiedliwi on swoją nieobecność, jednocześnie wnosząc o odroczenie lub przerwanie rozprawy lub posiedzenia lub o nieprzeprowadzanie czynności przed rzecznikiem odpowiedzialności zawodowej, albo sąd koleżeński lub rzecznik odpowiedzialności zawodowej z ważnych przyczyn uznają ich obecność za konieczną.
3. W przypadku nieusprawiedliwionego niestawiennictwa obwinionego odpis postanowienia o przedstawieniu zarzutów rzecznik odpowiedzialności zawodowej doręcza mu na piśmie, co zastępuje ogłoszenie.
4. Orzeczenia wydane pod nieobecność obwinionego lub jego obrońcy nie uważa się za zaoczne.
5. Należyte usprawiedliwienie niestawiennictwa obwinionego lub jego obrońcy na rozprawie lub na wezwaniu rzecznika odpowiedzialności zawodowej wymaga wskazania i uprawdopodobnienia wyjątkowych przyczyn, w przypadku zaś choroby wymaga przedstawienia zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego brak możliwości stawienia się na wezwanie lub zawiadomienia organu prowadzącego postępowanie.
6. Jeżeli w postępowaniu dyscyplinarnym świadek, biegły lub specjalista bez usprawiedliwienia nie stawiał się na wezwanie rzecznika odpowiedzialności zawodowej lub na rozprawę przed sądem koleżeńskim albo bezpodstawnie odmawia zeznań, rzecznik odpowiedzialności zawodowej lub sąd koleżeński może zwrócić się do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby wezwanej, o:
  - 1) nałożenie kary za nieusprawiedliwione niestawiennictwo albo za odmowę zeznań;
  - 2) przymusowe sprowadzenie świadka, biegłego lub specjalisty.
7. Świadek, biegły lub specjalista nie podlega karze, o której mowa w ust. 6, jeżeli nie był uprzedzony o skutkach niestawiennictwa albo odmowy złożenia zeznań.
8. Świadek, biegły lub specjalista zamieszkały poza obszarem działania organu prowadzącego postępowanie w przedmiocie postępowania dyscyplinarnego może

być, na wniosek tego organu, przesłuchiwany przez właściwy dla miejsca zamieszkania sąd koleżeński.

9. Jeżeli świadek, biegły lub specjalista nie może stawić się z powodów przeszkody zbyt trudnej do usunięcia, sąd koleżeński zleca jego przesłuchanie członkowi wyznaczonemu ze swojego składu. Strony mają prawo brać udział w tej czynności.
10. Osoba najbliższa dla obwinionego, w rozumieniu art 115 § 11 Kodeksu karnego ma prawo odmowy zeznań. Prawo odmowy zeznań trwa po ustaniu małżeństwa lub rozwiązania stosunku przysposobienia.

Art 135. 1. Ogłoszenie orzeczenia sądu koleżeńskiego jest jawne.

2. Po ogłoszeniu orzeczenia przewodniczący składu orzekającego przytacza ustnie jego główne motywy.
3. Ogłoszenie ustnego uzasadnienia jest jawne, chyba, że część lub całość rozprawy odbyła się z wyłączeniem jawności.
4. Orzeczenie sądu koleżeńskiego powinno zawierać:
  - 1) oznaczenie sądu koleżeńskiego, który je wydał, oraz sędziów, rzecznika odpowiedzialności zawodowej i protokolanta;
  - 2) datę oraz miejsce rozpoznania sprawy i wydania orzeczenia;
  - 3) imię, nazwisko oraz inne dane określające tożsamość obwinionego;
  - 4) przytoczenie opisu i kwalifikacji prawnej czynu, którego popełnienie rzecznik odpowiedzialności zawodowej zarzucił obwinionemu;
  - 5) rozstrzygnięcie sądu koleżeńskiego;
  - 6) uzasadnienie.
5. Orzeczenie skazujące zawiera ponadto rozstrzygnięcie co do kary, a w razie potrzeby co do zaliczenia na jej poczet tymczasowego zawieszenia w prawie wykonywania zawodu albo tymczasowego zawieszenia w prowadzeniu superwizji lub tymczasowego zakazu pełnienia funkcji kierowniczych w jednostkach organizacyjnych zajmujących się psychoterapią.
6. Uzasadnienie powinno zawierać:
  - 1) wskazanie, jakie fakty sąd koleżeński uznał za udowodnione lub nieudowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał

dowodów przeciwnych;

- 2) wskazanie podstawy prawnej orzeczenia;
- 3) przytoczenie okoliczności, które sąd koleżeński miał na względzie przy wymiarze kary.

7. Orzeczenie sądu koleżeńskiego powinno zawierać także postanowienie o kosztach postępowania. W razie ukarania obwinionego ponosi on koszty postępowania, chyba że sąd koleżeński postanowi inaczej. W razie uniewinnienia obwinionego lub umorzenia postępowania koszty postępowania ponosi Skarb Państwa.
8. Orzeczenie sądu koleżeńskiego wraz z pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia odwołania sąd koleżeński doręcza stronom w terminie 30 dni od dnia jego ogłoszenia.
9. Obwinionemu przysługuje zażalenie na postanowienie o kosztach postępowania w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Zażalenie wnosi się do sądu koleżeńskiego, który wydał orzeczenie.

Art. 136. 1. Od orzeczenia sądu koleżeńskiego pierwszej instancji stronom przysługuje odwołanie do sądu drugiej instancji w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

2. Odwołanie wnosi się do Krajowego Sądu Koleżeńskiego za pośrednictwem sądu koleżeńskiego, który wydał zaskarżone orzeczenie.
3. Cofnięcie odwołania przez składającą je stronę przed rozpoczęciem rozprawy odwoławczej wiąże Krajowy Sąd Koleżeński, który pozostawia odwołanie bez rozpoznania, o ile nie zachodzą przesłanki z art. 439 § 1 pkt 1 i 2 oraz 5–11 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 137. 1. Odwołanie co do winy uważa się za zwrócone przeciwko całości orzeczenia.

2. Odwołanie co do kary uważa się za zwrócone przeciwko całości rozstrzygnięcia o karze.

Art. 138. 1. Sąd drugiej instancji utrzymuje w mocy, uchyla albo zmienia orzeczenie sądu pierwszej instancji.

2. Sąd drugiej instancji nie może uznać winnym lub wymierzyć kary obwinionemu, który został uniewinniony przez sąd pierwszej instancji lub co do którego postępowanie

umorzono.

Art. 139. 1. Jeżeli rzecznik odpowiedzialności zawodowej lub sąd koleżeński uzna, że przyczyną popełnienia przez psychoterapeutę przewinienia zawodowego był jego stan zdrowia, sąd może nadzwyczajnie złagodzić karę lub odstąpić od jej wymierzenia, jeśli nie jest to sprzeczne z dobrem poszkodowanego.

2. Jeżeli zły stan zdrowia nadal zagraża prawidłowemu wykonywaniu zawodu, sąd orzeka również w przedmiocie podjęcia przez obwinionego psychoterapii lub terapii uzależnień, zawieszenia lub skreślenia z Rejestru Psychoterapeutów.

Art. 140 1. Orzeczenia Krajowego Sądu Koleżeńskiego kończące postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej psychoterapeuty są prawomocne z chwilą ogłoszenia.

2. Celem postępowania wykonawczego jest wykonanie orzeczeń zapadłych w toku postępowania przed Krajowym Sądem Koleżeńskim.

Art 141. 1. Prawomocne orzeczenie wydane w postępowaniu dyscyplinarnym, które zakończyło się ukaraniem obwinionego doręcza się stronom, ministrowi właściwemu do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej oraz właściwej regionalnej radzie psychoterapeutów.

2. Prawomocne orzeczenie w sprawie ważności wyborów, doręcza się stronom i Krajowej Radzie Psychoterapeutów.

3. Orzeczenie wydane w postępowaniu, o którym mowa w art. 160 doręcza się stronom oraz właściwej regionalnej radzie psychoterapeutów.

4. Orzeczenia wydane w pozostałych sprawach doręcza się stronom.

Art 142. 1. Od prawomocnego orzeczenia Krajowego Sądu Koleżeńskiego, kończącego postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej psychoterapeutów stronom, ministrowi właściwemu do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej i przewodniczącemu Krajowej Rady Psychoterapeutów przysługuje apelacja do sądu apelacyjnego właściwego ze względu na miejsce wykonywania zawodu przez psychoterapeutę lub psychoterapeutę aplikanta w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

2. Apelację w stosunku co do tego samego obwinionego i od tego samego orzeczenia każdy uprawniony może wnieść tylko raz.

Art. 143. Strony, minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej i przewodniczący Krajowej Rady Psychoterapeutów wnoszą apelację za pośrednictwem Krajowego Sądu Koleżeńskiego.

Art. 144. 1. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy kodeksu postępowania karnego o apelacji. Od orzeczeń sądu apelacyjnego kasacja nie przysługuje.

2. Apelacja wnoszona przez stronę powinna być sporządzona i podpisana przez obrońcę będącego adwokatem albo radcą prawnym albo pełnomocnika będącego adwokatem albo radcą prawnym.

Art. 145. 1. Postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej psychoterapeutów zakończone prawomocnym orzeczeniem sądu koleżeńskiego, Krajowego Sądu Koleżeńskiego lub sądu apelacyjnego wznawia się, jeżeli:

- 1) w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia;
  - 2) po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nieznanе przedtem sądowi wskazujące na to, że:
    - a) obwiniony nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przewinienia zawodowego lub nie podlegał karze;
    - b) sąd umorzył postępowanie błędnie przyjmując popełnienie przez obwinionego zarzucanego mu czynu.
2. Postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej psychoterapeutów zakończone prawomocnym orzeczeniem sądu koleżeńskiego wznawia się na wniosek obwinionego, złożony w terminie zawitym miesiąca od momentu, w którym dowiedział się o zapadłym wobec niego orzeczeniu, jeżeli sprawę rozpoznano pod nieobecność obwinionego, któremu nie doręczono zawiadomienia o terminie posiedzenia lub rozprawy albo doręczono je w inny sposób niż osobiście, gdy

wykaże on, że nie wiedział o terminie oraz o możliwości wydania orzeczenia pod jego nieobecność.

- Przepisu, o którym mowa w ust. 2 nie stosuje się w wypadku odmowy przyjęcia lub niemożności pokwitowania odbioru pisma, w skutek niewskazania nowego adresu do doręczeń oraz jeżeli w rozprawie lub posiedzeniu uczestniczył obrońca.

Art. 146. Postępowanie przed Sądem Koleżeńskim zakończone prawomocnym orzeczeniem można wznowić w wypadku uchylenia lub istotnej zmiany treści prawomocnego wyroku lub orzeczenia, z powodu którego zostało ono umorzone.

Art. 147. Czyn, o którym mowa w art. 145 ust. 1 pkt 1, musi być ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenie takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3–11 lub w art. 22 § 1 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 148 1. Wznowienie postępowania może nastąpić na wniosek strony lub z urzędu.

- Postępowanie wznowia się z urzędu, tylko w razie ujawnienia się jednego z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 Kodeksu postępowania karnego.
- Niedopuszczalne jest wznowienie postępowania z urzędu na niekorzyść obwinionego po upływie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Art. 149. 1. W sprawie wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem regionalnego sądu koleżeńskiego orzeka Krajowy Sąd Koleżeński.

- W sprawie wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem Krajowego Sądu Koleżeńskiego orzeka Krajowy Sąd Koleżeński w innym składzie, niż ten, który wydał orzeczenie kończące prawomocnie postępowanie.
- W kwestii wznowienia postępowania, sąd Koleżeński orzeka na posiedzeniu bez udziału stron, chyba że przewodniczący sądu lub sąd postanowi inaczej.

Art. 150. Wniosek o wznowienie postępowania powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata lub radcę prawnego. Do wniosku dołącza się odpowiednią liczbę jego odpisów dla stron postępowania.

Art. 151. 1. Na postanowienie oddalające wniosek o wznowienie postępowania lub pozostawiające go bez rozpoznania przysługuje zażalenie do Krajowego Sądu Koleżeńskiego w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia. Zażalenie rozpoznaje Krajowy Sąd Koleżeński w innym składzie, niż ten, który postanowił oddalić wniosek. Jeżeli nie można skompletować innego składu sędziowskiego składającego się z sędziów reprezentujących dane podejście zgodnie z właściwością sprawy, wyznacza się losowy skład, składający się z sędziów z danej grupy podejść psychoterapeutycznych, zgodnej z właściwością sprawy.

2. Orzekając o wznowieniu postępowania, Krajowy Sąd Koleżeński uchyla zaskarżone orzeczenie i przekazuje sprawę właściwemu regionalnemu sądowi koleżeńskiemu lub Krajowemu Sądowi Koleżeńskiemu do ponownego rozpoznania. Od orzeczenia o wznowieniu postępowania środek odwoławczy nie przysługuje.
3. Uchylając zaskarżone orzeczenie sąd koleżeński może uniewinnić obwinionego, jeżeli nowe fakty lub dowody wskazują na to, że orzeczenie to jest oczywiście niesłuszne, albo też postępowanie umorzyć.

Art. 152. 1. Psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikantowi, który w wyniku wznowienia postępowania w przedmiocie odpowiedzialności dyscyplinarnej został uniewinniony, przysługuje odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, na skutek wykonania względem niego w całości lub w części kary, która została zmieniona albo uchylona w wyniku wznowienia postępowania.

2. Roszczenia przysługują w stosunku do Skarbu Państwa.
3. W sprawach roszczeń orzeka sąd powszechny.
4. Roszczenia ulegają przedawnieniu z upływem roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wydanego w wyniku wznowienia postępowania.

Art.153. 1. Psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant zawieszony w prawie wykonywania zawodu nie może wykonywać zawodu w żadnej formie.

2. Prawomocne orzeczenie kary wymienionej w art.116 ust. 1 pkt. 6 stanowi podstawę do rozwiązania bez wypowiedzenia umowy o pracę, mianowania albo umowy

cywilnoprawnej, na podstawie której psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant wykonuje zawód.

3. Po otrzymaniu prawomocnego orzeczenia sądu koleżeńskiego, przewodniczący właściwej regionalnej izby psychoterapeutów zawiadamia ukaranego psychoterapeutę lub psychoterapeutę aplikanta o skreśleniu z Rejestru Psychoterapeutów albo Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów.

Art. 154. Na wniosek obwinionego psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta prawomocne orzeczenie uniewinniające go w sprawach z zakresu odpowiedzialności zawodowej podlega opublikowaniu w biuletynie danej regionalnej izby psychoterapeutów, której psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant jest członkiem, na jej koszt.

Art. 155. 1. Zatarcie kary następuje z urzędu:

- 1) po upływie roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu karą, o której mowa w 116 ust.1 pkt. 1;
  - 2) po upływie trzech lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o ukaraniu karą, o której mowa w 116 ust. 1 pkt. 2;
  - 3) po upływie trzech lat od dnia wykonania orzeczenia o ukaraniu karą karą, o której mowa w art.116 ust. 1 pkt. 3-4 oraz pkt. 7;
  - 4) po upływie pięciu lat od dnia wykonania orzeczenia o ukaraniu karą karą, o której mowa w art. 116 ust. 1 pkt. 5.
2. Jeżeli psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant przed upływem okresu wymaganego do zatarcia kary zostanie ponownie ukarany, jest dopuszczalne tylko jednoczesne zatarcie wszystkich kar.
  3. Kara pozbawienia prawa wykonywania zawodu, w postaci skreślenia z Rejestru Psychoterapeutów lub Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów nie ulega zatarciu. Kara ta ulega zatarciu w przypadku ponownego uzyskania uprawnień do wykonywania zawodu w terminie określonym w ustawie.
  4. Zatarcie kary następuje przez usunięcie informacji o ukaraniu z Rejestru Psychoterapeutów lub Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów.

Art. 156. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej stosuje się odpowiednio przepisy:

1. kodeksu postępowania karnego z tym zastrzeżeniem, że nie stosuje się przepisów o oskarżycielu prywatnym, powodzie cywilnym, przedstawicielu społecznym, o postępowaniu przygotowawczym oraz środkach przymusu, z wyjątkiem przepisów o karze pieniężnej;
2. rozdziały I–III i art. 53 kodeksu karnego.

Rozdział 12. Postępowanie mediacyjne

Art. 157. 1. Rzecznik odpowiedzialności zawodowej w czasie postępowania wyjaśniającego albo sąd koleżeński w czasie postępowania przed sądem może z inicjatywy lub za zgodą stron skierować sprawę do mediacji między pokrzywdzonym a obwinionym.

2. Mediację prowadzi mediator wskazany przez stronę lub wyznaczony przez organ kierujący. Strona może wnioskować o zmianę mediatora.
3. Mediacja jest dobrowolna i poufna, prowadzona w sposób bezstronny.
4. Postępowanie mediacyjne prowadzone jest na podstawie regulaminu, z zachowaniem standardów uchwalonych przez Społeczną Radę Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów przy Ministrze Sprawiedliwości.
5. Postępowanie mediacyjne nie powinno trwać dłużej niż 2 miesiące, a jego okresu nie wlicza się do czasu trwania postępowania wyjaśniającego. Termin mediacji może być wydłużony przez organ kierujący do mediacji na zgodny wniosek stron lub z innych ważnych powodów, jeżeli będzie to sprzyjać ugodowemu załatwieniu sprawy.
6. Właściwa rada psychoterapeutów wybiera godnych zaufania psychoterapeutów, którzy pełnią w danej regionalnej izbie psychoterapeutów funkcję mediatorów. Mediatorem nie może być rzecznik odpowiedzialności zawodowej, jego zastępca oraz członek sądu koleżeńskiego.
7. Mediację może również prowadzić mediator zewnętrzny, z potwierdzonymi uprawnieniami, z doświadczeniem w prowadzeniu mediacji karnych, który daje rękojmię prawidłowego przeprowadzenia mediacji. Mediację może również

prowadzić mediator stały, wpisany na listę właściwego miejscowo sądu okręgowego, w szczególności przynależących do organizacji zrzeszających mediatorów.

8. Prezes Sądu Koleżeńskiego prowadzi Listę mediatorów, złożoną z osób wymienionych w ust. 6 i 7.
9. Do mediatora stosuje się odpowiednio przepisy o wyłączeniu sędziego.
10. Jeśli nastąpi wyłączenie mediatora, rzecznik odpowiedzialności zawodowej w postępowaniu wyjaśniającym albo przewodniczący składu sędziowskiego, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego wyznacza nowego mediatora.
11. Mediator sporządza, po przeprowadzeniu postępowania mediacyjnego, protokół z jego przebiegu i wyników, które dołącza się do akt sprawy. Do protokołu załącza się ugodę podpisaną przez obwinionego, pokrzywdzonego i mediatora, jeżeli została zawarta.

Art. 158. W sprawach nieuregulowanych niniejszą ustawą do postępowania mediacyjnego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego lub przepisy kodeksu postępowania cywilnego.

Rozdział 13. Zawieszenie i skreślenie z listy psychoterapeutów

Art. 159. 1. Zawieszenie prawa do wykonywania zawodu psychoterapeuty i psychoterapeuty aplikanta następuje:

- 1) na wniosek psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta;
  - 2) w przypadku uprawomocnienia się orzeczenia sądu koleżeńskiego, Krajowego Sądu Koleżeńskiego lub sądu powszechnego o zastosowaniu zawieszenia;
  - 3) w przypadku niewykonywania obowiązku doskonalenia za przez okres 3 ostatnich lat;
  - 4) postawienia zarzutów dotyczących czynów objętych rozdziałem XXV kodeksu karnego.
2. Psychoterapeuta i psychoterapeuta aplikant mają obowiązek złożyć wniosek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 właściwej regionalnej radzie psychoterapeutów, jeżeli przerwa w wykonywaniu zawodu jest dłuższa niż 6 miesięcy.

3. Regionalna rada psychoterapeutów podejmuje uchwałę w sprawie zawieszenia prawa do wykonywania zawodu psychoterapeuty w terminie 30 dni od wystąpienia którejkolwiek z sytuacji, o których mowa w ust.1.

Art. 160. 1. Regionalna rada psychoterapeutów kieruje sprawę do właściwego sądu koleżeńskiego, jeżeli wystąpi uzasadnione podejrzenie o niezdolności psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta do wykonywania zawodu ze względu na stan zdrowia lub w trakcie szkolenia psychoterapeuty aplikanta ujawnią się okoliczności będące znaczącym przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu psychoterapeuty.

2. Regionalny sąd koleżeński powołuje biegłych lekarzy lub specjalistów odpowiednich specjalności do orzeczenia o zdolności psychoterapeuty do wykonywania zawodu.
3. Regionalny sąd koleżeński orzeka o zdolności do wykonywania zawodu ze względu na stan zdrowia albo o podjęciu przez psychoterapeutę lub psychoterapeutę aplikanta psychoterapii własnej lub psychoterapii uzależnień w okresie do 5 lat lub o zawieszeniu albo skreśleniu psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta z właściwego rejestru z powodu niezdolności psychoterapeuty do wykonywania zawodu.
4. Jeżeli sąd koleżeński orzeknie konieczność podjęcia leczenia, o którym mowa w ust. 3, przepis art. 116 ust. 4 stosuje się odpowiednio.
5. Sąd koleżeński może orzec zastosowanie środka zabezpieczającego w postaci zawieszenia psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta na czas postępowania, jeżeli dobro osób korzystających z psychoterapii tego wymaga.
6. Przed upływem okresu leczenia, określonego przez sąd koleżeński, psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant składa do sądu zaświadczenie o odbyciu leczenia. Sąd koleżeński ponownie orzeka o zdolności do wykonywania zawodu ze względu na stan zdrowia.
7. W przypadku braku zaświadczenia, o którym mowa w ust. 6, sąd koleżeński wyznacza termin rozprawy, w celu orzeczenia o zawieszeniu lub skreśleniu psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta z właściwego rejestru, ze względu na stan zdrowia.

8. W celu zakończenia okresu zawieszenia prawa do wykonywania zawodu z powodów wymienionych w ust. 1, psychoterapeuta lub psychoterapeuta aplikant przedstawiają zaświadczenia wskazujące na ustąpienie przeciwwskazań do wykonywania zawodu.
9. Koszty powołania biegłych lub specjalistów oraz wydania przez nich opinii ponosi Skarb Państwa.

Art. 161. 1. Skreślenie z Rejestru Psychoterapeutów lub Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów następuje:

- 1) na wniosek psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta;
  - 2) w przypadku wpisu do rejestru prowadzonego przez inną regionalną izbę psychoterapeutów;
  - 3) w przypadku wydania orzeczenia o niezdolności ze względu na stan zdrowia;
  - 4) w przypadku niespełnienia warunków lub po upływie terminu, o których mowa w art. 13;
  - 5) w przypadku niewykonywania zawodu przez okres dłuższy niż 5 lat;
  - 6) w przypadku śmierci psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta;
  - 7) w przypadku uprawomocnienia się orzeczenia sądu koleżeńskiego o skreśleniu z Rejestru Psychoterapeutów lub Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów;
  - 8) prawomocnego wyroku sądowego o pozbawieniu praw publicznych, pozbawieniu prawa do wykonywania zawodu psychoterapeuty lub zakazu prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi;
  - 9) nastąpiło skazanie prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo.
2. W przypadku skreślenia z powodów wymienionych w ust. 1 pkt 8 i 9 ponowny wpis do rejestru może nastąpić nie wcześniej niż po upływie 10 lat.
  3. Regionalna rada psychoterapeutów podejmie uchwałę w sprawie skreślenia z Rejestru Psychoterapeutów lub Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów w terminie 30 dni od zaistnienia zdarzenia, o którym mowa w ust. 1.

Art 162. W przypadku zawieszenia lub skreślenia psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta z właściwego rejestru, dana regionalna rada psychoterapeutów ma obowiązek

zapewnić wsparcie dla osób korzystających z psychoterapii u osób zawieszonych lub skreślonych.

Art 163. 1. Regionalna rada psychoterapeutów kieruje sprawę do sądu koleżeńskiego w przypadku złożenia wniosku o ponowny wpis do rejestru przez osobę, która została skreślona w przypadku, o którym mowa w art. 161 ust. 1 pkt 7-9, w celu zbadania czy wnioskujący daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu.

2. Skład orzekający wybierany jest według podejścia psychoterapeutycznego wskazanego we wniosku o ponowny wpis do rejestru.
3. Od orzeczenia sądu koleżeńskiego pierwszej instancji uczestnikowi postępowania przysługuje odwołanie do sądu drugiej instancji w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.
4. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem sądu koleżeńskiego, który wydał zaskarżone orzeczenie.
5. Cofnięcie odwołania przed rozpoczęciem rozprawy odwoławczej wiąże Krajowy Sąd Koleżeński, który pozostawia odwołanie bez rozpoznania.
6. Orzeczenie Krajowego Sądu Koleżeńskiego jest ostateczne i nie przysługuje od niego apelacja.

Art 164. 1. Przywrócenie prawa do wykonywania zawodu, po wcześniejszym wykreśleniu z Rejestru Psychoterapeutów poprzedzone jest decyzją komisji egzaminacyjnej odpowiedniego ośrodka egzaminacyjnego. Komisja egzaminacyjna określa warunki, które musi spełnić psychoterapeuta, w szczególności zobowiązać go do odbycia szkolenia uzupełniającego, psychoterapii lub doświadczenia własnego lub do pracy pod superwizją na określonych przez komisję warunkach. Komisja egzaminacyjna przekazuje treść decyzji regionalnej radzie psychoterapeutów.

2. Regionalna rada psychoterapeutów dokonuje warunkowego wpisu do Rejestru Psychoterapeutów do czasu dostarczenia zaświadczeń potwierdzających spełnienie określonych przez komisję egzaminacyjną warunków. Zaświadczenia należy dostarczyć do 30 dni od terminu wskazanego w decyzji komisji egzaminacyjnej.
3. Niedopełnienie wymogów, o których mowa w ust. 1 i 2 skutkuje ponownym wykreśleniem z rejestru, bez możliwości ubiegania się o kolejny wpis.

Art. 165. 1. Przywrócenie tymczasowego prawa wykonywania zawodu, po skreśleniu z Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów poprzedzone jest decyzją komisji egzaminacyjnej, która wydaje decyzję i określa warunki, które musi spełnić psychoterapeuta aplikant. Komisja egzaminacyjna przekazuje treść decyzji regionalnej radzie psychoterapeutów. Psychoterapeuta aplikant zobowiązany jest dostarczyć do regionalnej rady psychoterapeutów zaświadczenie potwierdzające spełnienie określonych warunków do 30 dni od terminu wskazanego w decyzji komisji egzaminacyjnej.

2. Regionalna rada psychoterapeutów dokonuje warunkowego wpisu do Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów do czasu dostarczenia zaświadczeń potwierdzających spełnienie określonych przez komisję egzaminacyjną warunków. Zaświadczenia należy dostarczyć do 30 dni od terminu wskazanego w decyzji komisji egzaminacyjnej.
3. Niedopełnienie wymogów, o których mowa w ust. 1 skutkuje ponownym wykreśleniem z rejestru, bez możliwości ubiegania się kolejny wpis.

Rozdział 14. Przepisy karne i kary pieniężne

Art. 166. 1. Kto wykonuje czynności określone w art. 2 bez prawa wykonywania zawodu, podlega karze grzywny.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub wprowadza w błąd co do posiadania takiego uprawnienia podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.
3. Kto dopuszcza do udzielania świadczeń z zakresu psychoterapii osobę, która nie posiada prawa wykonywania zawodu psychoterapeuty, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 167. Kto posługuje się tytułem zawodowym „Psychoterapeuta” lub „Psychoterapeuta Aplikant” nie posiadając prawa wykonywania zawodu, podlega karze grzywny.

Art. 168. 1. Karze pieniężnej podlega przedsiębiorca prowadzący podmiot szkolący lub ośrodek egzaminacyjny bez akredytacji wymaganej na zasadach określonych w niniejszej ustawie lub ustawie z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 506 z późn. zm.).

2. Karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, wymierza się w wysokości do 50 000 zł, uwzględniając okoliczności, zakres oraz uprzednie naruszenie przepisów ustaw.
3. Karę pieniężną nakłada minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej w drodze decyzji.

Rozdział 15. Majątek i gospodarka finansowa

Art. 169. 1. Majątek regionalnych izb psychoterapeutów stanowią środki finansowe oraz ruchomości i nieruchomości.

2. Na majątek izb psychoterapeutów składają się:
  - 1) opłaty ze składek członkowskich,
  - 2) opłaty pobieranej od podmiotów szkolących,
  - 3) inne opłaty oraz kary,
  - 4) środki z działalności gospodarczej;
  - 5) środki finansowe z innych źródeł, w szczególności z dotacji, subwencji, grantów, darowizn i spadków.
3. Majątkiem danej izby psychoterapeutów zarządza właściwa rada psychoterapeutów.

Art.170. 1. Izby psychoterapeutów otrzymują z budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej, środki finansowe, na pokrycie kosztów czynności administracyjnych związanych z realizacją zadań związanych z prowadzeniem rejestrów oraz zadań związanych z działalnością regionalnych sądów koleżeńskich oraz Krajowego Sądu Koleżeńkiego.

2. Minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Psychoterapeutów, określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania kosztów i tryb przekazywania izbom psychoterapeutów środków finansowych, o których mowa w ust. 1, kierując się ponoszonymi przez izby psychoterapeutów kosztami oraz potrzebą sprawnego wykonywania zadań im przekazanych.

Art 171. 1. Nieopłacone w terminie składki członkowskie i koszty postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, jeżeli członek izby psychoterapeutów zalega z zapłatą składki dłużej niż 6 miesięcy.

2. Jeżeli zaległości, o których mowa w ust. 1, wynikają ze szczególnie trudnej sytuacji życiowej psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta, dana regionalna rada psychoterapeutów może odroczyć wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Rozdział 16. Przepisy przejściowe i końcowe

Art.172. Ustawa wchodzi w życie w terminie 1 roku od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 44 ustawy, który wchodzi w życie po upływie 10 lat od opublikowania niniejszej ustawy.

Art.173. 1. Minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej utworzy Komitet Organizacyjny Samorządu Psychoterapeutów, dalej jako "Komitet", w terminie miesiąca od ogłoszenia ustawy. Komitet pełni funkcję Krajowej Rady Psychoterapeutów do czasu jej ukonstytuowania.

2. W skład Komitetu wchodzi zespół koordynujący jego prace oraz po dwie osoby z ogólnopolskich stowarzyszeń zrzeszających psychoterapeutów, związków tych stowarzyszeń oraz sekcji naukowych psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego oraz Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Psychologii Klinicznej, wymienione w art. 175. Stowarzyszenia wskazują reprezentantów w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy.
3. Działalność Komitetu jest finansowana z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw rodziny, pracy i polityki społecznej.

4. Komitet powołuje w terminie 3 miesięcy tymczasowe regionalne izby psychoterapeutów. Przepisy ustawy dotyczące regionalnych izb psychoterapeutów stosuje się odpowiednio.
5. Tymczasowe regionalne izby psychoterapeutów zwołują regionalne zjazdy psychoterapeutów w terminie nieprzekraczającym 10 miesięcy od dnia ich powołania.
6. Komitet zwołuje pierwszy Krajowy Zjazd Psychoterapeutów w terminie nieprzekraczającym 1 roku od dnia powołania Komitetu.
7. Z dniem ukonstytuowania się pierwszego Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów oraz wyboru organów Krajowej Izby Psychoterapeutów organy samorządu przejmują wszystkie swoje kompetencje, o których mowa w niniejszej ustawie.
8. Z dniem ukonstytuowania się regionalnego zjazdu psychoterapeutów oraz wyboru organów regionalnej izby psychoterapeutów organy samorządu przejmują wszystkie swoje kompetencje, o których mowa w niniejszej ustawie.
9. Komitet ulega rozwiązaniu z dniem zwołania Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów.
10. Tymczasowe regionalne izby psychoterapeutów ulegają rozwiązaniu z dniem zwołania regionalnego zjazdu psychoterapeutów.

Art. 174. Koszty organizacji pierwszego Krajowego Zjazdu Psychoterapeutów i pierwszych regionalnych zjazdów psychoterapeutów pokrywane są z dotacji celowej przekazanej przez ministra właściwego do spraw rodziny pracy i polityki społecznej.

Art. 175. Stowarzyszenia psychoterapeutów, związki tych stowarzyszeń oraz sekcje naukowe psychoterapii, działające minimum 3 lata, wydające certyfikaty, które spełniają kryteria wymienione w art. 5.3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego na podstawie złożonych oświadczeń z zastrzeżeniem art. 176, stają się ośrodkami egzaminacyjnymi, w rozumieniu niniejszej ustawy.

2. Stowarzyszenia, o których mowa w ust. 1 składają oświadczenia, w których deklarują, iż certyfikują zgodnie z kryteriami wymienionymi w art. 5.3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, zawierające klauzulę: "Oświadczam, że powyższe dane zostały podane zgodnie z prawdą i świadomy/a jestem odpowiedzialności z art. 233 § 1 Kodeksu karnego, zgodnie z którym, kto składając zeznanie mające służyć

za dowód w postępowaniu sądowym lub innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat”. W tym samym oświadczeniu podmioty wymienione w art. 175 deklarują, w jakim podejściu w rozumieniu niniejszej ustawy wydają certyfikaty.

- Art. 176.** 1. Podmioty wymienione w art. 175 w terminie 1 miesiąca od ogłoszenia ustawy składają Komitetowi informacje, o których mowa w art. 46. Oświadczenia, o których mowa w art. 175 ust. 2 oraz dokumenty, o których mowa w zdaniu pierwszym podlegają weryfikacji merytorycznej i faktycznej przez Komisje ekspertów, powołane przez Komitet Organizacyjny. Art 94 stosuje się odpowiednio. Komisje ekspertów mogą prosić o dodatkowe wyjaśnienia lub informacje od podmiotów, o których mowa w art 175. Praca Komisji wspierana jest przez prawnika.
2. Ośrodki egzaminacyjne wpisane do rejestru dostosowują swoją działalność do przepisów niniejszej ustawy w terminie 5 lat od momentu wejścia w życie ustawy, na podstawie zaleceń sformułowanych przez Komisje ekspertów, o których mowa w ust. 1.
  3. Komisja ekspertów może złożyć wniosek do Komitetu Organizacyjnego o przyporządkowanie podmiotu wymienionego w art. 175 do innego podejścia, niż zadeklarowane w oświadczeniu, o którym mowa w art. 175 ust. 2, jeżeli nie spełnia merytorycznych kryteriów egzaminowania w tym podejściu.
  4. Złożenie oświadczenia niezgodnego ze stanem faktycznym lub bez udokumentowania, że certyfikat jest wydawany po szkoleniu zgodnym z art. 5 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego tj. “w zakresie oddziaływań psychoterapeutycznych mających zastosowanie w leczeniu zaburzeń zdrowia, prowadzonego metodami o udowodnionej naukowo skuteczności”, skutkuje brakiem wpisu do Rejestru Ośrodków egzaminacyjnych na podstawie przepisów przejściowych.
  5. Decyzję w sprawach wymienionych w ust. 3 i 4 podejmuje Komitet Organizacyjny na podstawie opinii Komisji ekspertów i po wysłuchaniu przedstawicieli danego podmiotu. Komitet Organizacyjny dokonuje wpisu w odpowiednich rejestrach i przyporządkowuje podmiot i wskazane przez niego szkoły psychoterapii do

podejścia lub podejść psychoterapeutycznych najbardziej zbliżonych do ich faktycznej działalności lub odmawia wpisu do rejestru na podstawie przepisów przejściowych.

Art. 177. 1. Komitet Organizacyjny, wpisuje do Rejestru Podmiotów Szkolących wskazane przez ośrodki egzaminacyjne szkoły psychoterapii, do podejścia psychoterapeutycznego wskazanego przez Ośrodek egzaminacyjny, pod warunkiem zgodności prowadzonych szkoleń z kryteriami art. 5.3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Art. 176 stosuje się odpowiednio.

2. Organizatorzy szkoleń psychoterapeutycznych zgodnych z art. 5.3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, niepowiązanych ze stowarzyszeniami psychoterapeutów wymienionymi w art. 175 składają wnioski o akredytację do Komitetu Organizacyjnego. Art. 176 stosuje się odpowiednio. W przypadku wpisu do Rejestru Podmiotów Szkolących, Komitet Organizacyjny przypisuje wpisywany podmiot do odpowiedniego Ośrodka Egzaminacyjnego, o ile jest to uzasadnione merytorycznie i formalnie. Jeżeli nie można podmiotu szkolącego do odpowiedniego Ośrodka egzaminacyjnego, zastosowanie ma art. 51 niniejszej ustawy.
3. Podmioty szkolące dostosowują swoją działalność do wymogów ustawy według harmonogramu i zaleceń, wydanych przez Komisje ekspertów, nie później niż w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy.
4. Krajowa Rada Psychoterapeutów wyznacza okresowe kontrole weryfikujące stosowanie się do zaleceń i harmonogramu, o którym mowa w ust. 3, zgodnie z art. 40 niniejszej ustawy. W przypadku stwierdzenia, iż podmiot nie stosuje się do wydanych zaleceń, wykreślany jest z Rejestru Podmiotów Szkolących.

Art. 178. 1. Osoby, wskazane przez Ośrodki egzaminacyjne wymienione w art. 175, które w dniu opublikowania niniejszej ustawy posiadają certyfikat psychoterapeuty lub status superwizora lub superwizora aplikanta uzyskują z urzędu wpis do Rejestru Psychoterapeutów lub Rejestru Superwizorów.

2. Osoby, wskazane przez Ośrodki egzaminacyjne wymienione w art. 175, które w dniu opublikowania niniejszej ustawy ubiegają się o otrzymanie certyfikatu na zasadach

określonych w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego uzyskują z urzędu wpis do Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów.

Art. 179. 1. Regionalna rada psychoterapeutów dokonuje z urzędu wpisu do właściwego rejestru psychoterapeutów, psychoterapeutów aplikantów, superwizorów, zgłoszonych przez stowarzyszenia, które uzyskały status Ośrodków egzaminacyjnych na mocy art. 175 i 176.

2. Osoby, którym na mocy niniejszej ustawy przysługuje prawo wpisania do rejestru psychoterapeutów, psychoterapeutów aplikantów lub superwizorów, niebędące członkami stowarzyszeń i sekcji, wymienionych w ust. 1, składają wniosek o wpis do odpowiedniego rejestru do właściwej regionalnej rady izby psychoterapeutów. Jeżeli wniosek nie zostanie rozpatrzony do dnia wejście w życie ustawy, wnioskodawca może wykonywać zawód psychoterapeuty do czasu rozpatrzenia wniosku.
3. Na odmowną decyzję, o której mowa w ust 2 przysługuje odwołanie do Krajowej Rady Psychoterapeutów. Odwołanie składane jest za pośrednictwem regionalnej rady psychoterapeutów i rozpatrzone po ukonstytuowaniu Krajowej Rady Psychoterapeutów. Decyzja Krajowej Rady Psychoterapeutów jest ostateczna.
4. Czas wykonywania zawodu dla psychoterapeutów certyfikowanych, wpisanych do rejestru na podstawie ust. 1 i 2, liczy się od dnia uzyskania pierwszego certyfikatu zgodnego z niniejszą ustawą.
5. Psychoterapeuci aplikanci, którzy są w trakcie szkolenia o którym mowa w art. 180 ust.1 pkt. 2, mogą uzyskać certyfikat psychoterapeuty do 10 lat od dnia uzyskania wpisu do Rejestru Psychoterapeutów Aplikantowi.
6. Psychoterapeuci aplikanci, którzy ukończyli szkolenie, o którym mowa w art. 180 ust.1 pkt. 2, lecz nie uzyskali jeszcze certyfikatu, mogą uzyskać certyfikat psychoterapeuty do 7 lat od dnia uzyskania wpisu do Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów.
7. Psychoterapeuci, którzy są w trakcie uzyskiwania uprawnień na superwizora, wpisywani są do Rejestru Superwizorów z adnotacją aplikant i mogą uzyskać certyfikat superwizora na dotychczasowych zasadach w okresie do 7 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 180. 1. Uzyskanie certyfikatu przez psychoterapeutę następuje w przypadku, w którym przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) posiada tytuł zawodowy lekarza lub tytuł zawodowy magistra albo spełnia warunki określone w art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. z 2019 r. poz. 1026),
  - 2) ukończył zgodnie z terminami wymienionymi w art. 179 ust. 5 i 6 rozpoczęte przed dniem wejścia w życie ustawy podyplomowe szkolenie w zakresie oddziaływań psychoterapeutycznych, mających zastosowanie w leczeniu zaburzeń zdrowia, prowadzonego metodami o udowodnionej naukowo skuteczności, w szczególności w grupach podejść psychoterapeutycznych wymienionych w art. 2 ust. 2, oraz odbycia psychoterapii własnej lub doświadczenia własnego, superwizji lub stażu, w wymiarze czasu obejmującym łącznie ze szkoleniem minimum 1200 godzin, lub
  - 3) ukończył przed 2015 rokiem podyplomowego szkolenia w zakresie oddziaływań psychoterapeutycznych mających zastosowanie w leczeniu zaburzeń zdrowia psychicznego w wymiarze czasu określonym w programie tego szkolenia.
  - 4) zdał egzamin certyfikujący przeprowadzony przez komisję zewnętrzną wobec podmiotu kształcącego, w skład którego nie wchodzi przedstawiciele podmiotu kształcącego, w szczególności powołaną przez stowarzyszenia wydające certyfikaty psychoterapeuty;
2. Psychoterapeuci aplikanci i uczestnicy akredytowanych szkoleń psychoterapii, o których mowa w ust. 1 pkt. 2, którzy rozpoczęli szkolenie prowadzące do certyfikatu przed wejściem w życie ustawy i nie uzyskali certyfikatu psychoterapeuty, kończą szkolenie na dotychczasowych zasadach, z zastrzeżeniem, że jeżeli szkolenie nie spełniało minimum godzinowych wskazanych w art. 54 ust. 2 pkt. 1-4, Psychoterapeuta Aplikant zobowiązany jest uzupełnić indywidualnie wymaganą ilość godzin wg standardów podejścia psychoterapeutycznego, w którym się szkoli, przed złożeniem wniosku o przystąpienie do certyfikatu. Minimum 1 rekomendacja powinna być wystawiona przez superwizora niezależnego od podmiotu szkolącego, superwizującego w podejściu psychoterapeutycznym, w którym szkoli się psychoterapeuta aplikant.

3. Dla osób, o których mowa w ust. 2 egzamin certyfikujący przeprowadzony jest przez przypisany do tego szkolenia akredytowany ośrodek egzaminacyjny lub w określonych przypadkach przed komisją egzaminacyjną, o której mowa w art. 51.

Art. 181. 1. Ośrodki, które chcą uzyskać status ośrodka stażowego na zasadach określonych w art. 44 mogą wnioskować do Krajowej Rady Psychoterapeutów o wpis do rejestru ośrodków stażowych od momentu wejścia w życie ustawy.

2. Do dnia wejścia w życie przepisów o ośrodkach stażowych, psychoterapeuta aplikant ma obowiązek odbyć minimum 360 h stażu w placówkach, w których jedną z metod leczenia jest prowadzenie psychoterapii.

3. Staż, o którym mowa w ust. 2 można odbyć w dowolnej formie prawnej, w szczególności w formie:

- 1) wolontariatu,
- 2) umowy o pracę,
- 3) umowy cywilnoprawnej,
- 4) w ramach kontraktu.

Art. 182. 1. W kodeksie postępowania karnego art. 180 par. 2 otrzymuje następujące brzmienie:

„Osoby obowiązane do zachowania tajemnicy notarialnej, adwokackiej, radcy prawnego, doradcy podatkowego, lekarskiej, psychoterapeuty, dziennikarskiej lub statystycznej oraz tajemnicy Prokuratury Generalnej, mogą być przesłuchiwane co do faktów objętych tą tajemnicą tylko wtedy, gdy jest to niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości, a okoliczność nie może być ustalona na podstawie innego dowodu. W postępowaniu przygotowawczym w przedmiocie przesłuchania lub zezwolenia na przesłuchanie decyduje sąd, na posiedzeniu bez udziału stron, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od daty doręczenia wniosku prokuratora. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie”.

Art. 183. 1. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług w art. 43 ust. 1 pkt 19 po lit. d dodaje się lit. e w brzmieniu:

„e) psychoterapeuty;”.

Art. 184. 1. W załączniku do ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2139) punkt 2 otrzymuje brzmienie:

“Farmaceuta, fizjoterapeuta, diagnosta laboratoryjny, psycholog kliniczny, psychoterapeuta, inny pracownik wykonujący zawód medyczny inny niż określony w lp. 1, 3 i 4 z wymaganym wyższym wykształceniem na poziomie magisterskim i specjalizacją, pielęgniarka z tytułem zawodowym magister pielęgniarstwa albo położna z tytułem magister położnictwa z wymaganą specjalizacją w dziedzinie pielęgniarstwa lub w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia”

2. W załączniku do ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2139) punkt 2 otrzymuje brzmienie:

“Farmaceuta, fizjoterapeuta, diagnosta laboratoryjny, pielęgniarka, położna, technik elektroradiolog, psycholog, psychoterapeuta aplikant, inny pracownik wykonujący zawód medyczny inny niż określony w lp. 14 z wymaganym wyższym wykształceniem na poziomie magisterskim; pielęgniarka, położna z wymaganym wyższym wykształceniem (studia I stopnia) i specjalizacją, albo pielęgniarka, położna ze średnim wykształceniem i specjalizacją”

Art. 185. W ustawie o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów art. 4 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje następujące brzmienie:

„4) psychoterapii, na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o zawodach psychoterapeuty i psychoterapeuty uzależnień oraz samorządach zawodowych (Dz. U. z ... poz. ...)”.

Art. 186. 1. W ustawie o ochronie zdrowia psychicznego art. 5.2 otrzymuje następujące brzmienie:

“Wykonywanie zawodu psychoterapeuty regulują przepisy odrębne”

2. W ustawie o ochronie zdrowia psychicznego art. 5.3 zostaje skreślony.

Art. 187. W ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych art. 106 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

“Osoba, która posiada prawo wykonywania zawodu psychoterapeuty oraz zaświadczenie od superwizora potwierdzające staż pracy w wymiarze godzinowym odpowiadającym stażom podstawowym określonym w programie specjalizacji w dziedzinie psychoterapii, może uzyskać tytuł specjalisty w dziedzinie psychoterapii, po przystąpieniu do egzaminu specjalizacyjnego. Kryteria dla podmiotów, w których można odbywać staż w ramach specjalizacji, stosuje się odpowiednio.”

Art. 188. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych art.88 otrzymuje brzmienie:

“Partnerami w spółce mogą być osoby uprawnione do wykonywania następujących zawodów: adwokata, aptekarza, architekta, fizjoterapeuty, inżyniera budownictwa, biegłego rewidenta, brokera ubezpieczeniowego, diagnosty laboratoryjnego, doradcy podatkowego, maklera papierów wartościowych, doradcy inwestycyjnego, księgowego, lekarza, lekarza dentysty, psychoterapeuty, lekarza weterynarii, notariusza, pielęgniarki, położnej, radcy prawnego, rzeczownika patentowego, rzeczoznawcy majątkowego i tłumacza przysięgłego.”

Uzasadnienie

1. Zagadnienia ogólne

a. **Z czego wynika potrzeba zmian oraz potrzeba uchwalenia kompleksowej regulacji zawodu psychoterapeuty?**

Zawód psychoterapeuty wykonuje ponad 22 000 osób. Z psychoterapii korzystają setki tysięcy osób. Zapotrzebowanie wielokrotnie przekracza aktualną liczbę aktywnych specjalistów, a alarmujące dane o braku psychoterapeutów pracujących z dziećmi i młodzieżą docierają na bieżąco do nas - jako środowiska - oraz do szerokiej opinii publicznej. Praca psychoterapeutów jest niezwykle ważna, gdyż zgodnie z raportami WHO, choroby psychiczne to jedno z największych wyzwań XXI w. Praca psychoterapeutów jest obszarem szczególnie wrażliwym społecznie, ponieważ dotyczy kwestii zdrowia i równowagi psychicznej oraz wiąże się z dostępem do poufnych, osobistych, intymnych danych.

Zarówno w Polsce jak i na świecie psychoterapię prowadzi się w ramach 5 grup podejść psychoterapeutycznych. **Różnice merytoryczne między poszczególnymi podejściami uzasadniają zróżnicowanie procesu przygotowania do wykonywania zawodu.** Różnorodność podejść terapeutycznych nie tylko pozwala psychoterapeutom stosować metody odpowiednie do sytuacji, cech i problematyki osób korzystających z psychoterapii, ale jest też warunkiem rozwoju tej dziedziny. Mimo tego zróżnicowania, można wskazać pewne **wspólne, podstawowe reguły postępowania**, które są charakterystyczne dla wszystkich podejść terapeutycznych i uzasadniają ujmowanie różnych podejść jako odmiennych sposobów wykonywania tego samego zawodu.

Dotychczasowy model szkolenia w zakresie psychoterapii, ze szcątkową regulacją zawodu, oparty jest głównie na działalności organizacji pozarządowych. W ciągu kilku dziesięcioleci pozwoliło to na merytoryczne ukształtowanie się poszczególnych grup podejść, a w ciągu ostatnich 15-20 lat - na dopracowanie standardów zawodowych

w poszczególnych podejściach. Jednakże, biorąc pod uwagę zwiększenie liczby psychoterapeutów i osób korzystających z psychoterapii, a także gwałtowny wzrost zapotrzebowania na pomoc psychoterapeutów, konieczne jest wprowadzenie ustawowych mechanizmów samorządowej koordynacji reguł zawodu, opartych na doświadczeniu specjalistów w tej dziedzinie. Niezbędne jest ujednoczenie podstaw wykonywania zawodu, przy jednoczesnym zachowaniu merytorycznej odrębności podejść.

Ponadto, z uwagi na żywotne interesy osób korzystających z psychoterapii, konieczne jest, aby miały one prosty dostęp do informacji na temat psychoterapeutów, gwarancję wysokich standardów ich szkolenia i łatwość dochodzenia ewentualnych roszczeń.

W ocenie Grupy Roboczej, składającej się z przedstawicieli 46 stowarzyszeń, zrzeszających ok. **17 000 psychoterapeutów** w Polsce i łącznie reprezentujących wszystkie **5 grup podejść psychoterapeutycznych, tj.:**

- psychodynamiczną oraz psychoanalityczną,
- systemową,
- integracyjną oraz wielomodalnościową,
- humanistyczno-doświadczeniową,
- poznawczą i (lub) behawioralną,

niezbędne jest uchwalenie kompleksowej ustawy regulującej zawód psychoterapeuty, uwzględniającej wszystkie pięć grup podejść psychoterapeutycznych.

Warto nadmienić, że Grupę Roboczą tworzą stowarzyszenia, które przez ostatnie 40 lat opracowały podstawy naukowe, standardy pracy i zbudowały rangę zawodu psychoterapeuty w naszym kraju. Polski system stowarzyszeń jest ściśle zależny od międzynarodowej struktury stowarzyszeń psychoterapeutycznych. Polskie stowarzyszenia psychoterapeutów są w wielu wypadkach członkami związków stowarzyszeń międzynarodowych. Uwzględnienie tego faktu w regulacji zawodu psychoterapeuty jest istotne w perspektywie dbania o dalszy rozwój tej dyscypliny. Art. 47 projektu określa możliwość oraz zasady włączania superwizorów zagranicznych w proces superwizji, kształcenia (także kształcenia ustawicznego) psychoterapeutów i psychoterapeutów aplikantów w Polsce.

2. Zagadnienia szczegółowe

a. Założenia i cele projektu ustawy przygotowanego przez Grupę Roboczą

Poprzez wprowadzenie kompleksowej regulacji zawodu psychoterapeuty w formie ustawy Grupa Robocza dąży do:

1. zdefiniowania zawodu psychoterapeuty;
2. uznania zawodu psychoterapeuty za zawód zaufania publicznego, z zapewnieniem ochrony tajemnicy zawodowej;
3. powołania samorządu zawodowego;
4. uregulowania zasad odpowiedzialności zawodowej;
5. wprowadzenia dla wszystkich podejść psychoterapeutycznych wspólnych, dostępnych, jawnych rejestrów: psychoterapeutów, psychoterapeutów aplikantów, superwizorów, podmiotów szkolących, ośrodków egzaminacyjnych;
6. uregulowania i ustandaryzowania procesu akredytacji podmiotów szkolących i ośrodków egzaminacyjnych psychoterapeutów;
7. zachowanie różnorodności i odrębności podejść w celu utrzymania wysokiej jakości kształcenia psychoterapeutów;
8. stworzenia projektu głęboko osadzonego w istniejącej od wielu lat strukturze środowiska psychoterapeutów, dzięki czemu wdrożenie jego założeń odbędzie się w sposób płynny, na mocy przepisów przejściowych.

b. Definicja zawodu psychoterapeuty

Wykonywanie zawodu psychoterapeuty polega na celowym i zamierzonym oddziaływaniu w obszarze funkcjonowania psychicznego, relacyjnego i społecznego, polegającym na:

- prowadzeniu konsultacji psychoterapeutycznych,
- diagnozie psychoterapeutycznej,
- kwalifikacji do odpowiedniej formy psychoterapii,

- prowadzeniu psychoterapii.

w tym wykonywaniu czynności wymienionych w pkt 1-4 w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Wykonywanie zawodu psychoterapeuty odbywa się poprzez prowadzenie psychoterapii w ramach modelu teoretycznego i standardów zawodowych i etycznych stosowanych w podejściu psychoterapeutycznym, zawartym w jednej z pięciu grup podejść:

- humanistyczno-doświadczeniowej,
- integracyjnej oraz wielomodalnościowej,
- poznawczej i (lub) behawioralnej,
- psychoanalitycznej oraz psychodynamicznej,
- systemowej.

Za wykonywanie zawodu psychoterapeuty uważa się również:

- prowadzenie przez psychoterapeutę badań naukowych w dziedzinie psychoterapii;
- działalność dydaktyczną w zakresie psychoterapii;
- prowadzenie przez superwizora superwizji psychoterapii, polegającej na opiece merytorycznej, monitorowaniu i analizowaniu procesu psychoterapii innego psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta;
- prowadzenie edukacji i działań profilaktycznych w zakresie zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem zdrowia psychicznego i psychoterapii;
- działalność polegającą na popularyzowaniu zachowań prozdrowotnych w zakresie zdrowia psychicznego
- pracę psychoterapeuty na stanowiskach administracyjnych, na których wykonuje się czynności związane z przygotowywaniem lub organizowaniem psychoterapii;
- pełnienie funkcji kierowniczych w jednostkach organizacyjnych zajmujących się psychoterapią.

c. **Psychoterapeuta jako zawód zaufania publicznego**

Status zawodu zaufania publicznego przyznawany jest zawodom o szczególnym znaczeniu dla wykonywania zadań publicznych i ze względu na ochronę interesu publicznego. Dotyczy to w szczególności sytuacji, w których:

- prawidłowe wykonywanie pieczy nad zawodem wymaga wiedzy specjalistycznej, niemożliwej do zrealizowania w inny sposób;
- potrzeba zorganizowania struktury, wyposażonej w określone uprawnienia, umożliwiające realne wykonywanie pieczy nad jakością wykonywania zawodu - wykonywanie pieczy nad zawodem jest bowiem możliwe jedynie, jeżeli wszystkie osoby wykonujące zawód obligatoryjnie przynależą do samorządu zawodowego;
- osoba posługująca się prawem wykonywania zawodu musi spełnić jasne kryteria szkolenia, oparte na merytorycznych podstawach i wypracowanych standardach zawodowych;
- osoba wykonująca zawód musi posiadać odpowiednie kompetencje charakterologiczne – wrażliwość etyczną i odpowiednie do poziomu odpowiedzialności cechy osobowości;
- należy systemowo chronić poufność powierzanych osobistych i intymnych informacji;
- tytuł zawodowy „psychoterapeuta”/ „psychoterapeutka”, powinien podlegać ochronie prawnej;
- należy zabezpieczyć samodzielność specjalisty w wykonywaniu zawodu.

Ponieważ wykonywanie zawodu psychoterapeuty wiąże się ze znaczącym wpływem na zdrowie, funkcjonowanie psychiczne i relacje społeczne innych osób, powinno podlegać szczególnej pieczy oraz wiązać się z wysokimi kompetencjami zawodowymi, etycznymi i osobowościowymi. Szczególnie wrażliwym obszarem jest **ochrona tajemnicy zawodowej psychoterapeutów**. Osoby korzystające z psychoterapii powierzają terapeucie poufne informacje. Projekt przewiduje więc systemową ochronę psychoterapeuty przed możliwością wywierania na niego presji przez organy państwa w kwestii ujawnienia poufnych danych i jednocześnie chroniącą go przed sankcjami za ujawnienie danych wymaganych prawem, np. w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia innej osoby. W kontekście tajemnicy zawodowej pojawia się szczególny dla zawodu psychoterapeuty dylemat między dwoma bardzo ważnymi wartościami, który nadal pozostaje nierozwiązany. Art. 240 kodeksu karnego mówi o karalnym niezawiadomieniu

organów ścigania za najpoważniejsze przestępstwa. Uznajemy wagę tego artykułu, jednocześnie **psychoterapeuci bardzo często pracują z osobami pokrzywdzonymi czynami wymienionymi w tym artykule, szczególnie w kontekście przestępstw na tle seksualnym wobec małoletnich. Dobro pacjenta i możliwość prowadzenia terapii stoi w sprzeczności z obowiązkiem wynikającym z art. 240 kk, któremu podlega psychoterapeuta. Uważamy, że należy rozważyć możliwość zwolnienia psychoterapeuty z obowiązku zgłaszania tego typu przestępstw, jeżeli poweźmie informację o takim przestępstwie od osoby korzystającej z psychoterapii, pokrzywdzonej lub świadka zdarzenia.** Obecne taki zapis nie został włączony do projektu.

Zawód psychoterapeuty spełnia kryteria podobne do innych zawodów, którym przyznano status zawodu zaufania publicznego, a ze względu na dobro osób korzystających z psychoterapii, wręcz pilnie wymaga wprowadzenia takiej regulacji. Rozwinięcie argumentów za tym przemawiających znajduje się w załączonym memorandum.

Przyznanie statusu zawodu zaufania publicznego wiąże się z uznaniem faktu, iż jedynie specjaliści mogą prawidłowo sprawować pieczę nad wykonywaniem danego zawodu. Certyfikowani psychoterapeuci ukształtowali obecny system szkolenia i egzaminowania, z czego jasno wynika, że odpowiada to ich profesjonalnej wiedzy i doświadczeniu. Z tego względu, w budowaniu struktury samorządu, chcemy uszanować jej historyczny kontekst. Uważamy, że wypracowany przez ponad 40 lat, sprawdzony w praktyce, model kształcenia, daje podstawę do sprawnego utworzenia stabilnej struktury samorządu zawodowego. Pozwala również zachować ciągłość procesów szkoleniowych, co jest szczególnie istotne przy tak ogromnym zapotrzebowaniu na psychoterapię oraz ciągłym niedoborze psychoterapeutów. **Certyfikaty psychoterapeuty na świecie, jak i w Polsce wydawane są przez stowarzyszenia krajowe, zrzeszone w międzynarodowych związkach tych stowarzyszeń. Zostało to uwzględnione w strukturze projektu oraz wyrażone w art. 47. Wprowadzenie modeli odbiegających od praktyki i doświadczeń niosłoby ze sobą nieuzasadnione i niepotrzebne ryzyko. Płynne wpisanie w projekt ustawy znanych już i sprawdzonych rozwiązań daje natomiast szansę na utrzymanie stabilności środowiska psychoterapeutów, a przede wszystkim, chroni osoby korzystające z psychoterapii przed zakłóceniem funkcjonowania zawodowego**

osób, które udzielają im pomocy. Chroni również utrzymanie merytorycznych standardów zawodowych, zgodnych ze standardami międzynarodowymi.

d. Formy wykonywania zawodu psychoterapeuty

Obecnie mamy do czynienia z dualizmem prawnym. Świadczenie usług psychoterapeutycznych w podmiocie leczniczym, w ramach udzielania świadczeń gwarantowanych, musi odbywać się na zasadach i w sposób określony w przepisach: ustawy z 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Nie ma natomiast żadnych wymogów prawnych, od których spełnienia zależy możliwość prowadzenia psychoterapii w ramach prywatnej działalności gospodarczej. W myśl obowiązujących przepisów świadczenie usług psychoterapeutycznych nie stanowi bowiem działalności regulowanej, której podjęcie wymagałoby spełnienia szczególnych warunków, określonych w odrębnych ustawach.

Tym istotniejsze jest uregulowanie zawodu psychoterapeuty.

Spełnianie wymogów i zasad proponowanych w ustawie, umożliwi psychoterapeucie wykonywanie zawodu w dwóch formach, w podmiocie leczniczym i poza podmiotem leczniczym.

Psychoterapeutów działających w celu realizacji świadczeń gwarantowanych, których udzielanie odbywa się na podstawie umowy zawartej pomiędzy danym podmiotem leczniczym a Narodowym Funduszem Zdrowia, należy uznać za osobę wykonującą zawód medyczny w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o działalności leczniczej. Jest to bowiem osoba uprawniona na podstawie odrębnych przepisów do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz osoba legitymująca się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny.

Jednocześnie, **wykonywanie psychoterapii poza podmiotem leczniczym**, ma zdecydowanie szerszy charakter niż leczenie zaburzeń psychicznych np. w celu ich profilaktyki, rozwoju osobowości, dla poprawienia jakości życia. Nie ma uzasadnienia, aby

status zawodu medycznego rozciągać na sektor prywatnych usług. Wymogi (w szczególności sanitarne, rejestracyjne bądź informatyczne) stosowane dla podmiotów leczniczych, byłyby znaczną uciążliwością dla podmiotów prywatnych, a czasem mogłyby w ogóle uniemożliwić prowadzenie praktyki indywidualnej, która stanowi większość rynku prywatnego. Należy zaznaczyć, że wymogi te w żaden sposób nie wpłynęłyby na podwyższenie jakości samej usługi, a znacząco ograniczyłyby dostępność psychoterapii, co w kontekście skali zapotrzebowania i braku możliwości zaspokojenia potrzeb ludności byłoby wysoce niekorzystne.

Zapisy ustawy doprowadzą do zapewnienia tej samej jakości usług i tych samych merytorycznych standardów dla podmiotów leczniczych jak i gabinetów prywatnych. Gwarantem będzie piecza samorządu zawodowego oraz obowiązki wynikające ze statusu zawodu zaufania publicznego.

e. Powołanie samorządu zawodowego

Spośród różnych dostępnych modeli samorządowych Grupa Robocza zdecydowała się na model najbardziej odpowiadający potrzebom środowiska psychoterapeutów – **model odrębnych podejść psychoterapeutycznych, z częścią wspólną w zakresie wymogów dotyczących szkolenia i ewaluacji.**

Zakłada on, że każdy przyszły psychoterapeuta musiałby spełnić wymogi „wspólne” dla wszystkich psychoterapeutów oraz wymogi „szczegółowe”, charakterystyczne dla wybranych podejść psychoterapeutycznych, realizowanych tak jak dotychczas, według zasad wypracowanych przez poszczególne stowarzyszenia zrzeszające psychoterapeutów. Występowanie wspólnych elementów i zasad pozwala zdefiniować psychoterapeutów jako osoby wykonujące jeden zawód. Jednocześnie nie ogranicza autonomii w zakresie treści i formy prowadzonych szkoleń, poza kwestią realizowania minimalnych wymagań programowych, ale zgodnie z teorią i praktyką danego podejścia. Szczegółowe argumenty w tym zakresie znajdują się w załączonym memorandum. **Każdy psychoterapeuta z prawem do wykonywania zawodu będzie miał wystarczające przygotowanie do prowadzenia psychoterapii jako świadczenia zdrowotnego wykonywanego w ramach podmiotu leczniczego.** Wymagania dotyczące szkolenia

zawarte są w rozdziale 4 projektu ustawy. Zawiera on również jednolite wymogi dotyczące procedury akredytacji dla wszystkich ośrodków egzaminacyjnych i podmiotów szkolących. Dodatkowo samorząd zabezpieczy standardy kształcenia oraz przygotowania wstępnego przed uzyskaniem tymczasowego prawa do wykonywania zawodu, dzięki wprowadzeniu wymogu szkolenia z podstaw psychologii i medycyny, w zakresie niezbędnym do stosowania psychoterapii (zaliczenie wymaganych przedmiotów w ramach wykształcenia bazowego zwalnia kandydata z obowiązku uzupełnienia określonych wstępnych elementów szkolenia). **Przed wpisem do Rejestru Psychoterapeutów Aplikantów osoba, której wykształcenie nie obejmowało odpowiednich zagadnień, będzie musiała zdać egzamin w samorządzie zawodowym z zakresu podstaw psychologii i medycyny.** Uważamy, że tylko taka weryfikacja daje możliwość sprawdzenia bazowej wiedzy wywodzącej się z innych, lecz pokrewnych dziedzin, mających zastosowanie w psychoterapii.

Wszystkie organy w samorządzie dobierane są według parytetu zapewniającego reprezentację wszystkich pięciu grup podejść i jednocześnie żadna grupa nie może zdominować innej. Została przy tym zapewniona możliwość wyrażenia głosu odrębnego do uchwały wyrażającej stanowisko samorządu w danej sprawie.

Należy podkreślić, że osoby z prawem wykonywania zawodu psychoterapeuty **będą posiadać szczegółową wiedzę w określonych podejściach, co różnicuje to środowisko w zakresie kompetencji do szkolenia, egzaminowania czy orzekania w sprawach dotyczących odpowiedzialności zawodowej. Stąd konieczność usankcjonowania tych różnic i funkcjonowania w organach samorządu osób reprezentujących poszczególne grupy podejść lub konkretne podejścia terapeutyczne.** Można to porównać do sytuacji, kiedy nie ma wątpliwości, że endokrynolog i chirurg wykonują zawód lekarza, ale trudno sobie wyobrazić, żeby chirurg dobrze wyszkolił, egzaminował czy oceniał endokrynologa.

W naszej ocenie istnieje szereg argumentów przemawiających za tym, że **model odrębnych podejść psychoterapeutycznych** jest właściwy dla tej grupy zawodowej, ponieważ:

- zapewnia spójną koordynację zawodu psychoterapeuty;

- zapewnia wspólne kryteria etyczne oraz zasady dotyczące części wspólnych dla poszczególnych modeli podejść psychoterapeutycznych. Jednocześnie w tym modelu możliwe jest uwzględnienie specyfiki i różnic pomiędzy poszczególnymi podejściami;
- odpowiednie ukształtowanie zasad wyboru przedstawicieli do samorządu może zapewnić właściwą reprezentację różnych podejść w kształtowaniu zasad wykonywania zawodu psychoterapeuty;
- cele te mogą zostać zrealizowane w ramach jednego samorządu, co oznacza większą przejrzystość z punktu widzenia osób korzystających z psychoterapii i innych odbiorców zewnętrznych;
- jest możliwy z punktu widzenia prawa, zaś w praktyce znane są podobne rozwiązania - np. samorząd lekarzy i lekarzy dentyków;
- pozwala sformułować postanowienia ustawy, która przez wiele lat będzie aktualna i będzie odpowiadała stanowi faktycznemu;
- tworzy system akredytacji, który zabezpiecza pieczę i nadzór samorządu, a także pozwala na elastyczne reagowanie na rozwój naukowy w psychoterapii i ewolucję szkoleń, bez konieczności zmiany ustawy;
- w zakresie regulacji dotyczących specyfiki szkolenia i wykonywania zawodu, sformułowany jest w sposób zwięzły i nie wymaga skomplikowanych przepisów;
- pozwala trzymać pieczę nad szkoleniem i nadawaniem prawa wykonywania zawodu dzięki systemowi kontroli podmiotów szkolących i ośrodków egzaminacyjnych w ramach działalności samorządu;
- egzaminowanie delegowane jest na podmioty, których członkami są jedynie członkowie samorządu - psychoterapeuci i psychoterapeuci aplikanci, a podmioty te są hierarchicznie niezależne od innych struktur;
- zapewnia jakość merytoryczną podejmowanych decyzji – Krajowa Rada Psychoterapeutów jest wspierana przez komisje ekspertów reprezentujących poszczególne podejścia psychoterapeutyczne;
- maksymalizuje wydolność i funkcjonalność samorządu, dzięki delegacji szkoleń i egzaminów do wyspecjalizowanych podmiotów;
- przy tak różnorodnym sposobie szkolenia psychoterapeutów zapewnia możliwość skupienia działań samorządu wokół jego głównych funkcji: pieczy nad zawodem,

ochronie osób korzystających z psychoterapii, monitorowaniu jakości szkolenia i wspieraniu rozwoju życia naukowego, reprezentacji przedstawicieli zawodu i sprawowaniu orzecznictwa w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej;

- poprzez reprezentację w organach samorządu dla wszystkich 5 grup podejść, zabezpiecza ich wpływ na kształtowanie zawodu psychoterapeuty;
- dzięki zasadzie parytetu uniemożliwia dominację którejkolwiek z grup podejść, co mogłoby być zakłócające dla funkcjonowania samorządu oraz rozwoju psychoterapii;
- chroni różnorodność szkolenia w psychoterapii i zapewnia autonomię podejść w obszarze szkolenia i egzaminowania

e. **Uregulowanie procesu odpowiedzialności zawodowej**

Utworzenie jednego samorządu pozwala na **złożenie skargi do Sądu Koleżeńskiego w danej Izbie**. Oznacza to, że osoba, która chce złożyć skargę na niewłaściwe postępowanie psychoterapeuty, uzyska skuteczną pomoc. Podczas postępowania dyscyplinarnego otrzyma wsparcie Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej. Rzecznik jest specjalistą w odpowiednim podejściu psychoterapeutycznym, co pozwala mu ocenić, jakie standardy zawodowe i etyczne mogły zostać naruszone.

Skład orzekający składa się z psychoterapeutów posiadających wiedzę i doświadczenie z uwzględnieniem znajomości standardów zawodowych i etycznych danego podejścia psychoterapeutycznego, umożliwiające rozstrzygnięcie konkretnej sprawy, zgłoszonej przez poszkodowanego. Listy psychoterapeutów, z których powoływany jest skład orzekający, prowadzone są według podejść psychoterapeutycznych.

Istnieje także możliwość podjęcia mediacji, co może zmniejszać stres osoby poszkodowanej, wywołany uczestnictwem w sprawie orzekania o odpowiedzialności zawodowej psychoterapeuty. W projekcie uwzględniono konieczność zabezpieczenia przed potencjalnym konfliktem interesów, a także procedury odwoławcze.

f. **Wprowadzenie dla wszystkich podejść wspólnych, dostępnych, jawnych rejestrów: psychoterapeutów, psychoterapeutów aplikantów, superwizorów, podmiotów szkolących, ośrodków egzaminacyjnych**

Projekt przewiduje prowadzenie przez jedną instytucję, samorząd zawodowy, rejestrów wspólnych dla wszystkich podejść, w których można sprawdzić uprawnienia psychoterapeuty lub akredytowanego podmiotu. Oznacza to, że osoba korzystająca z psychoterapii ma dostęp do zebranych w jednym miejscu i pewnych informacji o uprawnieniach osoby, z usług której chce skorzystać. Rejestry są jawne w zakresie sprawdzenia tożsamości osoby lub podmiotu, numeru i zakresu przyznanych praw oraz przynależności do określonego podejścia psychoterapeutycznego. W uzasadnionych przypadkach można również uzyskać informacje o ukaraniu psychoterapeuty lub psychoterapeuty aplikanta.

Dana Regionalna Rada Psychoterapeutów prowadzi rejestr:

- psychoterapeutów,
- psychoterapeutów aplikantów (osób będących w trakcie szkolenia, posiadających tymczasowe prawo wykonywania zawodu),
- superwizorów.

Krajowa Rada Psychoterapeutów prowadzi rejestr:

- podmiotów szkolących,
- ośrodków egzaminacyjnych.

Od decyzji o odmowie wpisu do rejestru prowadzonego przez daną Regionalną Radę Psychoterapeutów przysługuje odwołanie do Krajowej Rady Psychoterapeutów. Po decyzji o odmowie wpisu do rejestru prowadzonego przez Krajową Radę Psychoterapeutów, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, a następnie odwołanie do sądu administracyjnego.

Powyższy mechanizm uzupełniają przepisy określające zasady wpisu do Rejestru Psychoterapeutów, w tym określające wymóg szkolenia akredytowanego, uprawniającego do podejścia do egzaminu certyfikującego.

Wpis do rejestru psychoterapeutów aplikantów możliwy jest po spełnieniu kryteriów ustawowych, nie szybciej niż po drugim roku szkolenia akredytowanego. Dodatkowo przed wpisem do ww. rejestru konieczne jest zaliczenie modułów uzupełniających i egzaminu z

psychologii lub medycyny, jeżeli nabycie wiedzy w potrzebnym zakresie nie wynika z wykształcenia bazowego.

g. Uregulowanie i ustandaryzowanie procesu akredytacji podmiotów szkolących i ośrodków egzaminacyjnych

Akredytacja ośrodków egzaminacyjnych, a tym samym delegacja funkcji egzaminowania, jest możliwa jedynie wtedy, gdy:

- organizacja składa się z członków samorządu psychoterapeutów, posiadających prawo wykonywania zawodu;
- jest niezależna od możliwego wpływu osób niebędących psychoterapeutami np. w sytuacji różnych form zależności zawodowej takich jak stosunek pracy, podległość służbowa itd.;
- prowadzi działalność naukową w zakresie psychoterapii i dba o rozwój środowiska psychoterapeutów;
- jej celem statutowym jest rozwój w zakresie psychoterapii oraz dbałość o standardy zawodowe i etyczne podejścia psychoterapeutycznego, które reprezentuje;
- ma możliwość uformowania minimum 2 komisji egzaminacyjnych składających się z superwizorów w danym podejściu psychoterapeutycznym;
- daje rękojmię prawidłowego i niezależnego przeprowadzenia egzaminów;
- na mocy przepisów przejściowych organizacje, które obecnie certyfikują psychoterapeutów, zostaną uznane za ośrodki egzaminacyjne (są to stowarzyszenia psychoterapeutów, związki tych stowarzyszeń oraz Sekcje Naukowe Psychoterapii, których certyfikaty spełniają kryteria obowiązujących przepisów prawa w zakresie certyfikacji). Zapewnia to płynne przejście pod pieczę samorządu, ciągłość certyfikacji, a co za tym idzie, dopływ nowych, przygotowanych do pracy osób. Pozwala to również skorzystać z ponad 40-letniego doświadczenia organizacji, które jako jedyne posiadają zweryfikowane doświadczenie w szkoleniu, wyznaczaniu standardów i etyki oraz certyfikowaniu, a także zapobiega chaosowi, który mógłby powstać w wyniku zastosowania niesprawdzonych sposobów szkolenia i certyfikowania psychoterapeutów;

- ośrodek egzaminacyjny podlega akredytacji, procedurom kontroli i obowiązkowi sprawozdawczości wobec samorządu zawodowego psychoterapeutów;
- gdyby tymczasowo akredytowanie Ośrodka Egzaminacyjnego w którymś z podejść nie było możliwe, zabezpieczono możliwość utworzenia komisji egzaminacyjnej w ramach samorządu do czasu akredytacji danego Ośrodka Egzaminacyjnego; przepisy o Ośrodkach Egzaminacyjnych stosuje się do komisji egzaminacyjnych odpowiednio.

Akredytacja podmiotu szkolącego jest możliwa, jeżeli:

- podmiot zabezpieczył kadre szkolącą, składającą się z psychoterapeutów i superwizorów związanych z danym podejściem psychoterapeutycznym, w zakresie którego będzie prowadzić szkolenia;
- może wyłonić minimum 3-osobową radę programową, w ramach której zostaje określony kierownik lub kierownicy szkolenia;
- liczebność i przygotowanie kadry jest wystarczające, aby dać rękojmię prawidłowego przeprowadzenia szkolenia spełniającego kryteria ustawy;
- posiada system naboru, weryfikacji, szkolenia, odpowiadający przepisom ustawy o zawodzie psychoterapeuty;
- monitoruje rozwój uczestnika szkolenia, a następnie psychoterapeuty aplikanta i prowadzi w tym zakresie stosowną dokumentację;
- posiada system monitorowania kształcenia;
- posiada warunki lokalowe do prawidłowego prowadzenia szkolenia;
- podmiot szkolący podlega akredytacji, procedurom kontroli i obowiązkowi sprawozdawczości wobec samorządu zawodowego psychoterapeutów.

Prowadzenie szkoleń wymagających akredytacji bez uzyskania zezwolenia Krajowej Rady Psychoterapeutów zagrożone jest karą administracyjną (w wysokości około 50.000 zł).

Decyzja o akredytacji podejmowana jest przez Krajową Radę Psychoterapeutów, na zasadzie zezwolenia – **spełnienie wymagań ustawowych oznacza konieczność wydania akredytacji**. Krajowa Rada Psychoterapeutów ma prawo do kontroli

akredytowanych podmiotów, na zasadach określonych w ustawie. Zakres merytorycznej poprawności wniosku badany jest przez komisję ekspertów, wyłonionych spośród specjalistów o odpowiedniej wiedzy i doświadczeniu, rekomendowanych przez określone podejście psychoterapeutyczne. **Uzyskanie pozytywnej opinii komisji ekspertów jest jednym z wymogów formalnych potrzebnych do uzyskania akredytacji. Zabezpieczono okoliczności związane z potencjalnym konfliktem interesów, poprzez możliwość wyłączenia członków Komisja na zasadach analogicznych jak wyłączenie sędziów ze składu orzekającego.**

h. Dostęp do zawodu

Status psychoterapeuty i prawo wykonywania zawodu powstaje z chwilą wpisania do Rejestru Psychoterapeutów, którego dokonuje Regionalna Rada Psychoterapeutów, właściwa ze względu na planowane miejsce wykonywania zawodu, na wniosek zainteresowanej osoby. Podstawą wpisu jest spełnienie określonych wymogów wskazanych w ustawie oraz zdanie egzaminu certyfikującego.

Z uwagi na to, że zawód psychoterapeuty może być wykonywany w ramach pięciu grup modeli teoretycznych i standardów zawodowych, w zależności od stosowanego przez psychoterapeutę podejścia psychoterapeutycznego, szczegółowe wymogi dot. ścieżki kształcenia oraz zakresu egzaminu certyfikującego będą się różniły. Należy jednak podkreślić, że pomimo ewentualnych różnic znajdują one swoje uzasadnienie w samej treści art. 17 ust. 1 Konstytucji. Sprawowanie bowiem pieczy, do której powołany zostaje samorząd zawodowy przez ustawodawcę musi odbywać się „*w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony*”. Zawód psychoterapeuty spełnia wszystkie przesłanki do uznania go za zawód zaufania publicznego, posiada on szczególną wartość dla społeczeństwa i jest związany z istotnymi dla niego wartościami, takimi jak m.in. zdrowie. **Aby więc zapewnić obywatelom dostęp do wykwalifikowanych specjalistów, konieczne wydaje się zróżnicowanie zasad kształcenia oraz egzaminowania osób stosujących różne podejścia psychoterapeutyczne. Każde z nich bowiem powinno być oceniane przez inny pryzmat na podstawie odrębnie określonych zasad. Należy podkreślić, że wskazane rozróżnienie nie stoi w sprzeczności z innymi przepisami powszechnie obowiązującymi, w tym w szczególności z przepisami Konstytucji RP.**

Podstawową normą konstytucyjną jest równość wobec prawa wyrażona w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. I tak niezmiennie od lat Trybunał Konstytucyjny postrzega ją jako zasadę, która „*polega na tym, że wszystkie podmioty prawa (adresaci norm prawnych), charakteryzujące się daną cechą istotną (relewantną) w równym stopniu, mają być traktowane równo. A więc według jednakowej miary, bez różnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących*” (wyrok TK z dnia 9 marca 1988 r., U 7/87). Wskazana „definicja” choć wydana na kanwie dawno już nieobowiązującego stanu prawnego pozostaje aktualna do dziś i nadal stanowi podstawę orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego.

Zasady równości, o której mowa powyżej, nie należy przy tym utożsamiać z „zasadą absolutną i niedopuszczającą żadnych wyjątków. Ewentualne odstępstwa od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych muszą jednak zawsze mieć podstawę w odpowiednio przekonujących argumentach” (wyrok TK z dnia , K 1/09). W orzecznictwie wypracowano podejście, zgodnie z którym wyjątki od zasady wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, muszą mieć przede wszystkim charakter relewantny, powinny być proporcjonalne oraz muszą pozostawać w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych (por. wyrok TK z dnia 23 października 1995 r., K 4/95). Kluczową kwestią pozostaje także rozstrzygnięcie „cechy istotnej”, w świetle której badana jest kwestia, czy podmioty podobne są traktowane podobnie przez przepisy prawa.

W związku z powyższym, na gruncie niniejszej ustawy, mając na względzie odrębność poszczególnych grup podejść terapeutycznych w zakresie m.in. podstaw teoretycznych, paradygmatu, a także metod i technik, które mają w niej zastosowanie, uzasadnione wydaje się zróżnicowanie sytuacji dostępu do zawodu w zależności od wykorzystywanego przez daną osobę podejścia. **Nie narusza to także art. 65 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż zasada wolności wyboru i wykonywania zawodu nie jest - tak samo jak zasada równości - zasadą absolutną.**

Powyższe było rozpatrywane w orzecznictwie oraz doktrynie, z której wynika, że do naruszenia postanowień Konstytucji RP nie dochodzi w momencie, w którym „*istnieje zatem merytoryczne (przyczynowo-skutkowe) powiązanie między zasadami przeprowadzania konkursu, selekcyjnego potencjalnych aplikantów*

(kandydatów na aplikantów) a możliwością zrealizowania przez nich konstytucyjnej wolności wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy (ten ostatnio wymieniony wybór miejsca pracy może być naruszony w związku z wpisem lub odmową wpisu na listę uprawnionych do wykonywania zawodu w konkretnym okręgu izby lub rady samorządu zawodowego)” (M. Safjan, L. Bosek (red.), *Konstytucja RP. Tom I. Komentarz do art. 1–86*, Warszawa 2016, komentarz do art. 17, teza 84). Wnioski wynikające z ww. fragmentu pozostają aktualne w świetle niniejszej ustawy o psychoterapeutach i wskazują na możliwość zróżnicowania sposobu kształcenia oraz egzaminowania osób wykorzystujących różne podejścia psychoterapeutyczne.

i. **Zachowanie różnorodności i odrębności w celu utrzymania wysokiej jakości kształcenia psychoterapeutów**

Konieczne jest zabezpieczenie maksymalnego wyspecjalizowania oraz utrzymania jakości i różnorodności szkolenia, poprzez **ustalenie procedur, które gwarantują, że psychoterapeuta ma prawo do kształcenia, egzaminowania i bycia sądzonym w podejściu psychoterapeutycznym, które reprezentuje**. Takie prawo stanowi ochronę przed błędną oceną postępowania psychoterapeuty np. w postępowaniu dyscyplinarnym. **To, co w jednym podejściu psychoterapeutycznym może być poprawnie stosowaną procedurą np. praca z ciałem czy zaproszenie na spotkanie członka rodziny, w innym podejściu będzie znaczącym naruszeniem standardów zawodowych i etycznych. Jedynie wykształceni w danym podejściu specjaliści mogą prawidłowo ocenić konkretną sytuację.** Biorąc pod uwagę, że kara dyscyplinarna może wiązać się nawet z odebraniem prawa do wykonywania zawodu, zapewnienie zasad prawidłowej merytorycznej i transparentnej oceny jest niezbędne, podobnie jak zagwarantowanie niezawisłości dla sędziego sądu koleżeńskiego.

Struktura administracyjna samorządu jest maksymalnie uproszczona, dzięki uwzględnieniu podziału na 5 grup podejść lub, jeśli to konieczne dla merytorycznej poprawności, poszczególnych podgrup - na dzień dzisiejszy 8 konkretnych podejść.

Merytoryczne zróżnicowanie związane ze szkoleniem i egzaminowaniem jest realizowane w ramach delegowania tych funkcji na podmioty zewnętrzne. Pozwala to zachować

dotychczasową jakość kształcenia wynikającą z praktyki i wyspecjalizowania. Jest również niezbędne, gdyż próba odzwierciedlenia jakości merytorycznej w ramach jednego podmiotu byłaby wysoce utrudniona - w Polsce jest ponad 100 szkół psychoterapii, a na świecie ponad 400.

Szkolenie musi obejmować minimum 1200 h części teoretycznej, superwizji, doświadczenia własnego lub psychoterapii własnej oraz stażu. **Szczegóły szkolenia i egzaminowania opisane są w ustawie w rozdziale o szkoleniu psychoterapeuty. Przepisy tego rozdziału zostały opracowane ze szczególną uwagą członków Grupy Roboczej. Wszystkie zapisy zostały zweryfikowane pod kątem utrzymania wysokich standardów szkolenia, a jednocześnie sformułowane tak, aby uwzględniały różnorodność szkolenia psychoterapeutów. Jeżeli pojawi się propozycja modyfikowania niektórych zapisów, apelujemy o dokonywanie tego w porozumieniu z przedstawicielami środowiska, gdyż nawet drobna zmiana może odbiegać od stosowanych w praktyce rozwiązań.** W trakcie pracy nad projektem środowisko psychoterapeutyczne badało na bieżąco możliwość wdrożenia projektowanych przepisów. Tym samym Stowarzyszenia i szkoły psychoterapeutów są w dużej mierze gotowe do postępowania zgodnie z proponowanymi rozwiązaniami. **Projekt uwzględnia również praktyki stosowane w Polskim Towarzystwie Terapii Poznawczej i Behawioralnej, które - zanim wycofało się z gremium obecnie 41 stowarzyszeń pracujących nad treścią proponowanej ustawy - wyartykułowało swoje oczekiwania.** W grupie pracują również przedstawiciele środowiska poznawczo-behawioralnego, reprezentujący inne stowarzyszenia i jednocześnie będący członkami PTTPB. W związku z tym wdrożenie ustawy również dla stowarzyszenia, które nie przygotowało obecnej propozycji powinno być zgodne z obecnymi praktykami i chroni potrzeby tej części środowiska. Przykładem takiego dostosowania jest wymóg 100 h własnej terapii lub doświadczenia własnego dla osób z grupy poznawczej i (lub) behawioralnej, podczas gdy pozostałe grupy podejść przyjęły minimum 250 h terapii własnej lub doświadczenia własnego.

j. **Wykształcenie bazowe psychoterapeutów**

Różnorodność w obrębie zawodu psychoterapeuty dotyczy również wykształcenia bazowego. **Zadaniem samorządu będzie wyrównanie bazowej wiedzy z zakresu**

psychologii i medycyny stosowanych w psychoterapii oraz zweryfikowanie jej jednolitym egzaminem przeprowadzonym przez samorząd. Na wybór takiego rozwiązania składa się wiele merytorycznych argumentów. **Na 140 uczelni, na których powstał kierunek psychologia, ponad 90 ma negatywną opinię Państwowej Komisji Akredytacyjnej i mimo tego dalej kształcą w zawodzie psychologa.** Oznacza to, że w przeciągu kilku lat tytuł magistra psychologii uzyskają tysiące osób bez przygotowania klinicznego. **Nie ma żadnego wykształcenia bazowego, które dawałoby kompleksowe przygotowanie do podjęcia szkolenia w zakresie psychoterapii.** Np. tytuł lekarza nie niesie za sobą przygotowania w obrębie psychologii, a tym samym różnicowanie wg konkretnych typów wykształceń nie ma merytorycznych podstaw. Wykształcenie chirurga nie jest lepszym wykształceniem bazowym niż fizjoterapeuty. Z drugiej strony podstawowym narzędziem pracy psychoterapeuty jest osobowość, której studia nie weryfikują. Badania naukowe pokazują, że jest to kluczowy czynnik warunkujący skuteczność psychoterapii. Osobowość kształtowana jest poprzez predyspozycje osobiste oraz dzięki wymogowi psychoterapii lub zdobywania doświadczenia własnego, pozwalającego na wypracowanie kompetencji rozpoznawania własnych procesów psychicznych, zdolności do oddzielania ich od procesów psychicznych pacjenta i rozpoznania interakcji pomiędzy psychoterapeutą i pacjentem.

Projekt odzwierciedla stan faktyczny - dobór osób z konkretnym wykształceniem bazowym powinien wynikać z procesu wykształcenia odpowiednich cech i umiejętności kandydata podczas studiów, a wyrównanie braków powinno być zadaniem samorządu. Należy też zauważyć, że **w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości, w niedługim czasie mogą powstać kierunki bardzo dobrze przygotowujące do tego zawodu, które na dzień dzisiejszy nie istnieją.** Do kierunków niedawno powstałych i bardzo wartościowych merytorycznie dla kandydata na psychoterapeutę należą kognitywistyka i studia z psychoterapii. Wiele osób obecnie wybiera studia międzywydziałowe, które także mogą stanowić wartościową podstawę wykształcenia psychoterapeuty.

W związku z powyższym wykształcenie bazowe powinno przygotowywać do zdobycia wiedzy i umiejętności w jednym lub kilku poniższych zakresach:

- zdolności do pogłębionego i krytycznego rozumienia zagadnień związanych z emocjonalną, psychologiczną, relacyjną i społeczną aktywnością człowieka,

- zapoznawania się z aspektami dotyczącymi zdrowia i medycyny, w tym uzyskiwania znajomości psychopatologii
- rozwijania wrażliwość i wnikliwość na subtelne stany emocjonalne,
- rozwijania zdolności do krytycznego analizowania treści w dziedzinie nauk humanistycznych lub społecznych,
- rozwijania zdolności do wykonania bądź rozumienia kultury i sztuki, co ma zastosowanie m.in. w arteterapii.

Ewentualne zawężanie **wykształcenia bazowego**, powinno obejmować **dziedziny wiedzy, które zajmują się wiedzą o człowieku, a nie pojedyncze rodzaje wykształcenia**. Najczęściej psychoterapeuci wywodzą się z kierunków w obrębie następujących dziedzin:

- **Humanistycznej i społecznej**
- **Medycznej i nauk o zdrowiu**
- **Nauk o rodzinie**
- **Sztuki**
- **dyscypliny - teologia,**

w rozumieniu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 11 października 2022 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych i takie dziedziny zostały zaproponowane w projekcie.

Biorąc pod uwagę, że proponowana ustawa ma regulować nie tylko obszar związany z podmiotami leczniczymi, ale cały rynek psychoterapii, konieczna jest duża uważności w określaniu wykształcenia bazowego psychoterapeutów. Dotychczasowa praktyka, kształtowana przez kilkadziesiąt lat, przyniosła rozwój psychoterapii w wielu różnorodnych obszarach, a psychoterapeutami zostawały osoby z różnorodnym wykształceniem bazowym. Wśród osób, które znacząco przyczyniły się do rozwoju psychoterapii, powołania największych stowarzyszeń psychoterapeutycznych, stworzenia liczących się oddziałów leczących osoby z zaburzeniami psychicznymi są socjologowie, filolodzy, filozofowie, prawnicy, teolodzy, farmaceuci itd. **Przypadkowe zawężenie wykształceń bazowych może sparaliżować pracę wielu ośrodków, których praca oparta jest na**

specjalistach z wykształceniem bazowym innym niż psychologia czy medycyna. Przykładem takich miejsc są szkoły, świetlice socjoterapeutyczne, ośrodki wychowawcze, ośrodki kuratorskie, stowarzyszenia, fundacje, czy poradnie specjalistyczne prowadzone przez psychoterapeutów teologów. Według rocznika statystycznego kościoła, dane z 2021: <https://www.iskk.pl/badania/roczniki-statystyczne/374-annuarium-stafscum-ecclesiae-in-polonia-dane-za-rok-2021>, Kościół prowadzi **121 poradni specjalistycznych**, których nie należy mylić z poradniami życia rodzinnego, czy duszpasterskimi. W nich pracują psychoterapuci, których **w roku 2021 było 875, a beneficjentów ponad 34 tysiące**. Specjaliści z wykształceniem bazowym teologicznym (obejmującym przedmioty z filozofii, psychologii i pedagogiki) pracują także poza poradniami prowadzonymi przez Kościół. Dla porównania 1 psychoterapeuta z wykształceniem socjologicznym na oddziale leczenia zaburzeń osobowości (pobyt pacjenta trwa 6 miesięcy), w ciągu roku prowadzi terapię ok. 70 osób. Odrębną grupą są arteterapeuci, których przygotowanie obejmujące dziedziny sztuki trudne do uzupełnienia w innych formach. Przytoczone przykłady wskazują na różnorodność stosowania psychoterapii zarówno w zakresie techniki, odbiorców oraz miejsc praktykowania, w ramach których niesiona jest pomocy osobom cierpiącym emocjonalnie, relacyjnie, społecznie lub zdiagnozowanym pod kątem zaburzeń psychicznych.

Biorąc powyższe pod uwagę, uważamy, że jedyne bezpieczne i odpowiadające zmieniającej się rzeczywistości zawężenie wykształcenia bazowego możliwe jest poprzez wyszczególnienie dziedzin naukowych a nie poszczególnych tytułów magisterskich.

k. **Naukowe podstawy podejść psychoterapeutycznych wymienionych w proponowanej ustawie**

Projekt zgodnie z dotychczasową praktyką i potwierdzoną naukowo skutecznością wprowadza następujące grupy podejść:

- **Humanistyczno-doświadczeniowe**
- **Integracyjne oraz wielomodalnościowe**
- **Poznawcze i (lub) behawioralne**

- **Psychoanalityczne oraz psychodynamiczne**
- **Systemowe**

Rodzaje psychoterapii wg grup podejść psychoterapeutycznych

- Terapeuci psychodynamiczni i psychoanalityczni – specjalizują się w pracy z głębokimi zaburzeniami osobowości, zaburzeniami więzi czy trudnościami w relacjach międzyludzkich.
- Terapeuci systemowi – specjalizują się w pracy z systemami relacyjnymi, w tym z osobami indywidualnymi, parami/związkami i rodzinami. Pracują krótkoterminowo i długoterminowo z uwzględnieniem znaczenia kontekstu kulturowego, społecznego i językowego.
- Terapeuci integracyjni – łączą różne nurty psychoterapii poprzez ich integrowanie lub dostosowywanie metody pracy do specyfiki osoby korzystającej z psychoterapii, część z nich specjalizuje się terapii traumy lub łączy podejście humanistyczne i poznawcze.
- Terapeuci wielomodalnościowi – są przygotowani do pracy w zespołach o złożonym składzie, co jest przydatne, np. w warunkach oddziałów stacjonarnych lub dziennych psychoterapeutycznych, wiele z tych osób ma certyfikaty sekcji psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego lub Psychologicznego.
- Terapeuci poznawczy i behawioralni – skupiają się na skutecznym leczeniu objawowym, dążąc do efektywnych metod stosowanych w relatywnie krótkim czasie. Dzielią się na dwa główne nurty – terapię drugiej fali skupioną na stosowaniu zbadanych naukowo metod w odniesieniu do konkretnych zaburzeń psychicznych lub objawów, oraz terapii trzeciej fali, zbliżającej się w podejściu teoretycznym do innych nurtów, uwzględniających aspekty relacyjne, humanistyczne, filozoficzne i egzystencjalne, w celu zwiększenia skuteczności w leczeniu zaburzeń osobowości.
- Terapeuci humanistyczno-doświadczeniowi – stosują metody oparte o relację terapeutyczną i bezpośrednie doświadczenie, co ma zastosowanie w wypadku trudności relacyjnych, w zaburzeniach pourazowych, sytuacjach kryzysowych lub

egzystencjalnych, jak doświadczenie ciężkiej choroby somatycznej lub utraty bliskiej osoby. Wspierają rozwój osobowości.

Jeden i ten sam pacjent może równolegle potrzebować psychoterapii indywidualnej i rodzinnej lub par. Może też na różnych etapach leczenia potrzebować terapii krótkoterminowej nastawionej na usunięcie objawów a na innym etapie terapii długoterminowej, wglądowej zajmującej się całościowo strukturą osobowości.

Oświadczenia stowarzyszeń, o których mowa w art. 175.

Niżej wymienione stowarzyszenia, złożyły oświadczenia dotyczące spełniania kryteriów art. 5 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Lista została uporządkowana wg. deklaracji przynależności do podejścia psychoterapeutycznego stowarzyszeń oświadczających. Wyjątkiem jest Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Behawioralnej które zostało wymienione, mimo braku oświadczenia, gdyż jest uznanym w środowisku stowarzyszeniem, które wg wiedzy ogólnej reprezentuje oba podejścia w grupie podejść poznawczo - behawioralnej. PTPP jak i inne stowarzyszenia, które nie zostały ujęte mają możliwość złożenia oświadczeń i niezbędnych dokumentów do Komitetu organizacyjnego. Oświadczenia będą weryfikowane przez Komisje ekspertów, utworzone zgodnie z zasadami art. 94 niniejszej ustawy, na okoliczność zgodności stanu faktycznego z deklarowanym. Komisje te sporządzą wytyczne dla Ośrodków egzaminacyjnych służące pełnemu dostosowaniu się tych podmiotów do wymogów niniejszej ustawy. Praca ekspertów będzie miała również na celu zatwierdzenie deklarowanego przez Ośrodek egzaminacyjny przyporządkowania do określonego podejścia psychoterapeutycznego lub skorygowania go, jeśli zajdzie taka potrzeba. Obecnie żadna instytucja ani organ nie jest umocowany prawnie do przeprowadzenia takiej weryfikacji. Prace Komisji powinny zakończyć się około 3 miesięcy od opublikowania ustawy i zatwierdzić wyjściową strukturę samorządu, która pozwoli na rozpisanie pierwszych wyborów do regionalnych i krajowych zjazdów psychoterapeutów.

Lista stowarzyszeń wg złożonych oświadczeń:

1. Grupa Podejść Integracyjnych oraz Wielomodalnościowych

1) Podejście Integracyjne

- a) Polskie Stowarzyszenie Rozwoju Psychoterapii

- b) Polskie Stowarzyszenie Psychoterapii Tańcem i Ruchem
- c) Polskie Stowarzyszenie Psychoterapii Integracyjnej
- d) Polskie Towarzystwo Analizy Transakcyjnej
- e) Sekcja Naukowa Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
- f) Sekcja Naukowa Terapii Rodzin Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
- g) Sekcja Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychologicznego
- h) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Integratywnej
- i) Stowarzyszenie Od-Do
- j) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Integratywnej i Systemowej
- k) Polskie Towarzystwo Integracyjnej Psychoterapii Doświadczeniowej i Edukacji Społecznej Stowarzyszenia Intra
- l) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Gestalt
- m) Stowarzyszenie Psychologów Chrześcijańskich
- n) Polska Rada Psychoterapii

2) Podejście Wielomodalnościowe

- a) Polskie Towarzystwo Terapii EMDR
- b) Sekcja Naukowa Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
- c) Sekcja Naukowa Terapii Rodzin Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
- d) Sekcja Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychologicznego
- e) Polska Federacja Psychoterapii
- f) Polskie Towarzystwo Integracyjnej Psychoterapii Doświadczeniowej i Edukacji Społecznej Stowarzyszenia Intra
- g) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Gestalt
- h) Stowarzyszenie Psychologów Chrześcijańskich
- i) Polska Rada Psychoterapii

2. Grupa Podejść Poznawczych lub Behawioralnych

1) Poznawcze i behawioralne II fali

- a) Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Behawioralnej
- b) Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Schematu
- c) Polska Rada Psychoterapii

2) Poznawcze lub behawioralne III fali

- a) Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Schematu

- b) Association for Contextual Behavioral Science ACBS Polska
- c) Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Behawioralnej
- d) Polska Rada Psychoterapii

3. Grupa Podejść Humanistyczno-doświadczeniowych

1) Podejście Humanistyczno-doświadczeniowe

- a) Sekcja Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychologicznego
- b) Polskie Towarzystwo Psychologii Procesu
- c) Polskie Stowarzyszenie Psychoterapeutów i Praktyków Psychologii Procesu
- d) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Gestalt
- e) Polskie Towarzystwo Integracyjnej Psychoterapii Doświadczeniowej i Edukacji Społecznej Stowarzyszenia Intra
- f) Polskie Stowarzyszenie Neuro-Lingwistycznej Psychoterapii
- g) Polskie Stowarzyszenie Analizy Bioenergetycznej
- h) Polski Instytut Psychodramy
- i) Polska Rada Psychoterapii

4. Grupa Podejść Psychodynamicznych oraz Psychoanalitycznych

1) Podejście Psychodynamiczne

- a) Instytut Studiów Psychoanalitycznych im. Hanny Segal
- b) Sekcja Naukowa Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
- c) Sekcja Naukowa Terapii Rodzin Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
- d) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Psychodynamicznej
- e) Polskie Towarzystwo Psychotraumatologii
- f) Sekcja psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychologii Klinicznej
- g) Stowarzyszenie Psychologów Chrześcijańskich
- h) Polska Rada Psychoterapii

2) Podejście Psychoanalityczne

- a) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Psychoanalitycznej
- b) Polskie Towarzystwo Psychoanalityczne
- c) Instytut Psychoanalizy i Psychoterapii
- d) Instytut Studiów Psychoanalitycznych im. Hanny Segal
- e) Instytut Analizy Grupowej „Rasztów”

- f) Polskie Towarzystwo Psychoanalizy Jungowskiej
- g) Polskie Stowarzyszenie Psychoanalityków Jungowskich
- h) Polskie Towarzystwo Psychologii Analitycznej
- i) Stowarzyszenie Analityków Jungowskich
- j) New Lacanian School
- k) Polska Federacja Psychotraumatologii
- l) Polskie Towarzystwo Psychotraumatologii
- m) Polska Rada Psychoterapii

5. Grupa Podejść Systemowych

1) Podejście Systemowe

- a) Wielkopolskie Towarzystwo Terapii Systemowej
- b) Sekcja Naukowa Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
- c) Sekcja Naukowa Terapii Rodzin Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
- d) Polskie Stowarzyszenie Terapeutów Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach
- e) Polskie Towarzystwo Psychoterapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniu
- f) Polska Rada Psychoterapii

Oświadczenia mają na celu wyłonienie stowarzyszeń, które tworzą obecną strukturę środowiska psychoterapeutycznego z wstępnym podziałem wg podejść psychoterapeutycznych i które wg ich deklaracji, certyfikują zgodnie z obowiązującymi przepisami. Umożliwia to rozpoczęcie procedury weryfikacyjnej w Komitecie organizacyjnym i płynne przejście od stanu obecnego do ukonstytuowania struktury samorządu.

Ocena skuteczności procesu psychoterapii oraz wskaźników efektywności psychoterapii

Poniższy tekst zawiera podsumowanie dotyczące aktualnie przyjętych kryteriów oceny skuteczności procesu psychoterapii oraz wskaźników efektywności psychoterapii. Ponadto przedstawiono wyniki badań opartych na przeglądach systematycznych

i metaanalizach, wskazujące na efektywność w zakresie psychoterapii psychodynamicznej/psychoanalitycznej, poznawczo-behawioralnej, systemowej, humanistyczno- doświadczeniowej oraz integracyjnej a co za tym idzie wielomodalnościowej.

Jednym z elementów oceny skuteczności psychoterapii jest randomizowane kontrolowane badanie kliniczne (RCT) (Lilienfeld i in., 2018). Charakterystycznym elementem tego modelu badawczego jest ścisła selekcja osób badanych oraz randomizacja - losowy przydział pacjentów do grupy eksperymentalnej (w której pacjenci leczeni są terapią, której skuteczność badacze chcą ocenić) i grupy kontrolnej (w której, na przykład, pacjenci oczekują na leczenie lub są leczeni inną terapią o wcześniej ustalonej skuteczności). Ponieważ na początku badania pacjenci doświadczają „tych samych trudności” (definiowanych diagnozą nozologiczną), a ich sposób leczenia jest „losowy”, po zakończeniu leczenia wszystkie różnice w nasileniu trudności (które są przedmiotem pomiaru) pomiędzy pacjentami z dwóch grup interpretuje się jako wynik różnic w sposobie leczenia. Krytyka tego modelu dotyczy skupienia się przede wszystkim na poprawie objawów (zgodnie z diagnozą nozologiczną) przy jednoczesnym zaniedbaniu funkcjonowania psychospołecznego, jak również współwystępowania różnych zaburzeń (np. depresyjnych z zaburzeniami osobowości) co daje ograniczoną możliwość uogólnienia wyników tych badań (Leichsenring i in., 2024)

Badania RCT były uznawane za najważniejsze źródło “dowodów” skuteczności psychoterapii, a ich wyniki były i są uwzględniane w trakcie tworzenia list terapii wspartych empirycznie (Task Force, 1995; Tolin i in., 2015; zob. też: Rakowska, 2011, 2021) i formułowania rekomendacji dla stosowania interwencji psychologicznych (WHO, 2024). Model RCT stał się jednak przedmiotem licznych kontrowersji i głosów krytycznych (zob. np. Carey i Sfler, 2016; Shean, 2014; Shedler, 2018; Żechowski, 2009). Przede wszystkim, wskazywano na fakt, że RCT pozwala wykazywać skuteczność eksperymentalną (efficacy), ale nie daje informacji o skuteczności klinicznej (effectiveness), tym samym wyniki badań RCT nie są informatywne dla psychoterapeutów w ich codziennej pracy klinicznej (Cierpiątkowska, 2003; Żechowski, 2009, Leichsenring i in., 2023).

Współcześnie zmienia się podejście do oceny skuteczności procesu psychoterapii. Zgodnie z definicją APA, praktyka psychologiczna oparta na dowodach (evidence-based practice in psychology) polega na „integracji najlepszych dostępnych badań z wiedzą kliniczną w kontekście cech, środowiska kulturowego i preferencji pacjenta” (APA, 2006, s. 273, pogrubienie MSz). Warto podkreślić, że – zgodnie ze stanowiskiem APA - różne pytania badawcze wymagają różnych metodologii badawczych. Tym samym, źródłem dowodów mogą być - nie tylko badania RCT - ale bardzo różne badania, w tym badania jakościowe, badania dotyczące procesualnych uwarunkowań efektów terapii (tzw. process- outcome studies) czy badania naturalistyczne itd. (APA, 2006, s. 274). Oprócz modelu badawczego, które miałyby służyć ocenie skuteczności psychoterapii, istotnym przedmiotem dyskusji jest to, co powinno być przedmiotem pomiaru (Cierpiałkowska, 2003).

Aktualnie preferowany model oceny skuteczności psychoterapii uwzględniającej różne wskaźniki zmiany wymaga skupienia się na:

- a. systematycznych (ilościowych) przeglądach (metaanalizach), a nie na pojedynczych badaniach,**
- b. jakości badań,**
- c. znaczeniu klinicznym oprócz istotności statystycznej,**
- d. długoterminowych efektach, poza krótkoterminową skutecznością,**
- e. poprawie nie tylko w obrębie objawów, ale także innych wskaźników związanych zarówno z funkcjonowaniem społecznym, jak i zdrowiem psychicznym oraz fizycznym,**
- f. uogólnieniu wyników na konteksty inne niż badawczy,**
- g. zmniejszeniu wagi diagnozy kategoryjnej na rzecz podejścia dymensjonalnego do zaburzeń psychicznych i ich współwystępowania (ICD-11, DSM-5),**
- h. mechanizmach zmiany w psychoterapii**

Bibliografia:

- APA Presidential Task Force on Evidence-Based Practice (2006). Evidence-based practice in psychology. *The American Psychologist*, 61(4), 271-285.
- Carey, T. A. i Sfler, W. B. (2016). Some problems with randomized controlled trials and some viable alternatives. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 23(1), 87-95.
- Chambless, D. L., Baker, M. J., Baucom, D. H., Beutler, L. E., Calhoun, K. S., Crits-Christoph, P. i Woody, S. R. (1998). Update on empirically validated therapies, II. *The Clinical Psychologist*, 51, 3-16.
- Cierpiątkowska, L. (2003). Szanse i pułapki badań naukowych nad efektywnością psychoterapii. W: M. Fajkowska-Stanik, K. Drat-Ruszczak, M. Marszał-Wiśniewska (red.), *Pułapki metodologiczne w badaniach empirycznych z zakresu psychologii klinicznej* (s. 183-198). Warszawa, Wydawnictwo Academia Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej, Warszawa.
- Leichsenring, F., Abbass, A., Heim, N., Keefe, J. R., Kisely, S., Luyten, P., ... & Steinert, C. (2023). The status of psychodynamic psychotherapy as an empirically supported treatment for common mental disorders – an umbrella review based on updated criteria. *World Psychiatry*, 22(2), 286-304.
- Leichsenring, F., Leweke, F., Klein, S., & Steinert, C. (2015). The empirical status of psychodynamic psychotherapy – an update: Bambi's alive and kicking. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 84(3), 129-148.
- Leichsenring, F., Luyten, P., Hilsenroth, M. J., Abbass, A., Barber, J. P., Keefe, J. R., ... & Steinert, C. (2015). Psychodynamic therapy meets evidence-based medicine: a systematic review using updated criteria. *The Lancet Psychiatry*, 2(7), 648-660.
- Lilienfeld, S. O., McKay, D. i Hollon, S. D. (2018). Why randomised controlled trials of psychological treatments are still essential. *The Lancet Psychiatry*, 5(7), 536-538.
- Midgley, N., Morfmer, R., Cirasola, A., Batra, P., & Kennedy, E. (2021). The evidence-base for psychodynamic psychotherapy with children and adolescents: A narrative synthesis. *Frontiers in Psychology*, 12, 662671.
- Rakowska, J. (2011). Użyteczność kliniczna interwencji psychoterapeutycznych wspartych empirycznie. *Roczniki Psychologiczne*, 14(1), 7-22.
- Rakowska, J. (2021). Skuteczność zapobiegania zaburzeniom psychicznym i ich leczenia: wnioski z badań dla praktyki klinicznej. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

Shean, G. (2014). Limitations of randomized control designs in psychotherapy research. *Advances in Psychiatry*. Article ID 561452.

Shedler, J. (2018). Where Is the Evidence for “Evidence-Based” Therapy? *Psychiatric Clinics of North America*, 41(2), 319-329.

Task Force on Promotion and Dissemination of Psychological Procedures (1995).

Training in and dissemination of empirically-validated psychological treatments: Report and recommendations.

The Clinical Psychologist, 48, 3-23.

Tolin, D. F., McKay, D., Forman, E. M., Klonsky, E. D. i Thombs, B. D. (2015).

Empirically supported treatment: Recommendations for a new model. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 22(4), 317.

WHO (2024). *Psychological interventions implementation manual: integrating evidence-based psychological interventions into existing services*. Geneva: World Health Organization.

Żechowski, C. (2009). Próba randomizowania i kontrolowania w psychoterapii psychoanalitycznej – między eksperymentem a kliniką. W: S. Murawiec i C. Żechowski (red.), *Od neurobiologii do psychoterapii* (s. 267-281). Warszawa: Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Badania dotyczące poszczególnych podejść psychoterapeutycznych

Skuteczność psychoterapii niezależnie od podejścia

Wyniki badań wskazują, że efekty psychoterapii są istotne i silne (Chorpita i in., 2011; Smith, Glass i Miller, 1980; Wampold, 2001). Silne efekty psychoterapii są obserwowane w przypadku różnych diagnoz, równocześnie wpływ psychoterapii zależy na przykład od nasilenie zaburzeń, przewlekłości choroby, współwystępowania innych chorób/zaburzeń, (Beutler, 2009; Beutler & Malik, 2002a, 2002b; Malik & Beutler, 2002; Wampold, 2001, APA, 2012).

Bibliografia:

APA (2012). Recognifon of Psychotherapy Effectfveness.

Poniżej prezentujemy wybrane publikacje zawierające systematyczne przeglądy czy metaanalizy w oparciu o które, można wnioskować o skuteczności poszczególnych nurtów.

Skuteczność w zakresie psychoterapii psychodynamicznej i psychoanalitycznej:

W badaniach nad skutecznością zwykle mówi się o terapiach psychodynamicznych i psychoanalitycznych łącznie, traktując je jako posiadające wspólne cechy i wywodzące się z psychoanalizy (Shedler, 2010; Leichensring in., 2023)

Aktualne przeglądy badań, które zostały opublikowane w wiodących czasopismach naukowych (Leichsenring, 2015, 2023), wykazały w oparciu o kilka kompleksowych metaanaliz (Abbass i in., 2020; Barber i in., 2021; Driessen i in., 2014; Keefe i in., 2020), że terapia psychodynamiczna/ psychoanalityczna spełnia kryteria Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego (APA) dla terapii wspieranych empirycznie (Tolin i in., 2015). Psychoterapie psychodynamiczne/ psychoanalityczne są skuteczne w leczeniu zaburzeń depresyjnych, lękowych, psychosomatycznych i osobowości, tj. wykazują przewagą w porównaniu z grupami kontrolnymi oraz brak różnic w skuteczności w porównaniu z innymi terapiami opartymi na dowodach empirycznych (Leichsenring, i in., 2023).

Bibliografia:

Abbass, A., Town, J., Holmes, H., Luyten, P., Cooper, A., Russell, L., Lumley, M. A., Schubiner, H., Allinson, J., Bernier, D., De Meulemeester, C., Kroenke, K. i Kisely, S. (2020). Short-Term Psychodynamic Psychotherapy for Funcfonal Somafc Disorders: A Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Psychotherapy and Psychosomafcs*, 89(6), 363-370.

Driessen, E., Hegelmaier, L. M., Abbass, A. A., Barber, J. P., Dekker, J. J., Van, H. L., ... i Cuijpers, P. (2015). The efficacy of short-term psychodynamic psychotherapy for depression: A meta-analysis update. *Clinical psychology review*, 42, 1-15.

Keefe, J. R., McCarthy, K. S., Dinger, U., Zilcha-Mano, S. i Barber, J. P. (2014). A meta-analysis review of psychodynamic therapies for anxiety disorders. *Clinical Psychology Review*, 34(4), 309- 323.

Keefe, J. R., McMain, S. F., McCarthy, K. S., Zilcha-Mano, S., Dinger, U., Sahin, Z., Graham, K. i Barber, J. P. (2020). A meta-analysis of psychodynamic treatments for borderline and cluster C personality disorders. *Personal Disord*, 11(3), 157-169.

Leichsenring, F. i Rabung, S. (2011). Long-term psychodynamic psychotherapy in complex mental disorders: update of a meta-analysis. *The British Journal of Psychiatry*, 199(1), 15-22.

Leichsenring, F., Abbass, A., Heim, N., Keefe, J. R., Kisely, S., Luyten, P., ... & Steinert, C. (2023).

The status of psychodynamic psychotherapy as an empirically supported treatment for common mental disorders – an umbrella review based on updated criteria. *World Psychiatry*, 22(2), 286-304.

Leichsenring, F., Abbass, A., Luyten, P., Hilsenroth, M., & Rabung, S. (2013). The emerging evidence for long-term psychodynamic therapy. *Psychodynamic psychiatry*, 41(3), 361-384.

Leichsenring, F., Klein, S. (2014). Evidence for psychodynamic psychotherapy in specific mental disorders: a systematic review. *Psychoanalytic Psychotherapy*, 28(1), 4-32.

Leichsenring, F., Luyten, P., Hilsenroth, M. J., Abbass, A., Barber, J. P., Keefe, J. R., ... & Steinert, C. (2015). Psychodynamic therapy meets evidence-based medicine: a systematic review using updated criteria. *The Lancet Psychiatry*, 2(7), 648-660.

Lilliengren, P. (2023). A comprehensive overview of randomized controlled trials of psychodynamic psychotherapies. *Psychoanalytic Psychotherapy*, 37(2), 1-24.

Smith, M.M. i Hewil, P.L.(2024). The Equivalence of Psychodynamic Therapy and Cognitive Behavioural Therapy for Depressive Disorders in Adults: A Meta-Analytic Review. *Journal of Clinical Psychology*, 1-23.

Steinert, C., Munder, T., Rabung, S., Hoyer, J., Leichsenring, F. (2017). Psychodynamic therapy: as efficacious as other empirically supported treatments? A meta-analysis testing equivalence of outcomes. *American Journal of Psychiatry*, 174(10),943-953.https://www.ipa.world/en/Psychoanalytic_Theory/Research/open_door.aspx

Skuteczność w zakresie psychoterapii poznawczej i / lub behawioralnej

Ostatnio opracowany przegląd metaanaliz badań nad skutecznością psychoterapii poznawczej i /lub behawioralnej wskazuje, że CBT i terapie trzeciej fali, w porównaniu z listą oczekujących, prowadzą do spadku objawów zaburzeń z dużą wielkością efektu (Farley i in., 2022). W porównaniu z aktywnymi warunkami kontrolnymi, TAU (Treatment-As-Usual) czy innymi terapiami efekty dot. CBT szacunkowo mieszczą się w kategorii średniej wielkości. **Autorzy zwracają uwagę, że zaobserwowano sytuacje, w których analizy porównujące CBT z aktywnymi warunkami kontrolnymi nie wykazywały efektów faworyzujących ten typ terapii.** Związane to jest to np. ze specyficznymi objawami u pacjentów.

Bibilografia:

Publikacje dot. skuteczności CBT są zawarte w poniższym kompleksowym raporcie:
Farley, D., Golonka, K., Kowalski, J., Legierski, J., & Tucholska, K. (2022). Przegląd metaanaliz badań nad skutecznością psychoterapii poznawczo-behawioralnej w leczeniu zaburzeń psychicznych. Warszawa: Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Behawioralnej.

Skuteczność w zakresie psychoterapii systemowej

Psychoterapia systemowa wykazuje zarówno silne i istotne efekty w zakresie skuteczności krótkoterminowej, jak i długoterminowej w porównaniu do grup kontrolnych. Autorzy potwierdzają, że istnieją dowody na skuteczność terapii systemowej w wybranych zaburzeniach, ale liczba dostępnych badań RCT jest nadal ograniczona. W związku z tym dalsze badania, podobnie jak w przypadku innych nurtów terapeutycznych, są wskazane (Pinquart i in., 2016). Wszystkie opublikowane dotychczas przeglądy systematyczne nad terapią skoncentrowaną na rozwiązaniach, mieszczącą się w grupie podejść systemowych zidentyfikowały wysoki procent badań pokazujących pozytywne wyniki - od 84.6% do 100%, bez względu na stosowaną metodologię (J. S. Kim, 2012; Franklin et al., 2023). Przeglądy dotyczyły różnych kontekstów kulturowych (Neipp & Beyebach, 2022), jak i poszczególnych obszarów pracy: z dziećmi i młodzieżą (Franklin et al., 2023), osobami po doświadczeniu traumy (Eads & Lee, 2019), parami (Mohammadyari & Hoseinian, 2018),

osobami z uzależnieniem od substancji (Franklin & Hai, 2021), osobami z niepełnosprawnością intelektualną i ich rodziną (Carrick & Randle-Phillips, 2018), osobami z zaburzeniami internalizacyjnymi (Schmit et al., 2016). Najczęściej TSR miał istotnie statystycznie lepsze wyniki w porównaniu do braku interwencji, a podobne pozytywne wyniki jak inne alternatywne interwencje, w tym terapia poznawczo-behawioralna (CBT) lub psychodynamiczna.

Bibilografia:

- Baldwin, S. A., Chrisfan, S., Berkeljon, A., Shadish, W.R. (2012). The effects of family therapies for adolescent delinquency and substance abuse: A meta-analysis. *Journal of Marital and Family Therapy*, 38(1), 281-304.
- Pinquart, M., Oslejsek, B., & Teubert, D. (2016). Efficacy of systemic therapy on adults with mental disorders: A meta-analysis. *Psychotherapy Research*, 26(2), 241-257.
- Retzlaff, R., von Sydow, K., Beher, S., Haun, M. W. & Schweitzer, J. (2013). The Efficacy of Systemic Therapy for Internalizing and Other Disorders of Childhood and Adolescence: A Systematic Review of 38 Randomized Trials. *Family Process*, 52(4), 619-652.
- Sydow, K. von, Beher, S., Retzlaff, R., Schweitzer-Rothers, J. (2007). Systemische Therapie bei Störungen des Erwachsenenalters: Eine Meta-Inhaltsanalyse von 28 randomisierten Primärstudien. *Psychotherapeut*, 52 (3), 187–211.
- Sydow, K. von, Beher, S., Schweitzer, J., Retzlaff, R. (2006). Systemische Familientherapie bei Störungen des Kindes- und Jugendalters: Eine Meta-Inhaltsanalyse von 47 randomisierten Primärstudien. *Psychotherapeut*, 51 (2), 107–143.
- Sydow, K. von, Beher, S., Schweitzer, J., Retzlaff, R. (2010). The efficacy of systemic therapy with adult patients: A meta-content analysis of 38 randomized controlled trials. *Family Process*, 49 (4), 457–458.
- von Sydow, K., Beher, S., Schweitzer, J. & Retzlaff, R. (2010). The efficacy of systemic therapy with adult patients: A meta-content analysis of 38 randomized controlled trials. *Family Process*, 49(4), 457-485.
- von Sydow, K., Retzlaff, R., Beher, S., Haun, M. W. & Schweitzer, J. (2013). The

Efficacy of Systemic Therapy for Childhood and Adolescent Externalizing Disorders: A Systematic Review of 47 RCT. *Family Process*, 52(4), 576-618

Hsu, Kai-Shyang & Eads, Ray & Lee, Mo Yee & Wen, Zhemin, 2021. "Solution-focused brief therapy for behavior problems in children and adolescents: A meta-analysis of treatment effectiveness and family involvement," *Children and Youth Services Review*, Elsevier, vol. 120(C).

Meta-Analysis of Solution-Focused Brief Therapy for Treating Symptoms of Internalizing Disorders January 2016 *Counseling Outcome Research and Evaluation* 7(1) January 20167(1) DOI:10.1177/2150137815623836

Stams, Geert & Deković, Maja & Buist, Kirsten & Vries, L.. (2006). Effectiviteit van Oplossingsgerichte Korte Therapie: een Meta-Analyse. *Gedragstherapie*. 39.

Zhang A, Franklin C, Currin-McCulloch J, Park S, Kim J. The effectiveness of strength-based, solution-focused brief therapy in medical settings: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *J Behav Med*. 2018 Apr;41(2):139-151. doi: 10.1007/s10865-017-9888-1. Epub 2017 Oct 3. PMID: 28975531.

Gong, H., & Xu, W. A Meta-analysis on the Effectiveness of Solution-focused Brief Therapy Studies of *Psychology and Behavior* 2015

Franklin, C., Zhang, A., Froerer, A., & Johnson, S. Solution Focused Brief Therapy: A Systematic Review and Meta-Summary of Process Research *Journal of Marital and Family Therapy* 2017

Mohammadyari, E., & Hoseinian, S. (2018). [A Meta-Analysis Of The Effectiveness Of Solution-Focused (Brief) Therapy On Couples Therapy (Iran, 2006-2017)]. *The Women and Family Cultural Education*, 13(43), 33–52.

Skuteczność w zakresie psychoterapii humanistyczno-doświadczeniowej

Psychoterapia humanistyczno-doświadczeniowa obejmuje różnorodne podejścia, w szczególności terapię skoncentrowaną na osobie, terapię Gestalt, terapię skoncentrowaną na emocjach, terapię egzystencjalną, terapię zabawą, psychodramę i inne. Są to podejścia, zakorzenione w psychologii humanistycznej, podkreślające znaczenie relacji terapeutycznej, subiektywnego doświadczenia i przetwarzania emocjonalnego w procesie psychoterapii (Greenberg, 2017). Integracja tradycji humanistycznych i doświadczeniowych doprowadziła do rozwoju podejść takich jak terapia skoncentrowana na emocjach (EFT), która łączy elementy terapii skoncentrowanej na osobie, terapii Gestalt oraz terapii egzystencjalnej (Elliott i Greenberg, 2007). Psychoterapie humanistyczno-doświadczeniowe są skuteczne w przypadkach osób doświadczających zaburzeń depresyjnych, lękowych, psychosomatycznych, osobowości, zaburzeń związanych z wydarzeniami traumatycznymi, w przypadku problemów interpersonalnych, z samooceną, czy kryzysów życiowych, czy zaburzeń odżywiania (Elliott, 2013, Davies i in., 2010, Lietaer, 2021, Robinsona i in., 2015; Van Rijn, 2021). Meta-analiza przeprowadzona przez Elliott i in. (2013) wykazała, że terapie humanistyczno-doświadczeniowe są równie skuteczne jak inne główne nurty psychoterapeutyczne, takie jak na przykład terapia poznawczo-behawioralna (CBT) w leczeniu zaburzeń depresyjnych i lękowych.

Bibliografia:

- Bratton, S., Ray, D., Rhine, T., Jones, L. (2005). The efficacy of play therapy with children: A meta-analytic review of treatment outcomes. *Professional Psychology: Research and Practice*, 36(4), 367-390. 10.1037/0735-7028.36.4.376
1. Cain, D. J., Seeman, J. (2024). Humanistic Therapy for Anxiety and Depression: A Comprehensive Meta-Analysis. *Journal of Humanistic Psychology*, 64(2), 1-20.
  2. Cooper, M. (2013). Experiencing Person-Centred Therapy: A Meta-Analytic Review. *Psychotherapy Research*, 23(2), 1-15.
  3. Cooper, M., McLeod, J. (2022). Humanistic Therapy and Self-Esteem: A Comprehensive Review. *Journal of Counseling & Development*, 100(2), 1-15.

4. Elliott, R., Watson, J. (2016). Process-Experiential/Emotion-Focused Therapy: A Meta-Analysis. *Psychotherapy*, 53(4), 1-22.
5. Hölldampf, D., Behr, M., Crawford, I. (2010). Effectiveness of person-centred and experiential psychotherapies with children and young people: A review of outcome studies. In M. Cooper, J. C. Watson, D. Hölldampf (Eds.), *Person-centred and experiential therapies work* (16-44). Ross-on-Wye, England: PCCS Books.
6. Lietaer, G. (2021). Gestalt Therapy for Personality Disorders: A Review of Recent Research. *Journal of Personality Disorders*, 35(3), 1-10.
7. Lin, Y., Bratton, S. C. (2015). A meta-analytic review of child-centered play therapy approaches. *Journal of Counseling and Development*, 93(1), 45-58.
8. Mearns, D., & Thorne, B. (2023). Person-Centered Therapy and Relationship Improvement: A Systematic Review. *Journal of Humanistic Counseling*, 62(1), 1-14.
9. Orkibi, H., Feniger-Schaal, R. (2019). Integrative systematic review of psychodrama psychotherapy research: Trends and methodological implications. *PLoS One*. Feb 19;14(2):e0212575. 10.1371/journal.pone.0212575.
10. Pascual-Leone, A., Baher, T. (2023). Chairwork in individual psychotherapy: Meta-analyses of intervention effects. *Psychotherapy*, 60(3), 370–382. 10.1037/pst0000490
11. Raffagnino, R. (2019). Gestalt Therapy Effectiveness: A Systematic Review of Empirical Evidence. *Open Journal of Social Sciences*, 7, 66-83. doi: 10.4236/jss.2019.76005.
12. Ray, D. C., Armstrong, S. A., Balkin, R. S., Jayne, K. M. (2015). Child-centered play therapy in the schools: Review and meta-analysis. *Psychology in the Schools*, 52(2), 107-123. 10.1002/pits.21798
13. Shapiro, S. (2018). Gestalt Therapy for Trauma Survivors: A Comprehensive Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 19(4), 1-25.
14. Spengler, P. M., Lee, N. A., Wiebe, S. A., Wittenborn, A. K. (2022). A comprehensive meta-analysis on the efficacy of emotionally focused couple therapy. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*. Advance online publication. 10.1037/cfp0000233
15. Timulak, L., Creaner, M. (2010). Qualitative meta-analysis of outcomes of person-centred and experiential psychotherapies. In M. Cooper, J. C. Watson, D. Hölldampf (Eds.), *Person-centred and experiential therapies work*, 65-90. Ross-on-Wye, England: PCCS Books.

16. Vos, J., Craig, M., Cooper, M. (2015). Existential therapies: A meta-analysis of their effects on psychological outcomes. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 83(1), 115-128.

17. Vousoura, E., Gergov, V., Tulbure, B.T. et al. (2021). Predictors and moderators of outcome of psychotherapeutic interventions for mental disorders in adolescents and young adults: protocol for systematic reviews. *Syst Rev* 10, 239. 10.1186/s13643-021-01788-1

Skuteczność w zakresie psychoterapii integracyjnej i wielomodalnościowej

Podjęcie integracyjne i wielomodalnościowe łączy w swoim szkoleniu wszystkie powyższe nurty o udowodnionej naukowo skuteczności. W badaniu, w którym wzięło udział ponad 1000 psychoterapeutów, jedynie 15% wskazało, że w swojej praktyce stosowało tylko jedną orientację teoretyczną, a mediana liczby orientacji teoretycznych stosowanych w praktyce wyniosła cztery (Tasca i in., 2015). U podstaw integracji psychoterapii leżą ważne wnioski z badań, które pokazują, że pomimo różnych uzasadnień teoretycznych i podejść różnych szkół psychoterapii, dają one podobne wyniki (Barth i in., 2013). Tym, co skłoniło psychoterapeutów do integracji modeli psychoterapii, są dowody na to, że wspólne czynniki wszystkich podejść psychoterapeutycznych (np. przymierze terapeutyczne, oczekiwania klienta, empatia terapeuty itp.) prawdopodobnie odpowiadają za większą zmienność wyników niż specyficzne efekty przypisywane każdemu podejściu psychoterapeutycznemu (np. interpretacje w terapiach dynamicznych lub restrukturyzacja poznawcza w terapiach poznawczo-behawioralnych) (Wampold i Imel, 2015). Specyficzne techniki terapeutyczne przyczyniają się do około 7% wariacji wyników w psychoterapii, podczas gdy wspólne czynniki odpowiadają za prawie 20% wariacji wyników (Lambert i Bergin, 1992). W ostatnich dziesięcioleciach klinicyści i badacze dochodzą do rosnącego konsensusu co do istnienia wspólnych czynników, które są wspólne dla kilku podejść psychoterapeutycznych (Norcross i Goldfried, 1992 ; Wampold i Imel, 2015). Podejście to jest zgodne z najnowszymi wytycznymi Amerykańskiego Towarzystwa Psychologicznego dotyczącymi tego, co stanowi praktykę opartą na dowodach (Amerykańskie Towarzystwo Psychologiczne, 2006). W tych wytycznych EBP są definiowane na podstawie dowodów naukowych, oceny klinicznej i czynników klienta. Zgodnie z tą definicją, psychoterapia integracyjna nie jest techniką

stosowaną wobec biernego pacjenta, ale klient jest postrzegany jako aktywny uczestnik terapii, a terapeuta dostosowuje swoje podejście w zależności od jego cech i preferencji.

Typem szkolenia wielomodalnościowego są m.in. szkolenia afiliowane przez Sekcje naukowe psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego i Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. Przygotowują one do pracy w obrębie kilku podejść, kładąc nacisk na uczenie współpracy i wzajemnego rozumienia w zespołach, złożonych ze specjalistów reprezentujących różne nurty psychoterapeutyczne. Jednym z dobrze przebadanych szkoleń integracyjnych jest szkolenie EMDR, zalecane w określonych wskazaniach przez Światową Organizację Zdrowia (WHO, World Health Organisation, 2013). WHO włączyła EMDR do przewodnika Światowej Organizacji Zdrowia jako pierwszą opcję leczenia PTSD u dorosłych, dzieci i młodzieży. Wyniki metaanaliz potwierdzają skuteczność tej metody.

Bibliografia:

- Bisson, J., & Andrew, M. (2007). Psychological treatment of post-traumatic stress disorder (PTSD). *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2007, Issue 3. Art. No.: CD003388. DOI: 10.1002/14651858.CD003388.pub3.
- Bradley, R., Greene, J., Russ, E., Dutra, L., & Westen, D. (2005). A multidimensional meta-analysis of psychotherapy for PTSD. *American Journal of Psychiatry*, 162, 214-227.
- Davidson, P.R., & Parker, K.C.H. (2001). Eye movement desensitization and reprocessing (EMDR): A meta-analysis. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 69, 305-316.
- Gillies, D., Taylor, F., Gray, C., O'Brien, L., & D'Abrew, N. (2013). Psychological Therapies for the Treatment of Post-Traumatic Stress Disorder in Children and Adolescents (Review). *Evidence-Based Child Health*, 8(3), 1004-1116.
- Maxfield, L., & Hyer, L.A. (2002). The relationship between efficacy and methodology in studies investigating EMDR treatment of PTSD. *Journal of Clinical Psychology*, 58, 23-41.
- Rodenburg, R., Benjamin, A., de Roos, C, Meijer, A.M., & Stams, G.J. (in press). Efficacy of EMDR in children: A meta – analysis. *Clinical Psychology Review*.
- Seidler, G.H., & Wagner, F.E. (2006). Comparing the efficacy of EMDR and trauma-focused cognitive-behavioral therapy in the treatment of PTSD: a meta-analytic

study. *Psychological Medicine*, 36, 1515- 1522.

Wals, B.V., Schnurr, P.P., Mayo, L., Young-Xu, Y., Weeks, W.B., & Friedman, M.J. (2013). Meta- Analysis of the Efficacy of Treatments for Posttraumatic Stress Disorder. *Journal of Clinical Psychiatry*, 74(6), 541-550.

Kita S. (2023), *Poczucie samotności a objawy psychopatologiczne u pacjentów będących w toku terapii integracyjnej. Analiza porównawcza*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

https://ebookpoint.pl/ksiazki/poczucie-samotnosci-a-objawy-psychopatologiczne-u-pacjentow-bedacych-w-toku-terapii-integracyjnej-a-sylwia-kita,e_38le.htm

Lieberman, E. (AABM), Moreno Campos, J.L. (AABM), Montoya, A.F. (EHABE), Peral B., (AABM), Esteban, F.G. (AABM), P. Galindez, (EHABE), Brossa A., (ACAB), Ameteau D., (ASOMAB), Guerrero Labrador, E. (AMAB) "ANALIZA BIOENERGETYCZNA

Psychoterapia psychodynamiczna integrująca ciało, umysł, emocje i relacje" 2021, Bilbao-Donostia Interventions for Posttraumatic Stress Disorder: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of Traumatic Stress*. 2019 Oct 28;32(6):967–76.

Chevalier G, Patel S, Weiss L, Chopra D, Mills PJ. The Effects of Grounding (Earthing) on Bodyworkers' Pain and Overall Quality of Life: A Randomized Controlled Trial. *EXPLORE*. 2019 May;15(3):181–90.

Nickel M, Cangoez B, Bachler E, Muehlbacher M, Lojewski N, Mueller-Rabe N, et al. Bioenergetic exercises in inpatient treatment of Turkish immigrants with chronic somatoform disorders: A randomized, controlled study. *Journal of Psychosomatic Research*. 2006 Oct;61(4):507–13.

Röhrich F, Papadopoulos N, Priebe S. An exploratory randomized controlled trial of body psychotherapy for patients with chronic depression. *Journal of Affective Disorders*. 2013 Oct;151(1):85–91

Senf-Beckenbach P, Hoheisel M, Devine J, Frank A, Obermann L, Rose M, et al. Evaluation of a new body-focused group therapy versus a guided self-help group program for adults with psychogenic non-epileptic seizures (PNES): a pilot randomized controlled feasibility study. *Journal of Neurology [Internet]*. 2022 Jan 1 [cited 2023 Mar 28];269(1):427–36.

- American Psychological Association (2006). Evidence-based practice in psychology. *Am. Psychol.* 61, 271–285. 10.1037/0003-066X.61.4.271 [PubMed] [CrossRef] [Google Scholar]
- Barth J., Munder T., Gerger H., Nüesch E., Trelle S., Znoj H., et al.. (2013). Comparative efficacy of seven psychotherapeutic interventions for patients with depression: a network meta-analysis. *PLoS Med.* 10:e1001454. 10.1371/journal.pmed.1001454 [PMC free article] [PubMed] [CrossRef] [Google Scholar]
- Castonguay, L. G., Eubanks, C. F., Goldfried, M. R., Muran, J. C., and Lutz, W. (2015). Research on psychotherapy integration: building on the past, looking to the future. *Psychother. Res.* 25, 365–382. doi: 10.1080/10503307.2015.1014010
- Clarke S., Thomas P., James K. (2013). Cognitive analytic therapy for personality disorder: randomised controlled trial. *Br. J. Psychiatry* 202, 129–134. 10.1192/bjp.bp.112.108670 [PubMed] [CrossRef] [Google Scholar]
- Czabała, J. Cz. (2006). Czynniki leczące w psychoterapii. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Erskine RG and Moursund JP (2011) *Integrative Psychotherapy in Action*. London: Karnac
- Eubanks, C. F., & Goldfried, M. R. (2019). A principle-based approach to psychotherapy integration. In J. C. Norcross & M. R. Goldfried (Eds.), *Handbook of psychotherapy integration* (3rd ed., pp. 88–104). Oxford University Press. [https://doi.org/10.1093/med-
psych/9780190690465.003.0004](https://doi.org/10.1093/med-psych/9780190690465.003.0004)
- Feixas G., Botella L. (2004). Psychotherapy integration: reflections and contributions from a constructivist epistemology. *J. Psychother. Integr.* 142, 192–222. 10.1037/1053-0479.14.2.192
- Hamidpour H., Dolatshai B., Shahbaz A. P., Dadkhah A. (2011). The efficacy of schema therapy in treating women's generalized anxiety disorder. *Iran. J. Psychiatry Clin. Psychol.* 16, 420–431.
- Karlińska-Nehrebecka M., Heyda A. i in. (...). Brak wpływu studiów psychoterapeuty na jego skuteczność i kompetencje zawodowe wstępne wyniki-badań
- Kellett S. (2005). The treatment of dissociative identity disorder with cognitive analytic therapy: experimental evidence of sudden gains. *J. Trauma Dissociation* 6, 55–81. 10.1300/J229v06n03_03

- Lambert M. J., Bergin A. E. (1992). Achievements and limitations of psychotherapy research, in *History of Psychotherapy: A Century of Change*, ed Freedheim D. K. (Washington, DC: American Psychological Association;), 360–390.
- Masley S. A., Gillanders D. T., Simpson S. G., Taylor M. A. (2012). A systematic review of the evidence base for Schema Therapy. *Cogn. Behav. Ther.* 41, 185–202. 10.1080/16506073.2011.614274 [PubMed] [CrossRef]
- Miniati M., Callari A., Calugi S., Rucci P., Savino M., Mauri M., et al.. (2014). Interpersonal psychotherapy for postpartum depression: a systematic review. *Arch. Women's Ment. Health* 17, 257–268. 10.1007/s00737-014-0442-7
- Norcross J. C., Goldfried M. R. (2005). *Handbook of Psychotherapy Integration*, 2nd Edn. Oxford: Oxford University Press.
- Reay R., Stuart S., Owen C. (2003). Implementation and effectiveness of interpersonal psychotherapy in a community mental health service. *Aus. Psychiatry* 11, 284–289. 10.1046/j.1440-1665.2003.00574.x
- Roediger E., Dieckmann E. (2012). Schema therapy: an integrative approach for personality disorders. *Psychother. Psychosom. Med. Psychol.* 62, 142–148. 10.1055/s-0032-1304615
- Rosu C. A (2022). *Integrative Psychotherapy - An Important Resource for the Psychophysical*
- Stangier U., Schramm E., Heidenreich T., Berger M., Clark D. M. (2011). Cognitive therapy vs interpersonal psychotherapy in social anxiety disorder: a randomized controlled trial. *Arch. Gen. Psychiatry* 68, 692–700. 10.1001/archgenpsychiatry.2011.67
- Tasca G. A., Sylvestre J., Balfour L., Chyurlia L., Evans J., Fortin-Langelier B., et al.. (2015). What clinicians want: findings from a psychotherapy practice research network survey. *Psychotherapy (Chic)*. 52, 1–11.10.1037/a0038252
- Wachtel, P. L. (2018). Pathways to progress for integrative psychotherapy: Perspectives on practice and research. *Journal of Psychotherapy Integration*, 28(2), 202–212. <https://doi.org/10.1037/int0000089>
- Wampold B. E., Imel Z. E. (2015). *The Great Psychotherapy Debate: The Evidence for What Makes Psychotherapy Work*. London: Routledge.

Wellbeing of the Person in the 21st Century Society Zarbo C, Tasca GA, Cattafi F, Compare A. Integrative psychotherapy works. Front. Psychol. 2016; 6(2021): 1–4.
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2015.02021/full>

3. Przepisy przejściowe

Ustawa wchodzi w życie w terminie 1 roku od dnia ogłoszenia. Wejście w życie ustawy o zawodzie psychoterapeuty na mocy przepisów przejściowych zapewnia ciągłość szkolenia i stabilność struktury środowiska psychoterapeutów. Jest to jedno z założeń o priorytetowym znaczeniu. Obecnie certyfikacja odbywa się w stowarzyszeniach psychoterapeutów. Kryterium przyjęte w projekcie odnosi się do art. 5 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Wszystkie stowarzyszenia, które wydają certyfikaty zgodne z przywołanym artykułem, na podstawie złożonych oświadczeń stają się ośrodkami egzaminacyjnymi. Oświadczenia stowarzyszeń stanowią załącznik do niniejszego uzasadnienia. Komisje ekspertów weryfikują złożone oświadczenia oraz dodatkowe wymagane dokumenty i zatwierdzają przyporządkowanie stowarzyszenia do odpowiedniego podejścia psychoterapeutycznego, tworząc wyjściową strukturę rejestru. Jeżeli zajdzie taka konieczność, Komisje ekspertów wskażą wymienionym podmiotom wytyczne do dostosowania się w pełni do wymagań ustawy o zawodzie psychoterapeuty. Będą miały na to odpowiednio 5.

Ośrodki egzaminacyjne wskazują szkoły psychoterapii, które po weryfikacji przez Komisje ekspertów stają się podmiotami szkolącymi. Organizatorzy szkoleń psychoterapeutycznych, które są zgodne z kryteriami art. 5.3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, niepowiązani ze stowarzyszeniami składają indywidualne wnioski do Komitetu organizacyjnego. Wnioski te są weryfikowane przez Komisje ekspertów z odpowiedniego podejścia i przypisane do Ośrodka egzaminacyjnego, jeżeli merytorycznie i formalnie jest to możliwe. Jeżeli nie można poprawnie przypisać danego szkolenia do ośrodka egzaminacyjnego, zastosowanie znajduje art. 51 ustawy, który mówi o utworzeniu komisji egzaminacyjnej bezpośrednio w samorządzie do momentu, kiedy tą funkcję będą mogły podjąć ośrodki egzaminacyjne. Po 1 stycznia 2024 powstały kursy psychoterapii zgodne z literalnym rozumieniem art. 5.3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego - 1200h szkolenia w psychoterapii, ale niezgodne z jego duchem - czyli szkoleniem, którego

kolejne moduły: psychoterapia własna, superwizja, staż i szkolenie będą miały odpowiednią ilość godzin cząstkowych, Psychoterapuci Aplikanci po takim szkoleniu będą musieli indywidualnie uzupełnić godziny danego modułu zgodnie z wymaganiami art. 54 ustawy i dopiero to umożliwi przystąpienie do egzaminu certyfikacyjnego. Jednocześnie w związku z tym, że obecne przepisy nie regulują wymagań co do uprawnień i statusu kadry takiego kursu, Aplikant będzie musiał przedstawić minimum jedną rekomendację od superwizora niezależnego od podmiotu szkolącego. Podmioty szkolące będą miały 3 lata na dostosowanie się do przepisów ustawy. Biorąc pod uwagę, że niektóre aspekty prowadzenia szkoleń będą wymagały natychmiastowej zmiany np. na niektórych uczelniach powstały kursy w 100% online, co uniemożliwia poprawne przygotowanie psychoterapeuty, Komisje ekspertów wydadzą zalecenia dla takich podmiotów i określą harmonogram ich wdrażania. Krajowa Rada Psychoterapeutów będzie zlecała okresowe kontrole dla zweryfikowania czy podmioty szkolące wdrażają zalecenia w odpowiednim czasie. Niedostosowanie się do zaleceń będzie skutkowało wykreśleniem wpisu z rejestru podmiotów szkolących.

Ośrodki egzaminacyjne prześlą Komitetowi Organizacyjnemu listy certyfikowanych psychoterapeutów, superwizorów i osób szkolących się. Wskazane osoby zostaną wpisane do odpowiednich rejestrów. Oznacza to, że bez zamieszania i długiego okresu oczekiwania z mocy prawa powstanie struktura samorządu. Jedynie podmioty i osoby nie powiązane ze stowarzyszeniami będą musiały złożyć wnioski indywidualne. Komitet Organizacyjny powoła tymczasowe izby psychoterapeutów i przygotuje pierwsze wybory. Projekt deleguje na Krajową Radę Psychoterapeutów możliwość powoływania nowych Izby psychoterapeutów, tym samym w początkowym okresie ich liczba może być mniejsza a w miarę rozwoju środowiska większa, co ułatwia zorganizowanie samej struktury. Psychoterapeuci z wykształceniem prawniczym zorganizują pion związany z odpowiedzialnością dyscyplinarną a psychoterapeuci - mediatorzy, listy mediatorów i projekt regulaminu mediacji.

Przepisy przejściowe odnoszą się do art. 5 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, w kontekście zasad ukończenia szkolenia, rozpoczętego przed dniem wejścia w życie ustawy. Wydłużają również moment wejścia w życie przepisów dotyczących odbywania

stażu o 10 lat. Pełne wdrożenie tych przepisów będzie wymagało przygotowania struktury ośrodków stażowych. W okresie przejściowym wymogi dotyczące stażu odpowiadają obecnym warunkom w podmiotach leczniczych i dostępności odbywania stażu.

4. Finansowanie samorządu zawodowego psychoterapeutów

Komitet organizacyjny i jego zadania będą finansowane z dotacji celowej przekazanej przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Zadaniem Komitetu będzie zorganizowanie infrastruktury informatycznej - rejestrów, Krajowej Izby Psychoterapeutów i regionalnych izb psychoterapeutów, pierwszych wyborów, które pozwolą wyłonić organy samorządu. Przygotują również program szkolenia z zakresu prawa oraz strukturę sądów koleżeńskich. W związku z tym, iż projekt ustawy został przygotowany dzięki intensywnej pracy pro bono członków Grupy roboczej, członkowie Komitetu organizacyjnego powinni otrzymać wynagrodzenie za swoją pracę.

Finansowanie samorządu będzie odbywało się głównie ze składek członkowskich. W zakresie prowadzenia rejestru i sądów dyscyplinarnych, analogicznie jak to jest w przypadku izb lekarskich, przewidziano finansowanie ze strony Skarbu Państwa. Liczba zrzeszonych psychoterapeutów wynosi obecnie ok. 22 000. Grupa robocza przygotowuje bazy danych psychoterapeutów, co pomoże ustalić ilość izb regionalnych i ich zasięg terytorialny. Patrząc na ogólną liczbę psychoterapeutów można wstępnie założyć, że w początkowych latach powinny wystarczyć 4 izby regionalne. Krajowa Rada Psychoterapeutów może utworzyć kolejne izby, jeżeli wzrost liczby psychoterapeutów i spraw dyscyplinarnych będzie uzasadniał taki krok.

Elastyczność w tworzeniu izb regionalnych pozwoli zoptymalizować koszty utrzymania infrastruktury izb oraz odpowiedniej liczby pracowników i sędziów, potrzebnych do obsłużenia spraw wnoszonych przez pacjentów.

Optymalizacja wydajności i finansowania samorządu jest duża dzięki delegowaniu funkcji szkolenia i egzaminowania na podmioty zewnętrzne, dysponujące strukturą i know how potrzebnymi do sprawnego wypełnienia tych zadań. Delegacja na podmioty zewnętrzne pozwoliła zaprojektować ustawę, która będzie podążać za zmianami stanu faktycznego, bez wprowadzania częstych zmian i bardzo szczegółowych przepisów regulujących

zasady poszczególnych szkoleń i egzaminów. Przeniesienie funkcji i specyfiki wszystkich merytorycznie uprawnionych podmiotów do samorządu obciążałoby nadmiernie jego strukturę oraz groziło koniecznością zastosowania bardzo szczegółowych przepisów, które i tak mogą nie ująć w wystarczający sposób specyfiki szkolenia w psychoterapii. Wpisanie do ustawy modelu akredytacji podmiotów zewnętrznych jest celowe ze względów funkcjonalnych, finansowych i legislacyjnych.

5. Zmiany w ustawie - Kodeks postępowania karnego

Z uwagi na wprowadzenie tajemnicy zawodowej dla psychoterapeutów niezbędne wydaje się dodanie tego zawodu do kategorii zawodów ujętych w art. 180 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego.

5. Zmiany w ustawie o podatku od towarów i usług

Proponowana zmiana wprowadza zwolnienie z podatku VAT usług psychoterapii tożsamo do usług świadczonych przez inne regulowane zawody w obszarze szeroko rozumianego zdrowia w tym m.in. psychologów.

Jednocześnie zmiana zakładałaby również zwolnienie od podatku VAT podmiotów szkolących na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 29 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług. Dla ww. zwolnienia istotne jest uznanie danej usługi za usługę kształcenia zawodowego lub przekwalifikowania, a następnie spełnienie dodatkowych warunków wynikających z niniejszego przepisu, tj. prowadzenie danego szkolenia w formach i na zasadach przewidzianych w odrębnych przepisach lub uzyskanie akredytacji na dany rodzaj szkolenia lub finansowanie danego szkolenia w całości ze środków publicznych.

Z uwagi na to, że:

- podmioty szkolące prowadziłyby działalność w zakresie kształcenia zawodowego bezpośrednio związaną z kształceniem oraz podnoszeniem kwalifikacji osób ubiegających się o status psychoterapeuty; oraz

- fakt, iż formy i zasady szkolenia określone zostaną w ustawie o psychoterapeutach (tj. w przepisach odrębnych);

podmioty szkolące będą mogły skorzystać ze zwolnienia od podatku VAT, o którym mowa w art. 43 ust. 1 pkt 29 ustawy o podatku od towarów i usług.

7. Zmiany w ustawie w załączniku do ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2139)

Z uwagi na wskazanie w proponowanej ustawie zaszeregowania psychoterapeutów i psychoterapeutów aplikantów do odpowiedniego poziomu wykształcenia pracowników, zatrudnionych w podmiotach leczniczych, a co za tym idzie minimalnego wynagrodzenia im przysługującego, zasadnym wydaje się wprowadzenie zmiany w załączniku do ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2139), poprzez dodanie psychoterapeutów i psychoterapeutów aplikantów do odpowiednich podpunktów w tabeli z wskaźnikiem wynagrodzenia. Brak takiego zapisu w chwili obecnej dyskryminuje psychoterapeutów w stosunku do specjalistów w dziedzinie psychoterapii, co narusza zasadę sprawiedliwości społecznej.

Obecny stan opieki psychoterapeutycznej w podmiotach leczniczych wynika w dużej mierze z nieadekwatnego wynagradzania psychoterapeutów a w szczególności psychoterapeutów z certyfikatami. Powoduje to odpływ najlepiej przygotowanych specjalistów do prężnie rozwijającego się sektora prywatnego. W podmiotach leczniczych przyjmowani są najciężej zaburzeni pacjenci a leczeni są często przez mniej doświadczonych psychoterapeutów. W 2023 r. wskaźnik samobójstw wśród dzieci i młodzieży przekroczył wyniki z poprzednich lat. Okres oczekiwania na terapię wynosi często rok i dłużej. W przypadku psychoterapii dorosłych dostępność psychoterapii również jest bardzo mała. Bez odpowiedniego wynagrodzenia specjalistów ta sytuacja nie ulegnie zmianie.

8. Zmiana w ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych

Proponowana zmiana w ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych wynika z wprowadzenia niniejszą ustawą prawa do wykonywania zawodu i wymaga uregulowania relacji między prawem do wykonywania zawodu wydawanym na podstawie certyfikatu i specjalizacji. Równorzędność obu ścieżek uzyskiwania uprawnień wynika z konstytucyjnej zasady sprawiedliwości społecznej. Kryterium, które wyróżnia specjalizację i powinno być uwzględnione dodatkowo, jest wymiar stażu klinicznego, który może być wyższy w stosunku do wymagań obowiązujących w większości szkoleń prowadzących do certyfikatu.

9. Wyłączenie stosowania przepisów ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

Do proponowanej ustawy wyłączona zostanie możliwość stosowania przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Projekt ustawy nie dotyczy funkcjonowania samorządu terytorialnego oraz nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych.

Projekt ustawy nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie wpływa na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców i jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 i 1495). Projektowana ustawa nie zawiera przepisów mających na celu ograniczenie biurokracji lub mogących spowodować jej wzrost.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.)

Osiągnięcie celu ustawy nie jest możliwe za pomocą innych środków.

¹ Członkowie Grupy Roboczej (czerwiec 2024):

- Association for Contextual Behavioral Science ACBS Polska
- Federacja Towarzystw Psychoanalitycznych
- Instytut Analizy Grupowej Rasztów
- Instytut Psychoanalizy i Psychoterapii
- Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego
- Instytut Studiów Psychoanalitycznych im. Hanny Segal
- Krakowskie Koło Psychoanalizy Nowej Szkoły Lacanowskiej
- Naukowe Towarzystwo Psychoterapii Psychodynamicznej
- Polska Federacja Psychoterapii
- Polska Federacja Psychotraumatologii
- Polski Instytut Psychodramy
- Polskie Stowarzyszenie Analizy Bioenergetycznej
- Polskie Stowarzyszenie Integracji Psychoterapii
- Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Psychoterapii Gestalt
- Polskie Stowarzyszenie Neuro-Lingwistycznej Psychoterapii
- Polskie Stowarzyszenie Psychoterapeutów i Praktyków Psychologii Procesu
- Polskie Stowarzyszenie Psychoterapii Integracyjnej
- Polskie Stowarzyszenie Psychoterapii Tańcem i Ruchem
- Polskie Stowarzyszenie Rozwoju Psychoterapii
- Polskie Stowarzyszenie Terapeutów Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach
- Polskie Stowarzyszenie Terapii Poznawczej i Schematu
- Polskie Towarzystwo Analizy Transakcyjnej
- Polskie Towarzystwo Integracyjnej Psychoterapii Doświadczeniowej i Edukacji Społecznej INTRA
- Polskie Towarzystwo Psychoterapii Psychoanalitycznej
- Polskie Towarzystwo Psychologii Analitycznej
- Polskie Towarzystwo Psychoanalizy Jungowskiej
- Polskie Towarzystwo Psychoanalityczne
- Polskie Towarzystwo Psychoterapii Integratywnej i Systemowej
- Polskie Towarzystwo Psychoterapii Psychodynamicznej
- Polskie Towarzystwo Psychoterapii Gestalt
- Polskie Towarzystwo Psychotraumatologii
- Polskie Towarzystwo Psychoterapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniu
- Polskie Towarzystwo Psychoterapii Integratywnej
- Polskie Towarzystwo Psychologii Procesu
- Polskie Towarzystwo Terapii EMDR
- Polskie Towarzystwo Terapii Poznawczej i Schematu
- Sekcja Naukowa Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
- Sekcja Naukowa Terapii Rodzin Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego
- Sekcja Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychologicznego
- Sekcja Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychologii Klinicznej
- Stowarzyszenie Analityków Jungowskich
- Stowarzyszenie Edukacji Człowieka Dorosłego
- Stowarzyszenie Od Do
- Stowarzyszenie Psychologów Chrześcijańskich
- Wielkopolskie Towarzystwo Terapii Systemowej